

4 martie
2011

Nr. 34-36

Anul XVIII
(3830-3832)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5979.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interraională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 610.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Important!
(373 22) 23-37-26

Beneficiază de o reducere de peste **400 lei** la abonarea ediției «**Monitorul Oficial al Republicii Moldova**» pentru anul viitor.

Perfectează abonamentul la sediul AIS «Moldpres», str. A.Puskin 22, Casa Presei, et.1, bir.1, de unde vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

55. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea articolului 18 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (nr. 33-VI, 25 februarie 2011).....	7
56. Lege pentru modificarea articolului 18 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (nr. 7, 10 februarie 2011).....	7
57. Decret privind promulgarea Legii pentru completarea articolului 20 din Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (nr. 35-VI, 28 februarie 2011).....	7
58. Lege pentru completarea articolului 20 din Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (nr. 12, 11 februarie 2011).....	7
59. Decret pentru promulgarea Legii privind ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă (nr. 36-VI, 28 februarie 2011).....	8
60. Lege privind ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă (nr. 13, 11 februarie 2011).....	8
61. Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova (nr. 37-VI, 28 februarie 2011).....	8
62. Lege pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova (nr. 14, 11 februarie 2011).....	8
63. Decret pentru promulgarea Legii privind importul unui autovehicul (nr. 38-VI, 28 februarie 2011).....	9
64. Lege privind importul unui autovehicul (nr. 15, 11 februarie 2011).....	9
65. Decret pentru promulgarea Legii privind importul unor autovehicule (nr. 44-VI, 2 martie 2011).....	9
66. Lege privind importul unor autovehicule (nr. 23, 17 februarie 2011).....	9
67. Hotărâre privind modificarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Parlamentului (nr. 24, 17 februarie 2011).....	11
68. Decret pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de modificare a Acordului dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor (nr. 34-VI, 25 februarie 2011).....	11
69. Decret privind numirea domnului Dumitru GHERASIM în funcția de președinte al Judecătoriai Bălți (nr. 39-VI, 28 februarie 2011).....	12
70. Decret privind numirea în funcție a unor judecători (nr. 40-VI, 28 februarie 2011).....	12
71. Decret privind numirea doamnei Dorina CROITOR în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Călărași (nr. 41-VI, 28 februarie 2011).....	12
72. Decret privind redobândirea cetățeniei Republicii Moldova (nr. 42-VI, 28 februarie 2011).....	12
73. Decret privind conferirea de distincții de stat (nr. 43-VI, 2 martie 2011).....	12

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

6. Hotărîre privind controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 5, art. II și art. III din Legea nr. 102 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, art. 10 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire la avocatură”, republicată (nr. 3, 10 februarie 2011)..... 13
7. Hotărîre pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 175 din 9 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr. 440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere”, din Legea nr. 176 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” și a Legii nr. 193 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” (nr. 5, 18 februarie 2011). 17

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

10. Hotărîre cu privire la Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007-2010 (nr. 7, 8 februarie 2011). 22
11. Hotărîre privind Raportul auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009 (nr. 8, 9 februarie 2011). 32

PARTEA II **Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova**

136. Hotărîre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 40 al Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție (nr. 96, 18 februarie 2011). 46
137. Hotărîre cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat (nr. 110, 23 februarie 2011). 46
138. Hotărîre pentru modificarea Listei localităților care vor beneficia de facilități pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010 (nr. 111, 1 martie 2011). 47
139. Hotărîre pentru modificarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare destinate compensării prejudiciilor materiale cauzate gospodăriilor individuale de inundațiile din vara anului 2010, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 918 din 5 octombrie 2010 (nr. 112, 1 martie 2011). 48
140. Hotărîre cu privire la eliberarea grîului alimentar din rezervele materiale de stat (nr. 113, 2 martie 2011). 48
141. Hotărîre cu privire la restabilirea în funcție a dlui Octavian MAHU (nr. 114, 2 martie 2011). 49
142. Hotărîre cu privire la restabilirea în funcție a dlui Alim AFONIN (nr. 115, 2 martie 2011). 49
143. Hotărîre cu privire la restabilirea în funcție a dlui Ion NASALCIUC (nr. 116, 2 martie 2011). 49
144. Dispoziție (nr. 21-d, 21 februarie 2011). 49
145. Dispoziție (nr. 22-d, 1 martie 2011). 50
146. Dispoziție (nr. 23-d, 1 martie 2011). 51
147. Dispoziție (nr. 24-d, 1 martie 2011). 52

PARTEA III **Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

182. Raportul financiar al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2010. 53

Acte ale Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței

183. Hotărîre (nr. CNP-18/53-07/11, 17 februarie 2011). 54

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

184. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUSINESS CREDIT” (nr. 5/1, 11 februarie 2011). 55
185. Hotărîre cu privire la rezultatele supravegherii activității participantului profesionist la piața valorilor mobiliare Compania „M-Invest” S.A. (nr. 5/3, 11 februarie 2011). 57
186. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „SOFMICROCREDIT” (nr. 6/1, 18 februarie 2011). 58

187. Hotărîre cu privire la retragerea licenței pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „IZVOARELE ONIȚCANI” (nr. 6/2, 18 februarie 2011).....	59
188. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 6/5, 18 februarie 2011).....	59
189. Hotărîre cu privire la prescrierea repetată unor asociații de economii și împrumut de a prezenta rapoartele specializate pentru trimestrul III al anului de gestiune 2010 (nr. 7/1, 25 februarie 2011).....	60
190. Hotărîre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Agro-Fortus” (nr. 7/3, 25 februarie 2011).	60
191. Hotărîre cu privire la suspendarea ofertei publice pe piața secundară a valorilor mobiliare (nr. 7/4, 25 februarie 2011).....	61
192. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 7/6, 25 februarie 2011).....	61
193. Hotărîre cu privire la autorizarea reorganizării Societății pe acțiuni „VIVACOM” (nr. 7/7, 25 februarie 2011).	62
194. Ordonanță cu privire la suspendarea operațiunilor bancare la conturile curente ale Societății pe acțiuni „Cicec” (nr. 6/4-O, 18 februarie 2011).	62

Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat

195. Ordin privind aprobarea formularului Citației la examinarea contestației (nr. 125, 1 martie 2011).....	62
---	----

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

196. Hotărîre cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei (nr. 27, 24 februarie 2011).	63
--	----

PARTEA IV

Avize funcții publice vacante **Publicații ale agenților economici**

PARTEA V

Avize pierderi de acte

PARTEA I

**Legi, hotăriri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova****55 D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru modificarea
articolului 18 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004
privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară
de muncă și alte prestații de asigurări sociale**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 7 din 10 februarie

2011 pentru modificarea articolului 18 din Legea nr. 289-XV
din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate
temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 33-VI. Chișinău, 25 februarie 2011.

56 L E G E**pentru modificarea articolului 18 din Legea nr. 289-XV
din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru
incapacitate temporară de muncă și alte prestații
de asigurări sociale**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Articolul 18 din Legea nr. 289-XV din
22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate
temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 168-170,

art. 773), cu modificările ulterioare, se modifică după cum
urmează:

alineatul (3) se abrogă;

la alineatul (4), textul „Pe parcursul anului” se substituie
cu textul „Începînd cu anul”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 7. Chișinău, 10 februarie 2011.

57 D E C R E T**privind promulgarea Legii pentru completarea
articolului 20 din Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999
privind Serviciul de Informații și Securitate
al Republicii Moldova**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 12 din

11 februarie 2011 pentru completarea articolului 20 din
Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul
de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 35-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.

58 L E G E**pentru completarea articolului 20 din Legea nr. 753-XIV
din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații
și Securitate al Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – La articolul 20 alineatul (2) din Legea
nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de
Informații și Securitate al Republicii Moldova (Monitorul
Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 156, art. 764), cu

modificările ulterioare, după cuvîntul „stabilit,” se introduce
textul „anual și în caz de necesitate la cerere,” iar după
cuvîntul „Parlamentului,” se introduce textul „în ședință
plenară,”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 12. Chișinău, 11 februarie 2011.

59**D E C R E T****pentru promulgarea Legii privind ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 13 din

11 februarie 2011 privind ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 36-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.

60**L E G E****privind ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, în sumă de 10 milioane de euro, semnat la Bruxelles la 16 septembrie 2010.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor contractului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Banca Europeană de Investiții despre ratificarea contractului nominalizat.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 13. Chișinău, 11 februarie 2011.

61**D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 14 din 11 februarie 2011 pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României

la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 37-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.

62**L E G E****pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Protocolul adițional dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României la Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind

implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova, semnat la Chișinău la 23 septembrie 2010.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor protocolului menționat.

Europene va notifica Guvernul României despre ratificarea protocolului nominalizat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 14. Chișinău, 11 februarie 2011.

63   D E C R E T
pentru promulgarea Legii privind importul
unui autovehicul

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,
Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 15 din 11 februarie 2011 privind importul unui autovehicul.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Marian LUPU

Nr. 38-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.

64   L E G E
privind importul unui autovehicul

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Prin derogare de la prevederile Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000, ale Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 și ale Legii nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, se permite, cu titlu de excepție, instituției medico-sanitare publice „Institutul Oncologic” introducerea în țară

și plasarea sub regim vamal de import a unui autovehicul cu destinație specială (ambulantă), clasificat la poziția tarifară 8703, de marca „Mercedes-Benz”, numărul caroseriei WDB9036121R216717, anul fabricării 2001, acordat cu titlu gratuit (donație) de către organizația germană de caritate „Pro Moldavia e.V.”, cu scutirea de plata drepturilor de import, fără drept de înstrăinare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 15. Chișinău, 11 februarie 2011.

65   D E C R E T
pentru promulgarea Legii privind importul
unor autovehicule

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,
Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 23 din 17 februarie 2011 privind importul unor autovehicule.

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Marian LUPU

Nr. 44-VI. Chișinău, 2 martie 2011.

66   L E G E
privind importul unor autovehicule

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Prin derogare de la prevederile Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000, ale Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 și ale Legii nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, se permite Ministerului Apărării introducerea în țară

și plasarea sub regim vamal de import a 40 de autovehicule cu destinație specială (conform anexei), acordate cu titlu gratuit (donație) de către Guvernul Statelor Unite ale Americii, cu scutirea de plata drepturilor de import, fără drept de înstrăinare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 23. Chișinău, 17 februarie 2011.

Lista autovehiculelor

Nr. crt.	Marca sau modelul autovehiculului	Numărul caroseriei	Anul fabricării	Poziția tarifară
1	Ford Transit	WF0PXXGBFPYY45085	2000	8703
2	Ford Transit	WF0PXXGBFPYY64737	2000	8703
3	Ford Transit	WF0PXXGBFPYS64745	2000	8703
4	Mercedes	WDB6743151K178935	2001	8704
5	Mitsubishi Montero	JMB0NV460XJ007781	1999	8703
6	Ford Transit	WF0LXXGBVLXT83336	1999	8704
7	Volkswagen Transporter	WV1ZZZ2DZWH018058	1998	8704
8	Volkswagen Transporter	WV2ZZZ70ZSH018285	1995	8704
9	Chevrolet CD 30903	1GCHD34J4EF334368	1984	8704
10	Cap Tractor AM General M-916	5814-66-10301 NP02N3	1979	8704
11	Cap Tractor AM General M-916	5814-66-10133 NP02J1	1979	8704
12	Cap Tractor AM General M-916	5814-66-10203 NP02L3	1979	8704
13	Cap Tractor AM General M-916	5814-66-10125 NP02HT	1979	8704
14	Cap Tractor AM General M-916	5814-66-10483 NP02UB	1979	8704
15	Cap Tractor AM General M-920	5816-60-10819 NP049C	1980	8704
16	Cap Tractor AM General M-920	5816-60-10928 NP04CK	1980	8704
17	Cap Tractor AM General M-920	5816-60-10987 NP04EA	1980	8704
18	Camion cu benă M35A3	502713	1993	8704
19	Camion cu benă M35A3	502957	1993	8704
20	Camion cu benă M35A3	503090	1993	8704
21	Camion cu benă M35A3	503717	1993	8704
22	Camion cu benă M35A3	503762	1993	8704
23	Camion cu benă M35A3	503727	1993	8704
24	Camion cu benă M35A3	503599	1993	8704
25	Camion cu benă M35A3	502987	1993	8704
26	Camion cu benă M35A3	502914	1993	8704
27	Camion cu benă M35A3	503719	1993	8704
28	Camion cu benă M35A3	502896	1993	8704
29	Camion cu benă M35A3	503058	1993	8704
30	Volkswagen Transporter	WV1ZZZ70ZWH029130	1998	8704
31	Volkswagen Transporter	WV1ZZZ70ZWH029610	1998	8704
32	Volkswagen Passat GLX VR6	WVWEE83A5VB005927	1997	8703
33	Toyota Hilux	JT133LNG800022027	1999	8704
34	Toyota Hilux	JT133LNG800018444	1999	8704
35	Volvo FL611	YB1E4C316TB157977	1996	8704
36	Volkswagen LT55	WV2ZZZ29ZJH010066	1988	8704
37	Remorcă KRONE SZC20	PW1052215	1993	8716
38	Remorcă KRONE SZC20	PW1052211	1993	8716
39	Semiremorcă SOUTHWEST M871	NX0EBP-2986	1983	8716
40	Semiremorcă SOUTHWEST M871	NX0ED1-3032	1983	8716

67   **H O T Ă R Î R E** **privind modificarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Parlamentului**

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Componența nominală a comisiilor permanente ale Parlamentului se modifică după cum urmează:

– domnul deputat Victor BODIU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei juridice, numiri și imunități;

– domnul deputat Iurie APOSTOLACHI, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei economie, buget și finanțe;

– domnul deputat Grigore COBZAC, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei economie, buget și finanțe, fiind revocat din calitatea de vicepreședinte al Comisiei mediu și schimbări climatice;

– domnul deputat Mihail POLEANSCHI, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, fiind revocat din calitatea de secretar al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională;

– domnul deputat Iurie CHIORESCU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei politică externă și integrare europeană;

– doamna deputat Stella JANTUAN, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, se alege în funcția de vicepreședinte al Comisiei drepturile omului și relații interetnice;

– doamna deputat Elena FRUMOSU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei drepturile omului și relații interetnice;

– domnul deputat Vasili PANCIUC, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, se alege în funcția de secretar al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională, fiind revocat din calitatea de membru al aceleiași comisii;

– domnul deputat Vladimir VORONIN, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională, fiind

revocat din calitatea de membru al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică;

– domnul deputat Chiril LUCINSCHI, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de președinte al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, fiind revocat din calitatea de membru al Comisiei economie, buget și finanțe;

– domnul deputat Gheorghe BRAȘOVȘCHI, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media;

– domnul deputat Vladimir SAHARNEANU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal, se alege în funcția de membru al Comisiei agricultură și industrie alimentară;

– domnul deputat Ghenadie MORCOV, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, doamna deputat Maria NASU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, și doamna deputat Valentina STRATAN, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, se aleg în funcția de membru al Comisiei protecție socială, sănătate și familie;

– domnul deputat Nae-Simion PLEȘCA, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de vicepreședinte al Comisiei mediu și schimbări climatice, fiind revocat din calitatea de membru al Comisiei protecție socială, sănătate și familie;

– domnul deputat Simion GRIȘCIUC, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, și domnul deputat Oleg SÎRBU, aparținând Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, se aleg în funcția de membru al Comisiei mediu și schimbări climatice.

Art. 2. – Anexele la Hotărârea Parlamentului nr. 3 din 12 ianuarie 2011 privind aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Parlamentului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 15, art. 16), cu modificările ulterioare, se modifică conform art. 1 din prezenta hotărâre.

Art. 3. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 24. Chișinău, 17 februarie 2011.

Marian LUPU

68   **D E C R E T** **pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de modificare a Acordului dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor**

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și al art. 7 din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Se dispune inițierea negocierilor asupra

proiectului Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de modificare a Acordului dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor, semnat la Bruxelles la 10 octombrie 2007.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
 AL REPUBLICII MOLDOVA**

Nr. 34-VI. Chișinău, 25 februarie 2011.

Marian LUPU

69**D E C R E T****privind numirea domnului Dumitru GHERASIM în funcția de președinte al Judecătoriei Bălți**

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA****Nr. 39-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.**

Articol unic. – Domnul Dumitru GHERASIM se numește în funcția de președinte al Judecătoriei Bălți, pe un termen de 4 ani.

Marian LUPU**70****D E C R E T****privind numirea în funcție a unor judecători**

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Se numesc în funcția de judecător, pe un termen de 5 ani, următorii:

CAISÎN Valentin – la Judecătoria Bălți

CLEVADÎ Natalia – la Judecătoria Bălți

IALANJI Arina – la Judecătoria Bender

MOLCIANOVA Tatiana – la Judecătoria Basarabeasca

MURUIANU Maria – la Judecătoria Buiucani, municipiul

Chișinău

URSACHI Corina – la Judecătoria Buiucani, municipiul

Chișinău.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA****Nr. 40-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.****Marian LUPU****71****D E C R E T****privind numirea doamnei Dorina CROITOR în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Călărași**

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA****Nr. 41-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.**

Articol unic. – Doamna Dorina CROITOR se numește în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Călărași, pe un termen de 5 ani.

Marian LUPU**72****D E C R E T****privind redobândirea cetățeniei Republicii Moldova**

În temeiul art. 88 lit. c) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (1) din Legea cetățeniei Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA****Nr. 42-VI. Chișinău, 28 februarie 2011.**

Articol unic. – Se aprobă redobândirea cetățeniei Republicii Moldova domnului Alexandru GAȚCAN, născut în 1984 în Republica Moldova, domiciliat în Federația Rusă.

Marian LUPU**73****D E C R E T****privind conferirea de distincții de stat**

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. – Pentru merite în apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, contribuție la consolidarea mișcării de veterani și la educarea tinerei

generații în spiritul patriotismului, se conferă:

Ordinul “Ștefan cel Mare”

regretatului Gheorghe DELEGEANU;

Ordinul “Credință Patriei” clasa III

domnului Dumitru GORGOS

domnului Gheorghe PANTELEI.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA****Nr. 43-VI. Chișinău, 2 martie 2011.****Marian LUPU**

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

6 H O T Ă R Î R E

privind controlul constituționalității unor prevederi ale art.I pct.5, art.II și art.III din Legea nr.102 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, art.10 alin.(3) lit.a) din Legea nr.1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire la avocatură”, republicată

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Dumitru PULBERE - președinte
Victor PUȘCAȘ - judecător
Petru RAILEAN - judecător
Elena SAFALERU - judecător-raportor
Valeria ȘTERBET - judecător

grefier – Dina Musteața, cu participarea avocatului parlamentar Tudor Lazăr, autorul sesizării, Iurie Cojocaru, reprezentantul Parlamentului, Oleg Efrim, reprezentantul permanent al Guvernului la Curtea Constituțională, Vitalie Pîrlog, președintele Asociației „Alianța pentru Justiție și Drepturile Omului”, specialist invitat din partea grupului de deputați – autori ai sesizării, conducându-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.102 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” și a prevederilor art.10 alin.(3) lit.a) din Legea nr.1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire la avocatură”, republicată.

Drept temei pentru examinarea dosarului au servit sesizările unui grup de deputați din fracțiunea parlamentară a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova și a avocatului parlamentar Tudor Lazăr, depuse la 12 august 2010 și, respectiv, la 15 septembrie 2010, în conformitate cu prevederile art.24 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin deciziile Curții Constituționale din 2 septembrie 2010 și 5 octombrie 2010, sesizările au fost acceptate spre examinare în fond și conexe într-un dosar, deoarece ambele vizează constituționalitatea unor norme din Legea cu privire la avocatură.

Asupra problemelor ce fac obiectul sesizărilor Curtea Constituțională a dispus de punctele de vedere comunicate de Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală, Centrul pentru Drepturile Omului, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Asociația „Juriștii pentru Drepturile Omului”, Asociația „Alianța pentru Justiție și Drepturile Omului”, Centrul de drept al avocaților, Biroul asociat de avocați „Avocații publici”, Liga Avocaților din Moldova.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor și explicațiile participantilor la proces,

Curtea Constituțională
a constatat:

1. La 28 mai 2010 Parlamentul a adoptat Legea nr.102 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”¹ (în continuare – Legea nr.102), prin care a operat modificări și completări în Legea nr.1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire

la avocatură”² (în continuare - Legea cu privire la avocatură) și Codul de procedură civilă nr.225-XV din 30 mai 2003³ (în continuare – Codul de procedură civilă).

Potrivit art.I pct.5 din Legea nr.102, art.7 din Legea cu privire la avocatură a fost completat cu alin.(1') avînd următorul cuprins: „Acordarea asistentei juridice calificate prevăzute la alin.(1) lit.c) și lit.e) de către o persoană fizică sau juridică care nu are calitatea de avocat se pedepsește, dacă legea nu prevede altfel”.

Conform art.II din Legea nr.102, Codul de procedură civilă a fost modificat și completat după cum urmează:
 1. La art.8 alin.(1) textul „ , în cazurile prevăzute de prezentul cod, sau de un alt reprezentant” se înlocuiește cu textul „sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod”. 2. În art.75: la alin.(1) cuvintele „reprezentanți” și „reprezentant” se înlocuiesc, în ambele cazuri, cu cuvîntul „avocat”; la alin.(2) cuvintele „reprezentanții lor” se înlocuiesc cu textul „alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice sau de către avocați”. 3. Art.76 și art.78 se abrogă. 4. La art.79 alin.(5), cuvîntul „terț” se înlocuiește cu cuvîntul „avocat”. 5. Art.80: la alin.(1), după cuvîntul „reprezentantului” se introduc cuvintele „persoanei juridice”; alin.(2) și alin.(5) se abrogă; la alin.(7) textul „ordin scris, eliberat de Baroul de avocați, sau prin alt act prevăzut de lege” se înlocuiește cu textul „mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat”; alin.(8) se abrogă. 6. La art.81 textul „eliberată de reprezentat” se înlocuiește cu textul „eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului”. 7. Art.96 se completează cu alin.(1') cu următorul cuprins: „Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut cîștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat”. 8. La art.97 alin.(4) cuvîntul „reprezentantului” se înlocuiește cu cuvîntul „avocatului”. 9. La art.206 alin.(5), textul „avocatului (reprezentantului) sau a celui care acordă asistență părții” se înlocuiește cu cuvîntul „reprezentantului”.

Prin art.III din Legea nr.102 a fost modificat art.III din Legea nr.89-XVI din 24 aprilie 2008 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”⁴, după cum urmează: la pct.2, textul „desemnarea unui reprezentant avocat” se înlocuiește cu textul „desemnarea unui avocat”.

În conformitate cu art.V alin.(1) lit.a) din Legea nr.102, pct.5 din art.I, în partea ce ține de completarea cu alin.(1') a art.7 din Legea cu privire la avocatură, prevederile art.II, art.III și art.IV vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2012.

Potrivit grupului de deputați – autori ai sesizării, prin aceste norme s-a urmărit scopul de a institui monopolul avocaților asupra prestării serviciilor juridice calificate și de reprezentare în instanțele de judecată, limitîndu-se astfel dreptul persoanei de a fi asistată în instanța de judecată de alte persoane decît avocații. Pentru aceste motive ei consideră că prevederile respective contravin art.1 alin.(3), art.15, art.16, art.22, art.26, art.43, art.46 și art.54 din Constituție.

2. Potrivit art.10 alin.(3) lit.a) din Legea nr.1260-XV „Cu privire la avocatură”, republicată în Monitorul Oficial al

¹ M.O., 2010, nr.135-137, art.476

² M.O., 2002, nr.126-127, art.1001

³ M.O., 2003, nr.111-115, art.451

⁴ M.O., 2008, nr.99-101, art.366

Republicii Moldova nr.159 din 4 septembrie 2010, art.582, „persoana care a depus cerere de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nu se consideră persoană cu reputație ireproșabilă și cererea ei nu se admite în cazul în care a fost condamnată anterior pentru infracțiuni grave, deosebit de grave, excepțional de grave săvârșite cu intenție, chiar dacă au fost stinse antecedentele penale”.

Avocatul parlamentar consideră că sintagma „*chiar dacă au fost stinse antecedentele penale*” din art.10 alin.(3) lit.a) din Legea cu privire la avocatură comportă interdicția de a primi licența pentru exercitarea profesiei de avocat, interdicție care nu poate fi justificată după stingerea antecedentelor penale, deoarece încalcă drepturile și libertățile unor cetățeni cu capacitate deplină de exercițiu, licențiați în drept cu antecedente penale stinse.

În opinia sa, sintagma contestată restrânge principiul egalității în drepturi, precum și dreptul la muncă, încălcând astfel dispozițiile art.16, art.20 și art.43 din Constituție, art.8, art.23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.8 și art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

3. Raportînd dispozițiile legale contestate la normele constituționale, la legislația în domeniu și la actele internaționale, Curtea Constituțională reține următoarele.

Republica Moldova a declarat protejarea și promovarea drepturilor omului drept principii democratice fundamentale. Conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Un principiu de bază consacrat în Constituție este principiul universalității, conform căruia cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea (art.15).

Atît Constituția, cît și tratatele internaționale au privire la drepturile și libertățile omului statuează principiul egalității tuturor în fața legii, accesul liber la justiție, dreptul la apărare.

Dreptul persoanei de a se adresa justiției este o condiție *sine qua non* în asigurarea eficienței exercitării drepturilor și libertăților sale.

Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzînd mai multe raporturi juridice și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. În conexiune cu acest principiu este *dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești* competente împotriva actelor care violează drepturile legitime ale persoanelor, consacrat în art.20 din Constituție, și *dreptul la apărare*, reglementat de art.26 din Constituție, conform căruia fiecărei persoane în Republica Moldova i se garantează dreptul la apărare. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

Astfel, dreptul la apărare este un drept fundamental, garantat, care poate fi exercitat de către orice persoană în mod independent și liber.

3.1. Una din sarcinile procedurii civile constă în judecarea justă a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor (art.4 din Codul de procedură civilă).

Dezvoltînd normele constituționale privind dreptul la asistență judiciară, art.8 alin.(1) din Codul de procedură civilă stipulează că părțile, alți participanți la proces au dreptul să fie asistați în judecată de către un avocat ales

ori numit de instanță, în cazurile prevăzute de prezentul cod, sau de un alt reprezentant. Asistența judiciară poate fi acordată în orice instanță de judecată și în orice fază a procesului (alin.(2)).

Un rol important în protejarea drepturilor și libertăților omului revine avocatului. Fiind exponentul unei profesii guvernate de standarde etice și deontologice, avocatul este în măsură să presteze servicii juridice de calitate.

În garantarea dreptului fiecărei persoane la apărare și la asistență juridică calificată, statul promovează politicile care asigură această garanție, instituind pîrghiile prin care asistența juridică calificată în instanțele judecătorești să fie asigurată de către avocați.

Potrivit Recomandării nr.(2000)21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, avocatul este persoana calificată și abilitată în conformitate cu legislația să pledeze, să acționeze în numele clienților săi, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții săi. Aceste dispoziții au fost preluate în art.1 al Legii cu privire la avocatură.

Art.7 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură (în variantă republicată - art.8 alin.(1) stipulează genurile *de asistență juridică calificată* acordate de către avocați.

Conform modificărilor operate în art.7 din Legea cu privire la avocatură, nici o persoană fizică sau juridică care nu are calitatea de avocat nu este în drept să acorde asistență juridică calificată în cazul reprezentării intereselor persoanelor fizice în instanțele de judecată.

Astfel, prin noile amendamente (art.7 alin.(1¹) din Legea cu privire la avocatură) s-a instituit *dreptul exclusiv* al avocaților de a acorda cetățenilor asistență juridică calificată și de a le reprezenta interesele în instanța de judecată în cauzele civile, excluzînd reprezentarea acestora în instanța de judecată de alte categorii de persoane, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu pct.5 din Rezoluția nr.(78)8 a Comitetului miniștrilor către statele-membre privind asistența juridică și consultanța juridică, asistența juridică trebuie întotdeauna să presupună concursul unei persoane calificate pentru exercitarea unei profesii juridice conform reglementărilor statului interesat, nu doar atunci cînd sistemul național de asistență juridică implică un asemenea concurs, dar și atunci cînd reprezentarea părților în fața unei jurisdicții a statului interesat trebuie, în mod obligatoriu, să fie asigurată de o asemenea persoană conform legii aceluia stat.

Potrivit notei informative la proiectul de lege, reprezentarea în procedurile civile de către neavocați afectează grav calitatea actului de justiție, cauzează evaziunea fiscală, face imposibilă asigurarea de către stat a calității serviciilor juridice de avocatură și subminează buna funcționare a instituției avocaturii.

Prin adoptarea legii în cauză legiuitorul și-a propus să lichideze aceste deficiențe, urmărind un scop legitim protejat într-o societate democratică.

După cum rezultă din punctele de vedere ale Ministerului Justiției și Guvernului pe marginea sesizării, susținute în cadrul ședinței Curții de către reprezentantul permanent al Guvernului la Curtea Constituțională, „prin edictarea acestei dispoziții s-a urmărit realizarea unei reprezentări calificate și asigurarea apărării în cele mai bune condiții a intereselor justițiabililor în fața instanțelor de judecată”. La fel se subliniază că „amendamentele operate au drept scop consolidarea acestei instituții (se are în vedere instituția avocaturii – nota Curții) întru crearea unui sistem echitabil de administrare a justiției, care să garanteze independența avocaților în exercitarea profesiei fără restricții nejustificate și fără a face obiectul unor influențe, sugestii, presiuni, amenințări sau imixțiuni. Conform prescripțiilor legale,

asistența juridică calificată constituie asistența acordată nemijlocit de către avocat”.

Curtea consideră că instituirea restricțiilor asupra reprezentării judiciare nu contravine normelor constituționale și celor internaționale, precum și regulilor generale ale unei societăți democratice, pentru următoarele motive.

Constituția (art.26 alin.(3) prevede că în tot cursul procesului părțile au dreptul la asistența unui avocat, înțelegând prin aceasta o persoană care are calitatea de avocat, dobândită în condițiile prevăzute de lege. Această prevedere este o puternică garanție, care previne desfășurarea unor activități de asistență juridică de către persoane necalificate, nesupuse controlului profesional.

Prevederile prin care se exclude dreptul altor juriști profesioniști de a acorda servicii de reprezentare în instanța de judecată nu restrâng dreptul cetățeanului, conferit prin art.26 alin.(2) din Constituție, de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale și de a alege modalitatea și mijloacele de reprezentare, stabilite prin lege.

Deși în realitate în cauzele civile reprezentanții neavocați ai persoanelor fizice și juridice exercită atribuții specifice avocatului, activitatea lor nu este subordonată unor exigențe etice sau profesionale, ceea ce subminează obligația pozitivă a statului de a asigura asistența juridică calificată în procedurile judiciare.

Noile amendamente privind reprezentarea judiciară răspund unor rațiuni de natură obiectivă, având drept scop de a face ordine într-un domeniu de importanță majoră pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, de a anihila deficiențele în acordarea asistenței juridice în cauze civile prin excluderea din acest proces a persoanelor, care în activitatea lor nu se conduc de standardele deontologice și profesionale pe care în mod normal le implică avocatura.

Astfel, Curtea consideră nefondate argumentele autorilor sesizării privind instituirea prin aceste norme a „monopolului avocaților asupra prestării serviciilor juridice” și discriminării neavocaților, iar Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 15 februarie 2000, invocată de către ei în acest context, irelevantă pentru prezenta cauză.

Exercițiul dreptului la apărare, statuat în art.26 din Constituție, este consolidat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin aplicarea art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În hotărârea *Meftah ș.a. contra Franței* (26 iulie 2002, par.45) CtEDO a notat că dreptul de a alege reprezentantul nu este absolut. În cazul în care persoana refuză să beneficieze de serviciile avocaților licențiați, acest fapt nu poate fi interpretat ca impunând o obligație de a admite un alt reprezentant dorit de acesta, ci ca o renunțare la dreptul de a fi reprezentat (idem, par.46). În hotărârea *Steel și Morris contra Regatului Unit* (15 februarie 2005, par.63-72) CtEDO a constatat o violare a dreptului la apărare garantat de art.6 CEDO, pe motiv că reclamantii nu au putut beneficia, în cadrul unei cauze civile de defăimare, de serviciile unui avocat din oficiu, în pofida faptului că ei au beneficiat de consiliere ocazională.

Curtea subliniază că Legea nr.102 nu exclude dreptul cetățeanului de a-și apăra interesele personal. Însă în cazul în care el dorește să-și ia un reprezentant, acesta trebuie să fie din rîndul avocaților.

În ceea ce privește dreptul persoanei de a fi reprezentată gratuit, care, în opinia autorilor sesizării, este încălcat prin normele contestate, Curtea relevă că, potrivit art.V alin.(1) lit.a) din Legea nr.102, prescripția legală privind obligativitatea reprezentării persoanei în cauzele civile de

către avocat se aplică de la 1 ianuarie 2012, data intrării în vigoare și a prevederilor art.19 alin.(1) lit.e) din Legea nr.198-XVI din 26 iulie 2007 „Cu privire la asistența juridică garantată de stat”⁵.

Cu referire la argumentele autorilor sesizării privind încălcarea dreptului la muncă și a dreptului de proprietate al persoanelor care în prezent desfășoară în mod legal activitate de prestare a serviciilor juridice și de reprezentare în instanța de judecată Curtea reține următoarele.

Noile norme legale nu constituie o ingerință în exercitarea dreptului la muncă. Statul este în drept să stabilească criterii clare de calificare pentru persoanele ce prestează anumite servicii sau activități.

Legea nr.102 exclude dreptul persoanei neavocat de a fi reprezentant în instanțele judiciare, însă nu interzice acesteia să acorde consiliere juridică extrajudiciară, să efectueze reprezentarea juridică în fața autorităților administrative, precum și reprezentarea judiciară a persoanei juridice, dacă ea este angajatul acesteia.

Acordarea serviciilor de reprezentare în instanța de judecată practică de neavocați nu este reglementată de legislația fiscală. Ei nu dispun de autorizare pentru prestarea acestor servicii. Prin urmare, nu se poate afirma că ei dețin prin lege un drept garantat – cel de a presta astfel de servicii și de a obține venituri.

În această ordine de idei, veniturile obținute din serviciile de reprezentare prestate de către neavocați nu constituie bunuri protejate prin prisma art.1 al Protocolului nr.1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale⁶.

După cum s-a menționat, odată cu modificarea unor dispoziții ale Legii cu privire la avocatură și instituirea pentru persoanele neavocați a interdicției de a acorda servicii de reprezentare în instanțele de judecată în materie civilă, prin Legea nr.102 din 28 mai 2010 au fost modificate și abrogate un șir de articole din Codul de procedură civilă, care reglementează instituția reprezentării în instanța de judecată.

Reprezentarea judiciară, ca mijloc eficient și legal de apărare a persoanelor fizice sau juridice, constituie un drept firesc al omului, fiind prevăzută de multiple acte normative naționale și internaționale. Reprezentarea judiciară contribuie semnificativ la realizarea dreptului fundamental la apărare, statuat de Constituție.

Curtea consideră că modificările operate nu aduc atingere principiului disponibilității, statuat de dreptul procesual civil, conform căruia în procesul civil părțile dispun liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării și de mijloacele procesuale acordate de lege. Acest principiu, reglementat de art.27 alin.(1) din Codul de procedură civilă și susținut de alte dispoziții ale Codului, acordă părții dreptul de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Operînd modificări în Codul de procedură civilă, legiuitorul nu a exclus instituția reprezentării, după cum susțin autorii sesizării. Există un număr mare de legi privind natura raporturilor juridice supuse dezbaterilor în instanța de judecată și temeuriile juridice privind reprezentarea judiciară. Astfel, Codul familiei stabilește reprezentarea legală și firească în persoana părintelui, tutorelui, curatorului și a altor persoane. De asemenea, Codul civil, Codul navigației maritime comerciale, Legea insolvenței, Legea privind societățile pe acțiuni, Legea sindicatelor, Legea cu privire la mediere, Legea privind protecția consumatorilor etc., în funcție de natura juridică a litigiului de drept material și de alte temeuri, determină persoanele în drept de a exercita funcția de reprezentant în instanța judiciară.

⁵ M.O., 2007, nr.157-160, art.614

⁶ Tratatul internațional, 1998, vol. 1, pag. 341

În temeiul celor enunțate, Curtea Constituțională conchide că normele legale contestate sînt în concordanță cu dispozițiile constituționale ale art.26, art.43, art.46 și art.54.

3.2. Potrivit prevederilor art.8 alin.(4) lit.a) din Legea cu privire la avocatură (în varianta republicată a legii - art.10 alin.(3) lit.a): „Persoana care a depus cerere de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nu se consideră persoană cu reputație ireproșabilă și cererea nu se admite în cazul în care a fost condamnată anterior pentru infracțiuni grave, excepțional de grave săvîrșite cu intenție, chiar dacă au fost stinse antecedentele penale”.

După cum s-a menționat mai sus, un rol important în protejarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale într-o societate democratică revine avocatului, iar pentru ca persoana să poată accede la această profesie, legiuitorul a impus anumite cerințe.

În alin.(3) al art.10 din Legea cu privire la avocatură legiuitorul a stabilit limitativ cazurile în care persoana nu se consideră cu reputație ireproșabilă, și anume: a fost condamnată anterior pentru infracțiuni grave, deosebit de grave, excepțional de grave săvîrșite cu intenție, chiar dacă au fost stinse antecedentele penale.

Astfel, pentru a putea profesa avocatura, persoana trebuie să dispună în mod obligatoriu de o bună pregătire profesională și de moralitate, această cerință decurge și din Recomandarea nr.(2000) 21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, care statuează că „trebuie luate toate măsurile necesare pentru a asigura un înalt grad de pregătire juridică și de moralitate drept condiții prealabile admiterii în profesia de avocat”.

Restricțiile impuse de legiuitor sînt în deplină concordanță cu prevederile art.54 din Constituție.

Instituind norma art.10 alin.(3) lit.a) din Legea cu privire la avocatură, legiuitorul oferă societății și justițiabililor siguranța că actul de justiție va fi înfăptuit de persoane, a căror credibilitate nu poate fi pusă la îndoială. De menționat că interdicția contestată este stipulată și în alte legi naționale. Astfel, Legea cu privire la statutul judecătorului prevede că la funcția de judecător poate candida persoana care nu are antecedente penale și se bucură de o bună reputație; Legea cu privire la Procuratură impune pentru candidații la funcția de procuror aceeași condiție.

Condiția că persoanele care doresc să profeseze avocatura trebuie să corespundă anumitor cerințe este prevăzută și de Carta principiilor fundamentale ale avocatului european, care stipulează că acesta trebuie să se bucure de încrederea clienților, a terțelor persoane, a instanțelor de judecată și a statului, avocatul trebuie să demonstreze că este demn de încredere.

Dispoziții similare conține și Codul deontologic al avocaților din Republica Moldova, adoptat de Congresul avocaților la 20 decembrie 2002⁷, potrivit căror relațiile dintre avocat și client sînt bazate pe onestitate, probitate, echitate, corectitudine, sinceritate și confidențialitate. Responsabilitatea avocatului include atît comportamentul acestuia în exercitarea profesiei, cît și în afara ei.

Totodată, Curtea menționează că norma legală nu prevede interdicția de a accede la profesia de avocat pentru persoanele care au săvîrșit infracțiuni ușoare, mai puțin

grave cu intenție, precum și toate infracțiunile comise din imprudență în cazul în care au fost stinse antecedentele penale.

Punînd accentul pe profesionalismul și reputația ireproșabilă a avocatului, Curtea consideră că prevederile legale nu contravin nici art.29 al Declarației Universale a Drepturilor Omului⁸, care stipulează „că în exercitarea drepturilor și libertăților sale fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectării drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică”.

Curtea consideră că prevederile art.111 alin.(3) din Codul penal, ce reglementează stingerea antecedentelor penale și anulează incapacitățile și decăderile din drepturi ale persoanei, sînt inaplicabile în cazul persoanei cu o reputație și un comportament compromis, deoarece stingerea antecedentelor penale sau reabilitarea persoanei sînt consecințe ale încălcărilor prevăzute de normele legislației penale, iar comportamentul și reputația persoanei constituie aprecierea publică a persoanei prin prisma faptelor comise.

De asemenea, Curtea menționează că Legea cu privire la avocatură are statut de act legislativ special în raport cu norma penală și, potrivit principiului *specialia generalibus derogant*, ea are prioritate.

Curtea Constituțională reiterează cerințele Curții Europene a Drepturilor Omului, care în repetate rînduri a menționat că justiția nu trebuie doar să fie înfăptuită, ci și să ofere încrederea că a fost înfăptuită. Aceasta presupune că statele-părți la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sînt obligate nu doar să instituie un sistem normativ care ar asigura ca activitatea tuturor participanților la actul de justiție să se desfășoare în strictă conformitate cu prevederile legale și cu standardele internaționale, ci și să întreprindă toate măsurile pentru ca justițiabilii să aibă convingerea că a fost înfăptuită justiția.

Astfel, prevederea art.10 alin.(3) lit.a) din Legea cu privire la avocatură nu contravine dispozițiilor constituționale.

În baza celor expuse, conducîndu-se de prevederile art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 lit.a) și art.68 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE :

1. Se recunoaște drept constituționale:

- textul „(1¹) Acordarea asistenței juridice calificate prevăzute de alin.(1) lit.c) și e) de către o persoană fizică sau juridică care nu are calitatea de avocat se pedepsește, dacă legea nu prevede altfel” din pct.5 art.I; art.II și art.III din Legea nr.102 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”;

- sintagma „chiar dacă au fost stinse antecedentele penale” din art.10 alin.(3) lit.a) din Legea nr.1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire la avocatură”, republicată.

2. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Dumitru PULBERE

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Nr. 3. Chișinău, 10 februarie 2011.

⁷ www.avocatul.md

⁸ Tratatul internațional, 1998, vol.1, pag.11

7   H O T Ă R Î R E

pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.175 din 9 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere”, din Legea nr.176 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” și a Legii nr.193 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE	- președinte
Victor PUȘCAȘ	- judcător
Petru RAILEAN	- judcător
Elena SAFALERU	- judcător
Valeria ȘTERBET	- judcător-raportor

grefier - Dina Musteața, cu participarea reprezentantului autorului sesizării Gheorghe Susarenco, reprezentanților Parlamentului Ion Creangă, Ion Lupan, Alexandru Gozun și Vasile Vulpe, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.175 din 9 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere”, din Legea nr.176 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” și a Legii nr.193 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea ministrului justiției Alexandru Tănase, depusă la 1 septembrie 2010, în conformitate cu prevederile art.24 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curtii Constituționale din 15 septembrie 2010 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei, Curtii Supreme de Justiție, Procuraturii Generale, Academiei de Științe a Moldovei.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor și explicațiile participanților la proces,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. Prin Legea nr.175 din 9 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere”¹, art. I pct.3, Parlamentul a introdus în art.6 al Legii cu privire la zonele economice libere² alineatul (10¹) cu următorul cuprins: *”Prin derogare de la prevederile alin.(10) lit.a), rezidenții care, la data punerii în aplicare a prevederilor menționate, implementau proiecte investiționale legate de producerea alcoolului etilic și a producției alcoolice sint în drept să continue realizarea acestora în condițiile prevăzute de contractul încheiat cu Administrația, în vigoare la momentul*

punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi.” și a abrogat alineatul (12).

Alineatul (12) abrogat prevedea: *„Volumul mărfurilor (serviciilor) importate anterior sau produse în zona liberă, pe care rezidentul le realizează pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, nu poate depăși 30 la sută din volumul total de realizare a mărfurilor (serviciilor) timp de un an, cu excepția celor de substituție a mărfurilor de import”.*

Legea nr.193 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” stipulează următoarele:

Art.I. – *Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

1. La articolul 101, alineatul (6) se abrogă.

2. La articolul 103 alineatul (1), după punctul 23) se introduce punctul 23¹) cu următorul cuprins:

“23¹) livrările de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de leasing (financiar sau operațional);”.

3. La articolul 108, alineatul (7) se abrogă.

Art.II. – *Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:*

1. La articolul 73, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) La punerea în liberă circulație a unui obiect al leasinsului, ca urmare a realizării de către locator a opțiunii de procurare a acestui bun la expirarea contractului de leasing și a achitării integrale a plăților de leasing, drepturile de import nu se calculează și nu se achită.”

2. La articolul 125, alineatul (3) se abrogă.

Art.III. – *Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2011.*

Din Legea nr.176 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” se contestă următoarele prevederi:

18. Anexa la lege se modifică după cum urmează:

“e) întretinerea cazinourilor:

- până la 6 mese inclusiv 180000 lei pentru fiecare masă de joc

- pentru fiecare masă de joc, începînd cu a 7-a 360000 lei”.

Autorul sesizării consideră că procedura de adoptare a Legii nr.175 din 9 iulie 2010 contravine prevederilor art.131 alin.(4) și alin.(6), art.126 alin.(2) lit.a) și b) din Constituție, prejudiciind bugetul statului, iar prin neavizarea de către Guvern a proiectului de lege a condus cumulativ la violarea art.6 din Constituție. El menționează că excluderea alin.(12) din art.6 al Legii cu privire la zonele economice libere are un

¹ M.O., 2010, nr.131-134, art.463

² Legea nr.440-XV din 27.07.2001, publicată în M.O., 2001, nr.108-109, art.834

impact negativ asupra bugetului de stat și activității agenților economici importatori, care sînt defavorizați în raport cu agenții economici rezidenți ai zonelor economice libere.

În opinia sa, Legea nr.193 din 15 iulie 2010 a fost adoptată cu încălcarea prevederilor art.131 alin.(4), art.126 alin.(2) lit.c) din Constituție. Facilitățile acordate unei anumite categorii de beneficiari trebuie să fie proporționale interesului întregii societăți, or, conform art.126 alin.(2) lit. c) din Legea Supremă, statul trebuie să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

Autorul sesizării susține că amendamentele prevăzute de Legea nr.176 din 15 iulie 2010 nu au constituit obiect al inițiativei legislative înaintate de Guvern, propuneri de acest gen nu au fost prezentate în modul stabilit nici în cadrul dezbaterilor asupra proiectului de lege în comisiile parlamentare și în plenul Parlamentului, amendamentele au fost adoptate fără o analiză a impactului lor, în lipsa unei fundamentări economice și contrar prevederilor constituționale ale art.131 alin.(4) din Constituție, fiind premature.

2. În soluționarea problemei de drept referitoare la introducerea alin.(10¹) și excluderea alin.(12) din art.6 al Legii cu privire la zonele economice libere Curtea reține următoarele prevederi constituționale.

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate (art.1 alin.(3)).

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției (art.6).

Piata, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei (art.9 alin.(3)).

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului (art.60 alin.(1)).

Articolul 72 alin.(3) lit.h) din Constituție prevede că prin lege organică se reglementează modul de stabilire a zonei economice exclusive.

Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. Statul trebuie să asigure: reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține, în condițiile legii; libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție; protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară (art.126 alin.(1), alin.(2) lit.a), lit.b) și lit.c) din Constituție).

Parlamentul aprobă direcțiile principale ale activității economice externe, principiile utilizării împrumuturilor și creditelor străine. Guvernul asigură protejarea intereselor naționale în activitatea economică externă, promovează politica liberului schimb sau politica protecționistă, pornind de la interesele naționale (art.129 din Constituție).

Potrivit prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.

Această normă constituțională vizează cazurile speciale ce țin de modificarea legilor care conțin prevederi referi-

toare la executarea bugetului de stat, implicînd asigurarea exercițiului efectiv al atribuțiilor Guvernului stipulate de art.96 din Constituție.

Excepția constituțională, stipulată de art.131 alin.(4) din Constituție, în esență reprezintă o restrîngere a atribuțiilor exclusive ale legislativului în domeniul legiferării (art.60 din Constituție).

Potrivit interpretării art.131 alin.(4) din Constituție, date de Curtea Constituțională, „prin orice amendament, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, e necesar a înțelege orice modificare a oricărei legi, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, prevăzute de legea anuală a bugetului”³.

Obiectul Legii privind zonele economice libere, în special art.6 alin.(10¹) și alin.(12), nu vizează sursa de venituri sau cheltuieli bugetare prevăzute de legea anuală a bugetului. Prevederile acestei legi nu instituie, nu modifică și nu anulează impozite, taxe, granturi și alte încasări la buget, precum și cheltuieli bugetare.

Argumentul privind posibilitatea utilizării de către agenții economici a diverselor scheme de import al materiei prime, invocat de autorul sesizării în vederea justificării dreptului Guvernului de a interveni în procesul de legiferare, nu poate fi reținut de Curte în contextul prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție.

Curtea reiterează că separația puterilor în stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească presupune instituirea unui sistem de garanții, restricții și echilibre, care ar exclude posibilitatea dominării uneia dintre ele, ar asigura funcționarea autonomă a fiecărei ramuri a puterii, precum și colaborarea lor⁴. În acest sens efectele legislative neprevăzute în mod expres în textul actului legislativ, apreciate ca fiind susceptibile să afecteze în mod indirect veniturile bugetare, nu pot justifica intervenția Guvernului în procesul legislativ.

Între organele care exercită în mod exclusiv prerogativele unui anumit tip de putere există o întrepătrundere funcțională și chiar o colaborare, menită să asigure armonia procesului de conducere socială și împiedicarea abuzului unei puteri față de altă putere⁵.

Definirea exhaustivă a circumstanțelor și scopului admiterii interferenței Guvernului în procesul de legiferare constituie un mecanism de excludere a abuzurilor unei puteri față de altă putere, precum și de asigurare a certitudinii juridice în procesul de exercitare a puterii de stat în condițiile unui regim democratic.

Curtea reține că interpretarea extensivă a prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, care admit cu titlu de excepție intervenția puterii executive în procesul de legiferare, făcîndu-se abstracție de scopul în care a fost stabilită excepția constituțională – realizarea efectivă a controlului autorității executive asupra procesului bugetar, aduce atingere într-un mod inadmisibil echilibrului puterii în stat, principiului separării și colaborării puterilor în stat, principiului legalității. Or una din caracteristicile constituționale ale statului de drept constituie obligația statului, a autorităților publice, a instituțiilor și a persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi⁶.

Autorul sesizării a indicat că prin excluderea alin.(12) din art.6 al Legii cu privire la zonele economice libere au fost ignorate prevederile art.126 alin.(2) lit.b) din Constituție, admițîndu-se o discriminare între agenții economici

³ H.C.C. nr.29 din 22.05.2001, M.O. nr.59-61/24 din 07.06.2001

⁴ H.C.C. nr.41 din 24.12.1998, M.O. nr.1-2/4 din 07.01.1999

⁵ H.C.C. nr.10 din 04.03.1997, M.O. nr.18/7 din 20.03.1997

⁶ H.C.C. nr.2 din 19.01.1998, M.O. nr.12-13/8 din 19.02.1998

producători-importatori și agenții economici rezidenți ai zonelor economice libere.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 16 decembrie 2008⁷, prevederile referitoare la regimul vamal aplicat în zonele economice libere nu încalcă principiile concurenței loiale, prin urmare, sînt constituționale.

Art.3 alin.(2) din Legea cu privire la zonele economice libere stipulează că proiectele de acte normative ale autorităților administrației publice care urmează să reglementeze activitatea zonelor economice libere sînt supuse unei expertize obligatorii la Ministerul Economiei.

Materialele dosarului demonstrează că Ministerul Economiei a efectuat expertiza proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la zonele economice libere, prezentînd Guvernului avizul spre a fi remis Parlamentului pentru a fi luat în considerare la adoptarea modificărilor.

Astfel, art.28 lit.l) din Legea cu privire la tariful vamal prevede că sînt scutite de taxa vamală mărfurile (serviciile) introduse în zona economică liberă de pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, de pe teritoriul altor zone economice libere, mărfurile(serviciile), inclusiv cele originare din zonă, exportate în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova și în alte zone, precum și mărfurile originare din zona economică liberă introduse pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.7 alin.(10) din Legea privind zonele economice libere, livrările de mărfuri (servicii) în zonele libere de pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova sînt asimilate exportului, iar livrarea mărfurilor (serviciilor) din zona liberă pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova sînt asimilate importului și se reglementează în conformitate cu legislația. Astfel, mărfurile livrate din zona liberă pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova sînt supuse taxei pe valoarea adăugată și, după caz, accizelor, iar venitul obținut de rezidenți este impozitat conform regulilor generale.

TVA nu este achitat de rezidenți la importul materiei prime în zona economică liberă, ci la livrarea pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova a producției finite, pentru valoarea totală a acesteia, care include și componenta de import.

Prin urmare, excluderea alin.(12) din art.6 al Legii nr.440-XV din 27 iulie 2001 nu are impact asupra încasărilor la buget, deoarece la livrarea producției finite pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova rezidenții achită toate impozitele și taxele, la fel ca alți agenți economici din țară.

Autorul sesizării reține că facilitățile acordate rezidenților zonelor economice libere erau echilibrate prin prevederea care limita realizarea a mai mult de 30% din volumul mărfurilor (serviciilor) importate sau produse în zonă timp de un an pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova.

În Hotărîrea nr.21 din 16 decembrie 2008 Curtea a arătat că Legea Supremă a Republicii Moldova admite înființarea prin lege organică a zonelor economice libere pe teritoriul Republicii Moldova.

Conform Legii organice nr.440-XV din 27 iulie 2001, care reglementează acest domeniu, zonele economice libere (zonele antreprenoriatului liber) sînt părți ale teritoriului vamal al Republicii Moldova, separate din punct de vedere economic, strict delimitate pe tot teritoriul lor, în care

pentru investitorii străini sînt permise, în regim preferențial, anumite genuri ale activității de întreprinzător. Zonele libere se creează în scopul accelerării dezvoltării social-economice a anumitor teritorii și a țării în ansamblu prin atragerea investițiilor autohtone și străine, implementarea tehnicii și tehnologiilor moderne, dezvoltarea producției orientate spre export etc.

Zonelor libere, în scopul realizării obiectivelor asumate, li se acordă regimuri preferențiale de stimulare a activității de întreprinzător⁸.

În jurisprudența sa Curtea a menționat că statul, asigurînd, potrivit art.126 alin.(2) lit.b) din Constituție, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, se conduce de direcțiile principale ale politicii interne și externe, aprobate de Parlament. Economia Republicii Moldova, fiind o economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă, reflectă anumite raporturi de oportunitate⁹. Curtea Constituțională însă nu este abilitată să stabilească oportunitatea proceselor economice, ci să vegheze la respectarea Constituției¹⁰.

Legiuitorul este în drept să opteze pentru diverse soluții în vederea realizării scopurilor propuse, inclusiv în vederea elaborării și concretizării conținutului drepturilor sociale și economice. La elaborarea unor asemenea soluții legiuitorul este obligat însă să ia în calcul și să realizeze principiile și normele constituționale stabilite¹¹.

Necesitatea instituirii sau modificării facilităților acordate rezidenților zonelor economice libere în vederea realizării obiectivelor asumate prin crearea zonelor economice libere nu ține de competența Curții Constituționale, Curtea verifică doar compatibilitatea prevederilor contestate cu principiile și normele constituționale.

În susținerea sesizării autorul a invocat prevederile art.9 alin.(1) lit. c), d) din Legea cu privire la protecția concurenței și Hotărîrea Curții Constituționale nr.21 din 2 septembrie 2004.

Curtea reține că, potrivit prevederilor art.9 din Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103-XIV din 30 iunie 2000¹², autoritățile administrației publice nu au dreptul: a) să interzică constituirea de noi agenți economici într-un anumit domeniu de activitate, să stabilească interdicții asupra practicării unor genuri de activitate sau asupra producerii unor mărfuri, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație; b) să dea agentului economic indicații privitor la încheierea prioritară de contracte, la livrarea prioritară a unor mărfuri către anumite categorii de cumpărători, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație; c) să acorde neîntemeiat unor agenți economici facilități fiscale sau de altă natură, să le creeze o situație privilegiată față de alți agenți economici care activează pe aceeași piață de mărfuri; d) să stabilească alte condiții discriminatorii sau de privilegieri pentru activitatea unor agenți economici.

Potrivit prevederilor art.6, art.60, art.107 din Constituție, Parlamentul nu poate fi atribuit la categoria autorităților administrației publice sau asimilat acestora. Parlamentul este unica autoritate abilitată prin lege de a institui, modifica sau anula regimurile preferențiale acordate zonelor economice libere.

Noțiunea de concurență neloială¹³, în sensul normelor legale în vigoare, înglobează acțiunile agentului economic de a obține avantaje neîntemeiate în activitatea de întreprinzător, ceea ce aduce sau poate aduce prejudicii altor agenți

⁷ H.C.C. nr.21 din 16.12.2008, M.O. nr.237-240/15 din 31.12.2008

⁸ Legea nr.440-XV din 27.07.2001, art.1

⁹ H.C.C. nr.21 din 16.12.2008, M.O. nr.237-240/15 din 31.12.2008

¹⁰ H.C.C. nr.30 din 10.11.1997, M.O. nr.77-78/32 din 27.11.1997

¹¹ H.C.C. nr.19 din 29.04.1999, M.O. nr.48-49/28 din 13.05.1999

¹² M.O. nr.166-168/1205 din 31.12.2000

¹³ Art.2 al Legii nr.1103-XIV din 30.06.2000, M.O. nr.166-168/1205 din 31.12.2000

economici sau poate prejudicia reputația lor în afaceri.

Prevederile referitoare la statutul juridic al zonelor economice libere și al rezidenților acestor zone acordă anumite facilități unui anumit teritoriu aflat în jurisdicția statului, dar delimitat de restul teritoriului prin frontiera vamală în vederea realizării unor scopuri de utilitate publică – dezvoltarea social-economică a anumitor teritorii, atragerea de investiții, dezvoltarea producției etc.

Diferența de tratamente în situații similare, precum și orice similitudine de tratament în situații diferite vor fi considerate discriminări în lipsa unei justificări obiective și rezonabile. O diferență de tratament admisibilă trebuie nu numai să urmărească un scop legitim, ci și să se caracterizeze printr-un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit¹⁴.

Diferența de tratament este admisibilă dacă se realizează conform unor criterii obiective care nu variază în funcție de persoană, ci care țin de ansamblul grupului. Caracterul rezonabil al diferențierilor are menirea de a evita arbitrarul, astfel încât diferența operată să nu poată răsturna principiul egalității¹⁵.

Curtea apreciază că diferența de tratament instituită prin Legea nr. 175 este fundamentată pe criterii obiective, expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate. Or, acordarea regimurilor preferențiale rezidenților zonelor economice libere, precum și anumitor categorii de investitori în interiorul zonelor economice libere, corespunde scopurilor legitime urmărite prin crearea zonelor economice libere.

Curtea reține că Parlamentul, fiind în drept să reglementeze prin lege organică modul de stabilire a zonelor economice exclusive, dispune de o largă marjă de apreciere în promovarea politicilor de dezvoltare economică a statului.

Astfel, Curtea Constituțională conchide că prevederile Legii nr. 175 din 9 iulie 2010, prin care s-a introdus alin.(10¹) și s-a exclus alin.(12) din art.6 al Legii cu privire la zonele economice libere, nu contravine prevederilor constituționale.

3. Analizând prevederile Legii nr.193 din 15.06.2010 și pct.1 lit.e) din Anexa la Legea nr.451-XV din 30.06.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” în redacția Legii nr.176 din 15.07.2010, Curtea reține următoarele.

Articolul 6 din Constituție, care consacră principiul separării și colaborării puterilor în stat, obligă autoritățile ce reprezintă cele trei puteri să-și exercite atribuțiile în strictă conformitate cu prevederile Constituției.

Potrivit art.96 din Constituție, rolul Guvernului este de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului și de a exercita conducerea generală a administrației publice. Art.131 alin.(4) din Constituție impune condiția ca orice propunere legislativă sau amendament ce ține de veniturile și cheltuielile bugetare, precum și de împrumuturi, să fie acceptată în prealabil de Guvern. Prin lipsa acestui accept se încalcă procedura stabilită de Constituție în materie de legiferare în domeniul bugetar.

Statul trebuie să asigure reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii, precum și protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară (art.126 alin.(2) din Constituție).

Principiul protejării interesului public, național în activitatea economică, financiară și valutară este un principiu primar și prevalează asupra interesului particular sau al unei categorii de beneficiari. Favorizarea subiectivă a intereselor de grup duce la violarea principiului priorității interesului

social și național.

În Hotărârea nr.29 din 22 mai 2001¹⁶ Curtea a constatat că prin prevederile art.131 alin.(4) din Constituție se urmărește asigurarea reală a executării bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat reprezentate sub formă de venituri și cheltuieli. Condiția cuprinsă în norma constituțională, care prevede că propunerea legislativă sau amendamentul care atrage majorarea sau reducerea veniturilor sau cheltuielilor bugetare poate fi adoptată numai după ce este acceptată de Guvern, are drept scop menținerea echilibrului bugetar.

Prin Legea nr.193 Parlamentul a operat modificări în Codul fiscal și în Codul vamal, în partea ce ține de scutirea de TVA pentru livrările de mărfuri și servicii în cadrul unui contract de leasing (financiar și operațional), precum și neachitarea drepturilor de import la punerea în liberă circulație a unui obiect al leasingului la expirarea contractului de leasing, fără avizul Guvernului, deși legea are repercusiuni asupra veniturilor bugetare.

Referitor la pct.18 art.1 din Legea nr.176 din 15 iulie 2010 Curtea relevă că la 7 aprilie 2010 Guvernul a propus completarea Anexei cu pct.5 și pct.6, însă în ședința Parlamentului s-a cerut modificarea pct.1 lit.e) din Anexă, micșorându-se taxa pentru întreținerea cazinourilor care au până la 6 mese inclusiv, de la 360000 lei pentru fiecare masă de joc la 180000 lei, iar începând cu a 7-ea – 360000 lei.

Această propunere legislativă a fost adoptată de către Parlament în a doua lectură fără acceptul Guvernului, fără să se efectueze o analiză economică detaliată, încălcându-se astfel prevederile constituționale ale art.131 alin.(4) din Constituție.

Condiția imperativă privind controlul apriori al autorității executive asupra procesului bugetar este determinată de dreptul și obligația Guvernului de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului, expusă în programul său de activitate, aprobat de Parlament (art. 96, art. 98 alin. (3) din Constituție).

Potrivit Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24 mai 1996¹⁷, responsabilitatea generală pentru executarea bugetului de stat revine Guvernului (art.32(31)).

Rațiunea de stat determină în general competența Guvernului și în special atribuțiile sale în domeniul finanțelor, creditelor, impozitelor, prețurilor și circulației monetare. Dreptul Guvernului de a accepta (sau de a nu accepta) majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor bugetare printr-o propunere legislativă sau amendament este condiționat de dispozițiile constituționale privind sistemul finanțelor publice naționale, formarea, administrarea, utilizarea și controlul cărora, în temeiul art. 130 alin. (1) din Constituție, sint reglementate prin lege.

Astfel, Curtea Constituțională a apreciat că, în sensul art. 131 alin. (4) din Constituție, orice amendament, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, este necesar să fie considerat ca o modificare, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, prevăzute în legea anuală a bugetului, și astfel de amendament poate fi adoptat numai după ce a fost acceptat de Guvern.

Conform art.131 alin.(6) din Constituție, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Această normă instituie regula strictă privind legiferarea cheltuielilor bugetare doar cu condiția identificării surselor

¹⁴ Cauza Marckx contra Belgiei (Cererea nr.6833/74) din 13.06.1979

¹⁵ Cauza Affaire linguistique belge contra Belgiei (Cererea nr.1474/62, nr.1677/62, nr.1691/62, nr.1769/63, nr.1994/63, nr.2126/64) din 23.07.1968

¹⁶ M.O., 2001, nr.59-61, art.24

¹⁷ Republicată, M.O., 2005, ediție specială

de finanțare și este valabilă pentru toate categoriile de bugete.

În general, soluțiile bugetare și fiscale au implicații social-economice considerabile. Ele creează condiții pentru creșterea economiei și, implicit, a nivelului de viață a populației, sau dimpotrivă, provoacă blocaje economice, șomaj, sărăcie. O economie sănătoasă duce la consolidarea finanțelor publice, și invers. Este motivul pentru care art.131 alin.(4) din Constituție prevede avizarea de către Guvern a inițiativelor legislative privind modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat.

În interpretarea prevederii art.131 alin.(4) din Constituție Curtea a relevat că aceasta indirect va fi coroborată cu normele Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24.05.1997, potrivit căreia procedura de elaborare și adoptare de către Parlament a legii bugetare anuale face obiectul exclusiv al acestei legi (art.15 alin. (1)).

Potrivit art.11 alin. (5) din Legea nr.847-XIII, după adoptarea legii bugetare anuale nici un proiect de lege, altul decât privind modificări la legea bugetară anuală, care are drept urmare majorarea cheltuielilor bugetului de stat sau reducerea veniturilor bugetului de stat, nu poate fi examinat de Parlament, dacă acesta nu include sursa reală de acoperire a pierderilor, în scopul menținerii nivelului deficitului bugetar stabilit; nici o lege, alta decât privind modificări la legea bugetară anuală, care prevede reducerea excedentului bugetului de stat aprobat sau majorarea deficitului bugetului de stat aprobat, nu poate fi adoptată.

Curtea Constituțională, în calitate de garant al realizării principiului separației puterilor, statuat în art.6 din Constituție, în conformitate cu art.134 alin.(3) din Constituție, are

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Nr. 5. Chișinău, 18 februarie 2011.

obligăția de a declara neconstituțională orice abatere de la acest principiu.

Astfel, Curtea apreciază că prin ignorarea procedurii de elaborare și adoptare a amendamentelor care atrag majorarea sau reducerea veniturilor și a cheltuielilor bugetare Parlamentul a încălcat art.6, art.126 alin.(2) și art.131 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională conchide că prevederea contestată a Legii nr.176 din 15 iulie 2010 și Legea nr.193 din 15 iulie 2010 vizează direct sursa de venituri sau cheltuieli bugetare prevăzute de legea anuală a bugetului, instituie, modifică și anulează impozite, taxe, granturi și alte încasări la buget și cheltuieli bugetare, prin urmare, contravin prevederilor constituționale.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se declară drept constituționale prevederile art.I pct.3 din Legea nr.175 din 9 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere”.

2. Se declară drept neconstituționale:

- Legea nr.193 din 15 iulie 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”;

- punctul 1 litera e) din Anexa la Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” în redacția Legii nr.176 din 15 iulie 2010.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Dumitru PULBERE

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**10****H O T Ă R Î R E****cu privire la Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007- 2010¹**

Curtea de Conturi, în prezența ministrului sănătății dl A.Usatii, ministrului muncii, protecției sociale și familiei dna V.Buliga, președintelui Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie dl V.Hotineanu, șefului Direcției politice buget și finanțe a Ministerului Sănătății dl V.Sava, șefului Direcției politice de asistență socială a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei dna A.Chirilov, coordonatorului Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” dl O.Hincu, specialistului în managementul financiar al Oficiului Băncii Mondiale din Moldova dna O.Druța, directorului Direcției generale datorii publice a Ministerului Finanțelor dna E.Matveeva, șefului Direcției finanțe în ocrotirea sănătății și protecție socială a Ministerului Finanțelor dna M.Semeniuc, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008², a examinat Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007- 2010.

Misiunea de audit s-a desfășurat la Ministerul Sănătății (în continuare – MS) și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (în continuare – MMPSF) în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010 și la solicitarea Băncii Mondiale, avînd ca scop verificarea managementului Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (în continuare – Proiectul SSAS sau Proiectul, după caz), cu expunerea concluziilor referitor la faptul că cheltuielile sînt conforme cu condițiile privind destinația, utilizarea și scopurile stabilite de reglementările Proiectului, efectuate legal și regulamentar, precum și că sînt declarate în corespundere cu înregistrările contabile și documentele justificative.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³, precum și cu termenii de referință elaborați de Banca Mondială. În vederea susținerii constatrilor, formulării concluziilor și recomandărilor, probele de audit au fost obținute prin desfășurarea procedurilor de evaluare a riscului și a procedurilor de audit ulterioare, care au cuprins testul controalelor și proceduri de fond. În funcție de contextul în care au fost aplicate de audit, acestea au inclus diferite examinări, observări, confirmări, recalculări, interviuri etc.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t :

Pentru implementarea Proiectului SSAS, Asociația Internațională pentru Dezvoltare/Banca Mondială, conform Acordului de Finanțare din 23.06.2007, a acordat Guvernului Republicii Moldova un credit în sumă de 11300,0 mii Drepturi Speciale de Tragere, echivalent cu suma de circa 17000,0 mii dolari SUA. Obiectivul primar al Proiectului este acordarea sprijinului Programului Guvernului în vederea creșterii accesului la serviciile de sănătate și asistență socială eficiente și de calitate pentru populația Republicii Moldova. Proiectul urmează să fie implementat pe parcursul anilor 2007-2011 de către MS și MMPSF.

În aspectul responsabililor de gestionare, mijloacele provenite din credit au fost direcționate MS, pentru Modernizarea sistemului de sănătate – 12000,0 mii dolari SUA și MMPSF, pentru Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială – 5000,0 mii dolari SUA.

Totodată, în baza Acordului de Grant al Fondului Fiduciar de Răspuns la Criza Globală Determinată de Prețul Produselor Alimentare (în continuare – Acord de Grant), Banca Mondială, la 15.08.2008, a acordat finanțare adițională Guvernului Republicii Moldova sub forma unui grant în valoare de 7000,0 mii.dolari SUA, care a avut menirea de a îmbunătăți sănătatea și statutul nutrițional al păturilor vulnerabile.

Constatările rezultate din verificările efectuate în cadrul auditului și relatate în Raportul de audit relevă:

➤ Un nivel scăzut de debursare și de valorificare a mijloacelor creditului acordat Guvernului Republicii Moldova de către Asociația Internațională pentru Dezvoltare/Banca Mondială. Astfel, la situația din 31.12.2010, din totalul creditului au fost utilizate mijloace în sumă de 6376,4 mii dolari SUA, sau la nivel de 37,5%. În aspectul autorităților responsabile, utilizarea surselor pentru implementarea Proiectului a fost executată de către MS la nivel de 50,4%, iar de către MMPSF – de 6,6 %. În același timp, în conformitate cu condițiile Acordului de Finanțare, din contul bugetului de stat a fost achitat un comision în mărime de 0,5% din suma nedebursată a creditului, care pe perioada anilor 2008-2010 a constituit 16,8 mii dolari SUA.

➤ Lipsa unor strategii și instrumente de gestionare și coordonare a activităților în aspectul managerial al Proiectului, precum și nedisponibilitatea unor capacități bine dezvoltate și suficiente ale MS și MMPSF. Aceasta a influențat monitorizarea și supervizarea unor activități, condiționînd unele întirzieri la implementarea rezultativă a Proiectului. Concomitent, ritmul lent al implementării Proiectului constituie un impediment în dezvoltarea și implementarea reformelor în domeniile respective.

➤ Nestabilirea unui mecanism eficient de coordonare, executare, monitorizare și raportare între părțile implicate în procesul de implementare a grantului destinat îmbunătățirii sănătății și statutului nutrițional al păturilor vulnerabile. Acest fapt a condiționat nevalorificarea mijloacelor în sumă de circa 903,0 mii dolari SUA din grantul acordat de Banca Mondială la 15.08.2008.

În același timp, auditul n-a stabilit erori și abateri la înregistrarea tranzacțiilor financiare, efectuarea plăților, contabilizarea și raportarea acestora de către autoritățile responsabile de implementarea Proiectului. Această situație se datorează existenței și aplicării procedurilor de control intern la capitolul managementul financiar. Concomitent, bunurile materiale achiziționate în cadrul Proiectului pentru ambele ministere sînt reflectate în evidența contabilă și corespund cu activele real existente, acestea fiind funcționabile și utilizate în cadrul activităților Proiectului.

Reiesînd din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit. a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din

¹ Legea nr.194-XVI din 26.07.2007 „Privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”)”.

² M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007-2010, care este parte componentă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea și Raportul auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007- 2010 se remit:

2.1. Oficiului Băncii Mondiale din Moldova, pentru documentare;

2.2. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și luare de atitudine;

2.3. Guvernului, pentru monitorizarea implementării în termen a Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” și a valorificării eficiente a fondurilor externe provenite din mijloace creditare și grant;

2.4. Ministerului Sănătății și Ministerului Muncii,

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 7. Chișinău, 8 februarie 2011.

Protecției Sociale și Familiei, pentru asigurarea implementării recomandărilor auditului, precum și pentru fortificarea sistemului de control intern la realizarea activităților Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”;

2.5. Ministerului Finanțelor, pentru luare de atitudine, conform competențelor, privind rezultatele auditului și întreprinderea măsurilor, în comun cu Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, precum și cu autoritățile beneficiare de surse ale grantului, în coordonare cu Banca Mondială, în vederea valorificării în scopul prevăzut a mijloacelor neutilizate din grant și rămase ca sold în conturile acestora.

3. Despre implementarea recomandărilor auditului, precum și despre executarea cerințelor subpct. 2.4. și subpct. 2.5. se va informa Curtea de Conturi în termen de 3 luni.

4. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Ala POPESCU

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr. 7 din 8 februarie 2011

RAPORTUL

auditului operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pentru perioada iunie 2007- 2010¹

I. Introducere

Auditul operațional al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” la Ministerul Sănătății și la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei s-a realizat în conformitate cu art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008², Programul activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2010 și la solicitarea Băncii Mondiale.

Scopul auditului a constat în verificarea desfășurării corespunzătoare a managementului Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (în continuare – Proiectul SSAS sau Proiectul, după caz), cu expunerea concluziilor referitor la faptul că cheltuielile sînt conforme cu condițiile privind destinația, utilizarea și scopurile stabilite de reglementările Proiectului, efectuate legal și regulamentar, precum și că sînt declarate în corespundere cu înregistrările contabile și documentele justificative.

Responsabilitatea conducerii Ministerului Sănătății (în continuare - MS), Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (în continuare – MMPSF), în calitate de beneficiari ai fondurilor Proiectului și responsabili de gestionarea acestora, este de a implementa eficient și eficace activitățile Proiectului, în conformitate cu reglementările în domeniu, asigurînd raportarea corectă și la timp a realizărilor și situațiilor financiare.

Responsabilitatea echipei de audit este obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea concluziilor privind realizările Proiectului, corectitudinea rapoartelor financiare și regularitatea gestionării mijloacelor creditului și grantului, cu oferirea recomandărilor de îmbunătățire. Totodată, auditorii nu poartă răspundere pentru prevenirea faptelor de fraudă și eroare.

II. Prezentare generală

Pentru implementarea Proiectului SSAS, Asociația Internațională pentru Dezvoltare/Banca Mondială, conform Acordului de Finanțare din 23.06.2007, a acordat Guvernului Republicii Moldova un credit în sumă de 11300,0 mii Drepturi Speciale de Tragere, echivalent cu suma de circa

17000,0 mii dolari SUA. Obiectivul primar al Proiectului este acordarea sprijinului Programului Guvernului în vederea creșterii accesului la serviciile de sănătate și asistență socială eficiente și de calitate pentru populația Republicii Moldova.

Creditul obținut de la Asociația Internațională pentru Dezvoltare/Banca Mondială are destinația utilizării în scopul reducerii mortalității și invalidității premature prin intermediul modernizării serviciilor de sănătate, fortificării protecției financiare și creșterii eficienței sistemului de sănătate, precum și unei mai bune identificări și direcționări a protecției și asistenței sociale către cei mai săraci. Proiectul urmează să fie implementat pe parcursul anilor 2007-2011 de către MS și MMPSF, cu suportul echipei de consultanți și al personalului ambelor ministere.

Totodată, ținînd cont de criza alimentară globală, ce a condiționat creșterea prețurilor la produsele alimentare, Banca Mondială, la 15.08.2008, în baza Acordului de Grant al Fondului Fiduciar de Răspuns la Criza Globală Determinată de Prețul Produselor Alimentare (în continuare – Acord de Grant), a acordat finanțare adițională Guvernului Republicii Moldova sub forma unui grant în valoare de 7000,0 mii dolari SUA. Concomitent cu oferirea finanțării adiționale, Proiectul SSAS a fost suplimentat cu **Componenta IV. Protecția sănătății și a statutului nutrițional**, avînd menirea de a îmbunătăți sănătatea și statutul nutrițional al păturilor vulnerabile. **Proiectul SSAS include următoarele componente:**

- Componenta I. **Servicii de sănătate**
- Componenta II. **Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială**
- Componenta III. **Managementul proiectului**
- Componenta IV. **Protecția sănătății și a statutului nutrițional**

În aspectul responsabililor, mijloacele provenite din credit sînt destinate pentru:

- Modernizarea sistemului de sănătate – 12000,0 mii dolari SUA, Ministerului Sănătății, din care la Componenta

¹ Legea nr.194-XVI din 26.07.2007 „Privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”)”.

² Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

I. Servicii de sănătate – 11687,4 mii dolari SUA și la Componenta III. Managementul proiectului – 312,6 mii dolari SUA.

• Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială – 5000,0 mii dolari SUA, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, pentru implementarea Componentei II. Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială – 4753,5 mii dolari SUA și Componentei III. Managementul proiectului – 246,5 mii dolari SUA.

Persoanele responsabile pentru implementarea Proiectului, în cadrul autorităților desemnate, se prezintă după cum urmează:

- ministrul sănătății: Ion Ababii (pînă la 31.03.2008), Larisa Catrinici (de la 01.04.2008 pînă la 25.09.2009), Vladimir Hotineanu (de la 25.09.2009 pînă la 14.01.2011) și Andrei Usatii (de la 14.01.2011 și pînă în prezent);

- ministrul muncii, protecției sociale și familiei: Galina Balmoș (pînă la 11.09.2009) și Valentina Buliga (de la 25.09.2009 și pînă în prezent).

Pentru utilizarea mijloacelor alocate în scopul implementării Proiectului, autorităților responsabile de administrare le-au fost deschise conturi bancare separate în BC „Banca de Economii” S.A., care sînt deservite prin Trezoreria Teritorială Chișinău – bugetul de stat în dolari SUA și în valută națională.

Pentru dirijarea generală, supravegherea, monitorizarea și coordonarea interministerială, la 17.03.2008, prin Dispoziția Guvernului nr.21-d³, a fost creat Comitetul de monitorizare a activităților Proiectului.

Sarcinile fiduciare și managementul financiar în cadrul Proiectului SSAS sînt puse pe seama Direcțiilor economie, finanțe, evidență contabilă și gestiune din cadrul ambelor ministere.

Sistemul de evidență contabilă al Proiectului urmează a fi ținut în conformitate cu regulile generale obligatorii ale contabilității și de raportare financiară în sectorul public, prevăzute în Legea contabilității⁴ și în Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85⁵, precum și cu particularitățile specificate în Manualul de management financiar al Proiectului și cu cerințele Băncii Mondiale.

Metodologia de audit. Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi⁶, precum și cu termenii de referință elaborați de Banca Mondială. În vederea susținerii constatărilor, formulării concluziilor și recomandărilor, probele de audit au fost obținute prin desfășurarea procedurilor de evaluare a riscului și procedurilor de audit ulterioare, care au cuprins testul controalelor și proceduri de fond. În funcție de contextul în care au fost aplicate de audit, acestea au inclus diferite examinări, observări, confirmări, recalculări, interviuri etc.

III. Constatări, concluzii și recomandări

Constataările auditului vor fi expuse în aspectul responsabililor pentru implementarea Proiectului SSAS, cu utilizarea mijloacelor creditului pentru Modernizarea sistemului de sănătate și îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială, precum și a mijloacelor grantului pentru Protecția sănătății și a statutului nutrițional.

3.1. Cu privire la executarea de către Ministerul Sănătății a mijloacelor creditare pentru Modernizarea sistemului de sănătate

Din mijloacele Proiectului, provenite din sursele creditului în sumă de 12000,0 mii dolari SUA, destinate MS pentru

Modernizarea sistemului de sănătate, la **Componenta I. Servicii de sănătate** au fost preconizate în total 11687,4 mii dolari SUA, din care pe subcomponentele: **1.1. Dezvoltarea capacității și reglementarea sectorului** – 443,9 mii dolari SUA, **1.2. Finanțarea sistemului de asistență medicală și a prestatorilor** – 934,2 mii dolari SUA, **1.3. Dezvoltarea asistenței medicale primare** – 5961,4 mii dolari SUA, **1.4. Evaluarea capacității spitalelor și modernizarea acestora** – 3737,7 mii dolari SUA, **1.5. Procurarea vaccinurilor** – 610,2 mii dolari SUA și la **Componenta III. Managementul proiectului** – 312,6 mii dolari SUA.

Auditul a constatat că pentru implementarea Componentelor I și III, MS întocmește anual devize de cheltuieli, planuri de procurări, acestea fiind aprobate de conducerea ministerului și coordonate cu Banca Mondială. Planurile de procurări, planurile de implementare, precum și Manualul operațional sînt revizuite în permanență, cu includerea unor noi activități coordonate cu Banca Mondială.

La situația din 31.12.2010, auditul a relevat faptul că pentru Modernizarea sistemului de sănătate mijloacele creditare preconizate implementării Proiectului respectiv de către MS au fost executate în sumă de 6044,6 mii dolari SUA, ceea ce constituie 50,4% din nivelul total al surselor în mărime de 12000,0 mii dolari SUA la momentul expirării a 85% din termenul de implementare a Proiectului. Totodată, la aceeași situație, nivelul de contractare a serviciilor a constituit 90,2% din suma totală a surselor creditului, sau 10825,7 mii dolari SUA.

Analiza evoluției executării anuale a mijloacelor creditare de către MS, pe întreaga perioadă de implementare (anii 2007-2010), în aspectul principalelor subcomponente, se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1
(mii dolari SUA)

Componenta/ Subcomponenta	2007			2008			2009			2010			Total		
	plan	executat	% execu- tări	plan	executat	% execu- tări	plan	executat	% execu- tări	plan	executat	% execu- tări	plan	executat	% execu- tări
I. Servicii de sănătate															
1.1. Dezvoltarea capacității și reglementarea sectorului	200,7	14,3	6,9	116,3	81,0	69,7	101,7	34,0	33,4	427,7	131,2	30,6			
1.2. Finanțarea sistemului de asistență medicală și a prestatorilor		123,4	101,6	82,4	85,2	17,0	19,9	478,4	73,0	15,3	687,0	192,9	28,0		
1.3. Dezvoltarea asistenței medicale primare		50,9	8,5	16,7	332,4	246,2	73,4	3029,3	1694,0	55,9	6412,6	4148,6	65,0		
1.4. Evaluarea capacității spitalelor și modernizarea acestora	22,3	2,3	10,3	306,3	193,2	63,1	430,1	217,4	50,5	526,8	311,0	59,0	1285,5	724,0	56,3
1.5. Procurarea vaccinurilor				678,7	610,2	89,9	0,0	0,0	0,0	0,0	678,7	610,2	89,9		
Total pe Componenta I. Servicii de sănătate	22,3	2,3	10,3	1369,0	927,8	67,7	3964,0	2761,6	69,6	4136,2	2112,0	51,1	9491,5	5806,9	61,1
III. Managementul proiectului															
3.1. Cheltuieli operaționale	31,2	12,4	39,7	88,4	81,6	92,3	63,9	74,6	69,9	72,4	95,2	279,5	237,7	85,0	
TOTAL general	53,5	14,7	27,5	1457,1	1009,4	69,2	4047,9	2886,2	70,0	4212,2	2184,4	51,9	9771,0	6044,6	61,8

Sursă: Datele selectate din devizele de cheltuieli ale Proiectului SSAS, informația privind executarea devizului de cheltuieli al Proiectului SSAS și din Rapoartele privind sursele și utilizarea fondurilor.

Datele analizate de audit denotă că, pe toată perioada implementării Proiectului (2007-2010), sursele creditare gestionate de MS au fost executate sub nivelul planificat. Astfel, în anul 2007, executarea cheltuielilor din contul surselor creditare a atins un nivel mediu de 27,5%, în anul 2008 – de 69,2%, în anul 2009 – de 70,0% și în anul 2010 – de 51,9%. Nivelul mediu de executare a surselor creditare planificate pentru realizarea activităților Proiectului, în perioada anilor 2007-2010, a constituit 61,8% din nivelul total al surselor în mărime de 6044,6 mii dolari SUA.

Executarea totală a mijloacelor creditare externe, gestionate de MS pentru Modernizarea sistemului de sănătate, la situația din 31.12.2010, cumulativ pe toată perioada derulării implementării Proiectului, în aspectul subcomponentelor și a unor activități cu o pondere mai

³ Dispoziția Guvernului nr.21-d din 17.03.2008 privind crearea Comitetului de monitorizare a activităților Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (cu modificările ulterioare).

⁴ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările ulterioare).

⁵ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996 (cu modificările ulterioare; în continuare – Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85). Abrogată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”.

⁶ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

mare, se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2
(mii dolari SUA)

Componenta/Subcomponenta	Planificat	Contractat	Executat	% contractării	% executării
I. Servicii de sănătate	443,9	283,6	131,2	63,9	29,5
1.1. Dezvoltarea capacității și reglementarea sectorului, din care principalele activități:					
- Elaborarea Conturilor Naționale de Sănătate	266,2	234,5	97,1	88,1	36,5
- Fortificarea capacităților de elaborare a politicilor	177,7	49,1	34,1	27,6	19,2
1.2. Finanțarea sistemului de asistență medicală și a prestatorilor, din care principalele activități:	934,2	879,2	192,9	94,1	20,6
- Elaborarea strategiei de extindere a acoperirii cu asigurări de asistență medicală	127,7	127,7	109,2	100,0	85,5
- Fortificarea funcției de cumpărare, plată prestatorilor și metodologia de formare a prestatorilor	806,5	751,5	83,7	93,2	10,4
1.3. Dezvoltarea asistenței medicale primare, din care principalele activități:	5961,4	5775,2	4148,6	96,9	69,6
- Construcția și designul centrelor de medicină primară	5490,4	5926,1	3735,2	107,9	68,0
1.4. Evaluarea capacității spitalelor și modernizarea acestora, din care principalele activități:	3737,7	3039,8	724,0	81,3	19,4
- Reabilitarea Spitalului Clinic Republican	2948,6	1766,1	66,1	59,9	2,2
- Asistența tehnică pentru planificarea și optimizarea sectorului spitalicesc	751,1	633,6	633,6	84,4	84,4
- Instrumente	38,0	24,3	24,3	63,9	63,9
1.5. Procurarea vaccinurilor	610,2	610,2	610,2	100,0	100,0
Total pe Componenta I. Servicii de sănătate	11687,4	10588,0	5806,9	90,6	49,7
III. Managementul proiectului	312,6	237,7	237,7	76,0	76,0
3.1. Cheltuieli operaționale					
TOTAL general	12000,0	10825,7	6044,6	90,2	50,4

Sursă: Datele selectate din devizele de cheltuieli ale Proiectului SSAS, informația privind executarea devizului de cheltuieli al Proiectului SSAS și din Rapoartele privind sursele și utilizarea fondurilor.

Analiza datelor privind executarea devizului de cheltuieli, surselor și utilizarea fondurilor a relevat faptul că deși nivelul de utilizare a surselor creditare totale în perioada celor 3 ani de implementare a Proiectului a atins în total 50,4%, în aspectul unor activități ale subcomponentelor acesta variază de la 2,2% până la 100%. Cel mai redus nivel de valorificare a surselor, în aspectul subcomponentelor, se evidențiază la Evaluarea capacității spitalelor și modernizarea acestora (19,4%), Finanțarea sistemului de asistență medicală și a prestatorilor (20,6%), precum și la Dezvoltarea capacității și reglementarea sectorului (29,5%).

Acest fapt se datorează complexității și specificului activităților instituționale ale MS, iar responsabilii și executorii din cadrul acestuia sînt implicați în realizarea activităților prestabilite de implementare a Proiectului concomitent cu realizarea atribuțiilor de bază. Totodată, lipsa unor strategii și instrumente de gestionare și coordonare a activităților în aspectul managerial al Proiectului a influențat asupra capacității MS de monitorizare și supervizare a acestor activități la nivelul executorilor cu diferite niveluri de subordonare (MS, Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – CNAM), spitale, oficii de sănătate, centre de sănătate, centre ale medicilor de familie, diferiți prestatori de servicii medicale etc.).

Rata debursărilor și nivelul de utilizare a fondurilor Proiectului sub nivelul planificat sînt motivate și de faptul că oficialii și personalul MS nu au avut practici de gestionare a proiectelor finanțate din surse externe fără unitate de implementare.

La subcomponenta 1.1. Dezvoltarea capacității și reglementarea sectorului sursele creditare preconizate în sumă de 443,9 mii dolari SUA (266,2 mii dolari SUA pentru elaborarea și implementarea Conturilor Naționale de Sănătate) pe perioada de 3 ani au fost executate în sumă de 131,2 mii dolari SUA, sau la nivel de 29,5%. Utilizarea scăzută a mijloacelor a fost condiționată de neexecutarea la timp a serviciilor, cu extinderea termenului de executare a acestora. Una din activitățile majore la acest compartiment este elaborarea și implementarea Conturilor Naționale de Sănătate (în continuare – CNS). Astfel, întru realizarea acestei activități, în august 2008, MS a încheiat cu un consultant internațional un contract în sumă de 89,5 mii dolari SUA, în baza căruia urma să fie elaborat mecanismul detaliat al CNS pentru Republica

Moldova, cu ajustarea la standardele statistice internaționale. Conform clauzelor contractului, lucrările urmau a fi executate pînă la 31.03.2010, cu prezentarea Raportului final și a recomandărilor respective. Ulterior, prin două amendamente, termenul de executare a acestor lucrări a fost prelungit pînă la 31.03.2011.

Pentru implementarea CNS, MS, la 14.05.2009, a încheiat Memorandumul de înțelegere cu Centrul Național de Management în Sănătate⁷, potrivit căruia ultimul, în martie 2010, urma să prezinte Raportul final, cu descrierea metodologiei naționale a CNS. La situația din 31.12.2010, conform informației prezentate de Centrul Național de Management în Sănătate, activitățile preconizate au fost executate la nivel de 80 la sută.

Alte activități în cadrul acestei subcomponente țin de elaborarea: Strategiei privind dezvoltarea resurselor umane în sectorul sănătății – activitate demarată în anul 2010 și care va continua în anul 2011; Raportului privind necesitatea ajustării legislației naționale la cea comunitară și a Strategiei de implementare a Parteneriatului Public Privat.

La subcomponenta 1.2. Finanțarea sistemului de asistență medicală și a prestatorilor au fost preconizate surse în sumă de 934,2 mii dolari SUA, din care cota majoră de 86 la sută (806,5 mii dolari SUA) este destinată consolidării activității de procurări, plății prestatorilor de servicii și elaborării metodologiei de stabilire a prețului cazului tratat. La 31.12.2010, au fost valorificate surse creditare în sumă de 192,6 mii dolari SUA, sau la nivel de 21 la sută, acest fapt fiind motivat de MS prin complexitatea și durata procedurilor de procurări în conformitate cu reglementările Băncii Mondiale. Astfel, MS, dispunînd de mijloace timp de 3 ani (cu începere din 03.07.2007), la 01.07.2010 (deși inițierea procedurii de achiziții a început în luna martie 2009) a încheiat un contract cu Nimit Consulting⁸, în sumă de 706,9 mii dolari SUA. Conform clauzelor contractuale, Nimit Consulting urmează să asiste MS și CNAM la consolidarea capacității de cumpărare a serviciilor de sănătate și îmbunătățirea achitării costului serviciilor spitalicești și de ambulatoriu prestate în bază de performanțe și rezultate, precum și la ajustarea metodologiei de stabilire a costului serviciilor de sănătate, cu termenul de realizare a activităților preconizat pînă în iunie 2012, cu prezentarea raportului final. La situația din 31.12.2010, de către Nimit Consulting au fost acordate și achitate servicii în sumă de 70,7 mii dolari SUA, sau la nivel de 10,0 % din suma contractată. Auditul relevă că MS, la încheierea acestui contract, n-a ținut cont de termenul finalizării Proiectului SSAS, care conform Acordului de Finanțare este preconizat pînă la 31.08.2011.

De asemenea, la această subcomponentă se referă activitatea ce ține de elaborarea Strategiei de dezvoltare a CNAM, care urmează a fi realizată îndată ce vor fi rezultatele elaborării noului sistem de plată a prestatorilor de servicii medicale în baza cazurilor mixte.

La subcomponenta 1.3. Dezvoltarea asistenței medicale primare au fost preconizate surse în sumă de 5961,4 mii dolari SUA, la 31.12.2010 fiind executate la nivel de 69,6%, sau în sumă de 4148,6 mii dolari SUA. Obiectivele specifice ale acestei subcomponente au ca scop perfecționarea calității serviciilor de asistență medicală primară la nivel rural, prin adoptarea unor standarde la nivel național pentru instituțiile de asistență medicală primară, precum și prin finanțarea lucrărilor de reconstrucție a centrelor de sănătate existente sau de construcție a altora noi. Preponderent, din totalul surselor preconizate la această subcomponentă, circa 92,0%, sau 5490,4 mii dolari

⁷ Memorandumul de înțelegere încheiat de către Ministerul Sănătății cu Centrul Național de Management în Sănătate „Privind cooperarea în scopul realizării angajamentelor de instituționalizare și fundamentare a Conturilor Naționale în Sănătate” la 14.05.2009.

⁸ Denumirea deplină: Nimit Consulting Inc, SUA și Fundația Centru pentru Politici și Servicii de Sănătate, România, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar, București, România (în continuare - Nimit Consulting).

SUA au fost preconizate pentru construcția/reconstrucția a 65 de sedii ale centrelor de sănătate.

Întru realizarea activităților din cadrul acestei subcomponente a fost întocmită lista centrelor de sănătate pentru construcție/reconstrucție în număr de 39 de unități, utilizându-se criteriile elaborate în cadrul unui studiu⁹ efectuat în acest scop începând cu anul 2005, cu prezentarea raportului final în anul 2007. În urma verificării corespunderii centrelor de sănătate selectate pentru renovare criteriilor elaborate, auditul relevă că din cele 39 de instituții medicale incluse pentru renovare nu se regăsesc pe lista preliminară elaborată în cadrul studiului 13 centre de sănătate și 3 oficii ale medicilor de familie, acestea fiind ulterior incluse de MS în temeiul și al altor criterii și priorități apărute în perioada de după efectuarea studiului. Astfel, includerea acestora a fost stabilită reieșind din amplasarea geografică față de centrele raionale (distanța), precum și din complexitatea și rețeaua de localități deservite de aceste centre. Totodată, costul de construcție/reconstrucție a centrelor de sănătate, estimat inițial în cadrul studiului, a fost de circa 100,0 mii dolari SUA (pentru un centru), pe cind situația actuală relevă că costurile real suportate la renovarea centrelor variază de la 115,0 mii dolari SUA pînă la 219,0 mii dolari SUA (pentru un centru de sănătate). Ca urmare a acestui fapt, din contul sumei creditului se face imposibilă reabilitarea a 65 de centre de sănătate, indicator de realizare al Proiectului prestabilit inițial.

Caracteristicile centrelor de sănătate incluse în listă pentru construcție/reconstrucție în partea ce ține de asigurarea cu medici și numărul populației deservite se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Nr. instituțiilor medicale	Nr. medicilor	Nr. instituțiilor medicale	Nr. populației deservite
18	1	10	pînă la 2000
9	2	9	2001-3000
4	3	8	3001-4000
3	4	3	4001-5000
4	5	9	mai mult de 5000
1	6		
TOTAL	39	x	x

Sursă: Datele selectate din rapoartele consultantilor.

Datele din tabel denotă că în 18 centre de sănătate, ce constituie 46% din totalul celor selectate pentru renovare, activează cite un medic, în 13 (33%) centre de sănătate – de la 2 la 3 medici și în 8 centre de sănătate (21%) – de la 4 la 6 medici. Concomitent, 19 (49%) din centrele de sănătate selectate au la deservire pînă la 3000 de persoane fiecare, 11 centre de sănătate (28%) – între 3000 și 5000 de persoane și 9 (23%) centre de sănătate deservesc o populație mai mare de 5000 de persoane.

De la începutul Proiectului și pînă la 31.12.2010 au fost încheiate contracte privind efectuarea lucrărilor de construcție/reconstrucție pentru 38 de centre de sănătate în sumă de 5926,1 mii dolari SUA (72530,9 mii lei). La situația din 31.12.2010, au fost executate lucrări în sumă de 3896,9 mii dolari SUA (44815,4 mii lei) și achitate în sumă de 3735,2 mii dolari SUA (43007,4 mii lei). Potrivit informației prezentate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, la solicitarea Curtii de Conturi, pînă în prezent au fost efectuate verificări ale volumelor și costurilor doar la 4 centre de sănătate (din cele 15 solicitate), la acestea fiind constatate exagerări în valoare totală de circa 230,5 mii lei.

La situația din 31.12.2010, conform actelor de recepție, lucrările au fost finalizate la 20 de centre de sănătate, iar la 18 sînt în derulare. La 13 centre de sănătate (din cele 20 finalizate), conform avizelor de confirmare prezentate de acestea, valoarea lucrărilor a fost înregistrată regulamentar în bilanțurile instituțiilor la majorarea valorii clădirilor în sumă totală de 24422,5 mii lei, sau 2253,0 mii dolari SUA. Potrivit explicațiilor MS, pentru celelalte 7 centre documentele de recepție au fost întocmite la sfîrșitul lunii decembrie 2010, iar pe parcursul lunii ianuarie 2011 au fost transmise, pentru luare la evidență, cheltuielile pentru reconstrucție, cu majorarea ulterioară a valorii acestora în sumă totală de 12950,3 mii lei.

Pentru verificarea respectării clauzelor contractuale cu privire la executarea lucrărilor de construcție/reconstrucție, din contractele aferente a 20 de centre de sănătate a fost supus auditării un eșantion de 7 contracte în valoare totală de 12442,3 mii lei. Astfel, la executarea a 6 din 7 contracte auditate a fost constatată efectuarea de lucrări suplimentare din contul altor lucrări prevăzute de devizele inițiale. Informația privind executarea lucrărilor de construcție suplimentare se prezintă în Tabelul nr.4.

Tabelul nr.4

Nr. contractului	Prestatorul	Centrul de sănătate	Suma, mii lei	Echivalent, mii dolari SUA	Lucrări executate, mii lei	Din care		Achitat, mii lei
						Lucrări adiționale conform acordului, mii lei	Lucrări suplimentare, mii lei	
W/04/IDA	S.R.L. „Izodromgaz”	Satul Nou, Cimislia	1688,9	153,1	1688,8	8,0	105,7	1688,8
W/08/IDA	S.R.L. „Izodromgaz”	Leuseni, Teleșeni	1297,3	115,8	1297,2			1297,2
W/09/IDA	S.R.L. „Asiarta”	Bălbănești, Criuleni	1784,4	168,3	1679,1	105,1	789,4	1695,2
W/10/IDA	S.R.L. „Monolit” fil.17	Costești, Ialoveni	2241,4	189,7	2201,3		67,8	2091,2
W/16/IDA	„Saglitod-grup” S.R.L.	Teleşeu, Orhei	1426,2	116,3	1424,9		270,8	1353,7
W/18/IDA	S.R.L. „Izodromgaz”	Coșcodeni, Singerei	1924,1	156,9	1924,1		4,8	1731,7
W/19/IDA	S.R.L. „Izodromgaz”	Pirîta, Ungheni	2080,0	169,7	2079,7		17,0	1871,7
X	TOTAL	X	12442,3	1069,8	12295,2	113,1	1255,5	11729,5

Sursă: Datele selectate din devizele locale și procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate.

Datele din tabel relevă că la unele centre de sănătate au fost efectuate lucrări suplimentare neprevăzute în devizele inițiale în sumă de 1255,5 mii lei. În urma auditării s-a constatat că toate modificările în devizele de cheltuieli au fost aprobate după executarea lucrărilor, fără coordonarea și aprobarea anterioară de către conducerea Ministerului Sănătății. Astfel, modificările în devizele locale erau aprobate de consultantul local în construcții, contractat de Ministerul Sănătății. Totodată, menționăm că contractul de prestare a serviciilor de consultanță nu prevede obligații și responsabilități ce țin de aprobarea modificării devizelor locale, cu includerea sau excluderea unor lucrări.

Cele constatate denotă insuficiența controlului intern din partea MS în ce privește monitorizarea executării lucrărilor de construcție/reconstrucție a centrelor de sănătate. Acest fapt relevă necesitatea stabilirii mecanismului de monitorizare și coordonare a activităților consultantilor locali contractați în cadrul Proiectului pentru realizarea acestor activități.

În cadrul acestei subcomponente au fost prevăzute surse pentru acordarea de asistență tehnică internațională în scopul revizuirii curriculumului pentru educația medicală continuă a medicilor de familie. Întru realizarea acestui scop, la 05.12.2008, MS a încheiat cu Fundația Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate un contract în sumă de 134,6 mii dolari SUA, cu termenul de executare a lucrărilor – 09.09.2009, care ulterior, printr-un amendament, a fost prelungit pînă la 31.12.2009, raportul final fiind prezentat și aprobat la 15.12.2009.

Pentru realizarea subcomponentei 1.4. **Evaluarea capacității spitalelor și modernizarea acestora** au

⁹ Studiul „Dezvoltarea unui Master Plan pentru infrastructura și resursele umane din sistemul de asistență medicală primară”, finanțat din contul Grantului nr.TF055808 „Pentru pregătirea proiectului Asistență Medicală Primară”.

fost preconizate surse în mărime de 3737,7 mii dolari SUA, din care, la 31.12.2010, au fost executate mijloace în sumă de 724,0 mii dolari SUA, sau la nivel de 19,4%. Din totalul surselor, 3066,1 mii dolari SUA (82,0%) au fost preconizate pentru reabilitarea Spitalului Clinic Republican, și anume pentru efectuarea studiului de fezabilitate, lucrări de proiectare, lucrări de construcție pentru blocul I și pentru supravegherea tehnică. Auditul relevă faptul că, de la începutul implementării Proiectului (septembrie 2007) și pînă la 31.12.2010, în aceste scopuri sursele au fost valorificate în sumă de numai 66,1 mii dolari SUA, sau la nivel de 2%, mijloacele fiind utilizate la efectuarea studiului de fezabilitate pentru Spitalul Clinic Republican. În rest, diferența sursei în sumă de 671,6 mii dolari SUA a fost preconizată pentru asistența tehnică în planificarea și optimizarea rețelei spitalicești (Planul general al spitalelor, Studiul de fezabilitate pentru Institutul Oncologic, Asistență tehnică locală etc.). La situația din 31.12.2010, mijloacele au fost executate la nivel de 98%, sau 657,8 mii dolari SUA, din care la elaborarea Planului general al spitalelor – 498,9 mii dolari SUA și la efectuarea Studiului de fezabilitate pentru Institutul Oncologic – 95,0 mii dolari SUA etc.

Conform deciziei Comitetului Național pentru Asistență Externă, a fost introdusă în Proiect, cu acordul Băncii Mondiale, o nouă **subcomponentă 1.5. Procurarea vaccinurilor**.

Pentru procurarea vaccinului împotriva rujeolei, oreionului și ruzeolei, MS a încheiat un acord cu Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (în continuare – UNICEF) în valoare de 678,7 mii dolari SUA, pentru achiziționarea a 210,0 mii doze de vaccin, mijloacele fiind transferate direct de Banca Mondială pe contul UNICEF.

Auditul a constatat că livrarea vaccinului a fost efectuată în cantitățile și termenele stabilite, acesta integral fiind distribuit Centrelor de medicină preventivă din republică. Conform probelor prezentate de Centrul Național de Sănătate Publică, vaccinul achiziționat a fost utilizat pe deplin pînă în luna mai 2008 pentru imunizarea populației. Totodată, potrivit documentelor justificative prezentate de UNICEF, cheltuielile pentru procurarea vaccinului au constituit 610,2 mii dolari SUA, iar diferența de 68,4 mii dolari SUA a fost restituită de UNICEF Băncii Mondiale la 30.06.2008.

Concluzii:

Ministerul Sănătății a obținut anumite rezultate pozitive la implementarea Proiectului SSAS pentru Modernizarea sistemului de sănătate, fiind realizate cu succes un șir de activități în aspectul tuturor subcomponentelor Proiectului. Concomitent, nedisponibilitatea unor capacități bine dezvoltate și suficiente ale MS a condiționat și unele întârzieri la implementarea rezultativă a Proiectului, unele obiective nefiind pe deplin atinse în termenele prestabilite și înregistrînd un nivel scăzut de valorificare a surselor creditului. Acest fapt determină un potențial risc al tergiversării perioadei de realizare a Proiectului în termenele prestabilite, precum și al realizării eficiente a obiectivelor acestuia.

Monitorizarea neadecvată a executării lucrărilor de construcție/reconstrucție a centrelor de sănătate a condiționat, în unele cazuri, efectuarea lucrărilor suplimentare, cu aprobarea ulterioară a acestora.

Recomandări:

Ministerul Sănătății să asigure:

1. Executarea activităților prestabilite în termenele prevăzute la implementarea Proiectului, cu utilizarea eficientă și eficace a surselor creditare pentru realizarea obiectivelor acestuia.

2. Contractarea lucrărilor și serviciilor cu respectarea

termenului-limită de implementare a Proiectului, stabilirea unor responsabilități distincte ale consultanților contractați, precum și delegarea responsabilităților de coordonare și monitorizare reală factorilor de decizie din cadrul MS în implementarea conformă a activităților Proiectului.

3.2. Cu privire la executarea de către MMPSF a mijloacelor creditare pentru Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială

În aspectul responsabililor de gestionarea mijloacelor din credit pentru implementarea Proiectului SSAS în domeniul asistenței și protecției sociale, MMPSF i-au fost preconizate surse în sumă de 5000,0 mii dolari SUA, din care pentru implementarea **Componentei II. Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială** – 4753,5 mii dolari SUA și a **Componentei III. Managementul proiectului** – 246,5 mii dolari SUA.

Componenta Îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială urma să sprijine următoarele activități:

- Elaborarea și implementarea softului și a bazei de date consolidate a tuturor prestațiilor de asistență socială.

- Asigurarea cu computere și instruirea asistenților sociali care vor colecta informațiile necesare pentru direcționarea și prestarea diverselor servicii de asistență socială către cei mai săraci.

În conformitate cu Programul de eficientizare a sistemului de asistență socială pe anii 2008-2010¹⁰, MMPSF urma să asigure, începînd cu anul 2008, crearea sistemului informațional și a bazei de date unice privind beneficiarii de asistență socială (elaborarea softului), cu implementarea lui în anii 2008-2010, precum și modernizarea bazei tehnico-materiale a direcțiilor asistență socială în vederea sporirii capacităților informaționale.

Auditul a stabilit că, întru executarea acestor activități, în perioada anilor 2008–2010, de către MMPSF au fost debursate 395,0 mii dolari SUA, sau 7,9% din totalul surselor preconizate. Valorificarea surselor creditare, în aspectul anilor de implementare, la situația din 31.12.2010, se prezintă în Tabelul nr.5.

Tabelul nr.5
(mii dolari SUA)

Nr. d/o	Componenta/ Subcomponenta	2008			2009			2010		
		plan	executat	% executării	plan	executat	% executării	plan	executat	% executării
1	Asistență și protecție socială	658,1	123,3	18,7	3476,3	35,1	1,0	2366,8	96,6	0,4
2	Suport instituțional	46,8	42,1	89,9	23,7	15,4	64,9	33,2	19,3	58,1
3	TOTAL	704,9	165,4	23,5	3500,0	50,5	1,4	2400,0	115,9	4,8

Sursă: Datele selectate din devizele de cheltuieli ale Proiectului SSAS, Informația privind executarea devizului de cheltuieli al Proiectului SSAS și din Rapoartele privind sursele și utilizarea fondurilor

Datele din tabel denotă că pe parcursul a 3 ani de implementare mijloacele creditare au fost valorificate de către MMPSF în mărime de 331,9 mii dolari SUA, sau la nivel de 6,6%, respectiv, activitățile planificate pentru anii 2008-2010 n-au fost executate pe deplin. Astfel, la subcomponenta Asistență și protecție socială nivelul de executare constituie 5,3% (254,4 mii dolari SUA), iar la subcomponenta Suport instituțional – 31,4% (77,5 mii dolari SUA).

Conform planului de achiziții, MMPSF, pe parcursul anilor 2008-2010, urma să achiziționeze servicii de elaborare a softului, echipament tehnic (calculatoare, imprimante) pentru asistenții sociali, precum și servicii de instruire în utilizarea calculatoarelor și sistemului informațional de asistență socială, pentru acestea fiind planificate surse în sumă de 5000,0 mii dolari SUA.

Situația privind valorificarea surselor prevăzute pentru procurări la această componentă, în aspectul anilor de implementare, la 31.12.2010, se prezintă în Tabelul nr.6.

¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr.1360 din 07.12.2007 „Cu privire la aprobarea Programului de eficientizare a sistemului de asistență socială pe anii 2008-2010”.

Tabelul nr.6
(mii dolari SUA)

Procurări	2008				2009				2010				total			
	plan	precizat	executat	%	plan	precizat	executat	%	plan	precizat	executat	%	plan	precizat	executat	%
Bunuri	327,9	327,9	146,5	45,3	2174,4	2174,4	85,1	1,6	0,0	0,0	86,8	-	2502,3	2502,3	270,4	10,8
echipament tehnic pentru asistență socială	273,4	273,4	93,1	34,1	307,0	307,0	271,9	0,0	0,0	0,0	86,8	-	580,4	545,3	179,9	33,0
utilitate de transport	23,6	23,6	25,0	105,9									23,6	23,6	25,0	105,9
mobiliar	15,4	15,4	19,6	106,5									15,4	15,4	19,6	106,5
alt echipament	5,6	5,6	3,9	69,6									5,6	5,6	3,9	69,6
baza de date					1787,3	1787,3	0,0	0,0					1787,3	1787,3	0,0	0,0
materiale tiprite pentru suportul social					0,0	35,1	35,1	100,0						35,1	35,1	100,0
Formare/instruire	367,0	367,0	1,4	0,4	1297,6	1297,6	0,0	0,0	572,2	573,2	0,0	0,0	2236,8	2237,8	1,4	0,1
formare pentru managementul financiar	1,8	1,8	1,4	77,8									1,8	1,8	1,4	77,8
formare pentru asistență socială	365,2	365,2	0,0	0,0	1297,6	1297,6	0,0	0,0	480,2	481,2	0,0	0,0	2143,0	2144,0	0,0	0,0
alt instruire									92,0	92,0	0,0	0,0	92,0	92,0	0,0	0,0
Servicii de consultanță, incluziv	10,0	10,0	10,8	108,0	15,8	11,5	13,0	113,0	1823,0	1823,0	25,5	1,4	1848,8	1844,5	49,2	2,7
baza de date									1793,6	1793,6	0,0	0,0	1793,6	1793,6	0,0	0,0
locală	15,0	15,0	10,8	108,0	15,8	11,5	13,0	113,0	29,4	29,4	25,5	86,7	55,2	50,9	49,3	86,8
Cheltuieli operaționale	0,0	0,0	4,8	12,2	12,2	2,4	19,7	4,8	3,8	3,6	94,7	17,0	16,0	10,8	67,5	
TOTAL	704,9	704,9	165,4	23,5	3500,0	3495,7	90,5	1,4	2400,0	2400,0	115,9	4,8	6604,9	6600,6	331,9	5,0

Sursă: Datele selectate din devizele de cheltuieli ale Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” și Informația privind executarea devizului de cheltuieli al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” pe anii 2008-2010

Datele din tabel denotă că, pe parcursul anilor 2008-2010, activitățile principale (elaborarea bazei de date, softului, procurarea echipamentului tehnic aferent, precum și instruirea asistenților sociali) au fost planificate, însă n-au fost realizate, uneori fiind parțial înlocuite cu alte activități.

Auditul relevă că 74,2% din totalul acestor cheltuieli, sau 246,3 mii dolari SUA, au fost direcționate pentru procurarea a 124 de calculatoare și 55 de printere în sumă totală de 186,2 mii dolari SUA, a unui automobil – 25,0 mii dolari SUA, a blanchetelor – 35,1 mii dolari SUA. Ulterior, din echipamentul tehnic procurat organelor de asistență socială teritoriale le-au fost repartizate 82 de calculatoare și 41 de printere în sumă totală de 124,8 mii dolari SUA. Concomitent, achiziționarea echipamentului tehnic s-a efectuat înainte de contractarea serviciilor de elaborare a sistemului informațional (softului), care urma să stabilească cerințele tehnice față de echipament, acest fapt prezentând un risc potențial la elaborarea și implementarea sistemului informațional. Astfel, ținând cont că durata normativă de utilizare a calculatoarelor este de 3 ani, calculatoarele achiziționate în anii 2008-2010 nu vor putea fi utilizate în cadrul noului sistem.

Din mijloacele creditului, în scopul susținerii organelor de asistență socială teritoriale, au fost utilizate 35,1 mii dolari SUA pentru blanchete și instrucțiuni, iar pentru desfășurarea campaniei de publicitate în masă privind implementarea Legii cu privire la ajutorul social¹¹, la finele anului 2010 au fost contractate servicii în sumă de 71,7 mii euro (1168,7 mii lei).

Analitic, ca și la componenta Proiectului realizată de MS, rata debursărilor și nivelul de utilizare a fondurilor Proiectului de către MMPSF se înregistrează sub nivelul planificat, concomitent cu obținerea mai multor realizări. Conform comentariilor persoanelor din cadrul MMPSF, responsabile de executarea activităților Proiectului, tergiversarea unor activități a fost motivată de faptul că:

- Oficialii și personalul MMPSF nu au avut practici de gestionare a proiectelor finanțate din surse externe, îndeplinind activitățile Proiectului concomitent cu exercitarea sarcinilor de bază.

- Capacitățile MMPSF în tehnologiile informaționale s-au dovedit a fi limitate (2 specialiști pentru deservirea tehnică a echipamentului) pentru crearea sistemului informațional și a bazei de date unice privind beneficiarii de asistență socială (elaborarea softului). Această activitate a fost pusă în responsabilitatea Direcției asistență socială, care în aceeași perioadă (anii 2007-2008) se ocupa de crearea și

implementarea noului sistem de asistență socială direcționat după principiul evaluării veniturilor (ajutorul social).

- Întru elaborarea cerințelor tehnice și termenilor de referință pentru selectarea dezvoltatorului de software era necesar ca Guvernul să aprobe structura Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială”, aceasta fiind aprobată la finele anului 2008 (Hotărârea Guvernului nr.1356 din 03.12.2008).

Ulterior, pentru a grăbi procesul de creare a Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială”, ministerul, cu suportul BM, a angajat, din 01.04.2010, un consultant în domeniul tehnologiilor informaționale și cu sprijinul Oxford Policy Management (OPM) au fost elaborate cerințele tehnice și termenii de referință pentru software, iar la 15.07.2010 a fost anunțată licitația de achiziționare a serviciilor de elaborare a sistemului. La 24.12.2010, MMPSF a întocmit cu câștigătorul licitației contractul pentru elaborarea sistemului informațional.

Concluzii:

MMPSF n-a asigurat pe deplin executarea activităților ce țin de implementarea Proiectului, fiind tergiversat procesul de valorificare a surselor creditare întru realizarea obiectivului de bază al acestuia. Concomitent, direcționarea unor surse creditare la realizarea și a altor activități care nu sînt expuse expres în prioritățile Proiectului, acestea fiind coordonate cu Banca Mondială, se încadrează în scopul acestuia, în partea ce ține de identificarea și direcționarea protecției și asistenței sociale către cei mai săraci.

Recomandări:

3. MMPSF să asigure intensificarea acțiunilor întru îmbunătățirea sistemului de protecție și asistență socială în Republica Moldova prin realizarea deplină și în termen a obiectivelor Proiectului, fiind respectate condițiile de contractare și de utilizare a surselor creditare conform procedurilor stabilite de Banca Mondială.

3.3. Cu privire la executarea mijloacelor creditare pentru Managementul Proiectului și aplicarea în practică a realizărilor Proiectului

Managementul financiar al Proiectului este pus pe seama Direcțiilor existente economie, finanțe, evidență contabilă și gestiune din cadrul MS și MMPSF. Totodată, ambele ministere, în scopul prestării diferitor servicii, au contractat, în decursul implementării Proiectului, în total 21 de consultanți locali (din care, la momentul actual, activează 14, inclusiv 2 șoferi). Aceștia, pentru serviciile prestate, în perioada iunie 2007-2010, le-au fost achitate mijloace din contul surselor creditului în sumă totală de circa 407,1 mii dolari SUA.

Conform documentelor justificative, la situația din 31.12.2010, pentru implementarea Proiectului SSAS, din contul creditului au fost debursate mijloace în sumă totală de 7515,2 mii dolari SUA, sau 44,2% din mijloacele creditului acordat. Nivelul redus de valorificare a cauzat inițierea negocierilor în scopul extinderii perioadei de implementare a Proiectului.

Executarea cheltuielilor din contul creditului, în aspectul categoriilor și autorităților responsabile de implementarea Proiectului, se prezintă în Tabelul nr.7.

Tabelul nr.7.
(mii dolari SUA)

Cheltuieli	MS			MMPSF			Total		
	plan	executat	%	plan	executat	%	plan	executat	%
Bunuri, lucrări, servicii de consultanță	11687,4	5803,5	49,6	4753,5	255,0	5,3	16440,9	6058,5	36,9
Cheltuieli operaționale	312,6	241,1	77,0	246,5	76,8	31,1	559,1	317,9	56,4
TOTAL	12000,0	6044,6	50,4	5000,0	331,8	6,6	17000,0	6376,4	37,5

Sursă: Datele selectate din Informația privind executarea planului de procurări al Proiectului și din Informația privind executarea devizului de cheltuieli (Formularul nr. 1-2 PI)

Datele din tabel relevă că, la situația din 31.12.2010, din contul creditului au fost utilizate mijloace financiare în sumă

¹¹ Legea nr.133-XVI din 13.06.2008 „Cu privire la ajutorul social” (cu modificările ulterioare).

totală de 6376,4 mii dolari SUA, sau la nivel de 37,5%. În aspectul autorităților responsabile, utilizarea surselor pentru implementarea Proiectului a fost executată de către MS la nivel de 50,4%, iar de către MMPSF – de 6,6%, ceea ce denotă gradul redus de valorificare a surselor creditare. Drept motive invocate de aceste autorități sînt capacitățile limitate de resurse umane și lipsa asistenței tehnice. Auditul consideră că asupra nevalorificării suficiente a surselor creditare au influențat lipsa unui management eficient al Proiectului, precum și unii factori externi.

În același timp, în conformitate cu condițiile Acordului de Finanțare, din contul bugetului de stat a fost achitat un comision în mărime de 0,5 % din suma nedebursată a creditului în valoare totală 16,8 mii dolari SUA.

Auditul n-a stabilit erori și abateri la înregistrarea tranzacțiilor financiare, efectuarea plăților, contabilizarea și raportarea acestora de către autoritățile responsabile de implementarea Proiectului. Această situație se datorează existenței și aplicării procedurilor de control intern la capitolul managementul financiar.

În urma verificării fizice, la situația din 31.12.2010, a bunurilor materiale achiziționate în cadrul Proiectului pentru ambele ministere auditul n-a constatat divergențe dintre datele reflectate în evidența contabilă și activele real existente. Toate bunurile materiale procurate sînt funcționabile și se utilizează în cadrul activităților Proiectului.

De către echipa de audit a fost examinată implementarea în practică a rapoartelor finalizate ale consultantilor internaționali, fiind constatat că, la situația din 31.12.2010, 3 rapoarte de studiu se află în proces de elaborare, iar 6 rapoarte de studiu sînt finalizate, aprobate și aplicate de MS. Astfel:

- Curriculumul în medicina de familie a fost revizuit și aprobat, fiind transmis pentru implementare Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N.Testemițanu”, la momentul actual fiind evaluate rezultatele preliminare ale implementării.

- Au fost efectuate modificări la cadrul legislativ în vigoare, formulate și implementate politici în domeniul sănătății.

- În baza studiului de politici privind opțiunile de participare a sectorului privat în reformele sectorului sănătății și dezvoltarea Parteneriatului Public-Privat, au fost elaborate propuneri pentru modificarea unor acte legislative și normative. În vederea implementării primelor proiecte ale Parteneriatului Public-Privat în sectorul sănătății, a fost semnat un Acord de cooperare între Ministerul Sănătății și Corporația Internațională de Finanțare, urmînd a fi consolidată capacitatea personalului MS și elaborată lista instituțiilor la care vor fi implementate aceste proiecte.

- A fost elaborat Planul Național General al Spitalelor, cu ulterioara aplicare la elaborarea Programului de dezvoltare a asistenței medicale spitalicești pe anii 2010-2012 a proiectului Legii spitalelor și a Registrului spitalelor.

- Realizarea studiului de fezabilitate pentru Institutul Oncologic a servit ca bază pentru inițierea procedurii de implementare a Parteneriatului Public-Privat în cadrul acestei instituții. Analogic a fost utilizat studiul de fezabilitate pentru Spitalul Clinic Republican.

Astfel, rapoartele de consultanță se prezintă ca un suport pentru promovarea și consolidarea politicilor și raporturilor în domeniu.

Concluzii:

Nivelul scăzut de debursare și valorificare a mijloacelor creditare evidențiază necesitatea fortificării capacităților manageriale ale autorităților responsabile de implementarea

Proiectului, precum și a responsabilizării consultantilor locali, cu revederea clauzelor contractuale, inclusiv a costurilor serviciilor, avînd în vedere că sursa de achitare a acestora sînt mijloacele creditare.

Recomandări MS și MMPSF:

4. Să analizeze și să înlăture cauzele ritmului lent al implementării Proiectului, ce a condiționat nevalorificarea fondurilor externe prevăzute în acest scop, constituind un impediment în dezvoltarea și implementarea reformelor în domeniile respective.

5. Să analizeze condițiile contractuale ale consultantilor locali, cu revederea responsabilităților acestora, precum și a costurilor serviciilor achitate din mijloace creditare.

3.4. Cu privire la executarea mijloacelor grantului pentru Componenta 4. Protecția sănătății și a statutului nutrițional

În baza Acordului de Grant al Fondului Fiduciar de Răspuns la Criza Globală Determinată de Prețul Produselor Alimentare, Guvernului Republicii Moldova i s-a acordat, în august 2008, un grant în valoare de 7,0 mil. dolari SUA, care a avut menirea de a îmbunătăți sănătatea și statutul nutrițional al păturilor vulnerabile. Conform Acordului, mijloacele grantului urmau să fie gestionate și utilizate după cum urmează:

- 2,0 mil. dolari SUA – pentru oferirea produselor alimentare, suplimentelor nutriționale și a intervențiilor nutriționale femeilor gravide și mamelor în perioada de lactație, copiii de vîrstă fragedă și copiilor mici, prin intermediul MS;

- 4,5 mil. dolari SUA – pentru oferirea asistenței financiare instituțiilor ce acordă asistență persoanelor pauperizate și grupurilor vulnerabile, prin transferuri de numerar, în scopul achiziției de produse alimentare și suplimente nutriționale, prin intermediul MMPSF;

- 0,5 mil. dolari SUA – pentru serviciile consultantilor și costuri operaționale conexe, prin intermediul MMPSF.

3.4.1. Cu privire la oferirea produselor alimentare, suplimentelor nutriționale și a intervențiilor nutriționale femeilor gravide și mamelor în perioada de lactație, copiii de vîrstă fragedă și copiilor mici, prin intermediul MS

Auditul a constatat că, pentru realizarea acestei componente, Ministerul Sănătății, în comun cu Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului¹² și cu Ministerul Administrației Publice Locale, au aprobat Conceptul „Protecția sănătății și statutului nutrițional al femeilor însărcinate, mamelor care alăptează copii pînă la 6 luni și copiilor cu vîrstă de 6-24 luni” (în continuare – Conceptul), prin care au fost stabilite grupele-țintă, criteriile de vulnerabilitate, inclusiv prezența semnelor de malnutriție moderată, componența pachetelor alimentare, distribuția, planul de distribuție a pachetelor alimentare, precum și monitorizarea la diferite niveluri a asistenței acordate.

Ministerul Sănătății și Banca Mondială au încheiat un Acord cu UNICEF pentru implementarea componente prin acordarea serviciului de procurări și livrarea pachetelor alimentare în sumă de 2,0 mil. dolari SUA (din care 1654,0 mii dolari SUA – pentru produse alimentare). Pentru procurarea și distribuția pachetelor alimentare în trei tranșe pe parcursul anului 2009 (planificate pentru februarie, aprilie, iunie), UNICEF a selectat un agent economic responsabil de oferirea produselor alimentare, pregătirea și distribuția pachetelor.

Conținutul pachetelor alimentare (specificația produselor și cantitatea) a fost determinat reieșind din necesitățile minime de energie și calorii pentru populația-țintă, acestea fiind stabilite expres în Acord. Astfel, pentru a preveni

¹² Începînd cu 22.09.2009, în conformitate cu Legea nr.64-XII din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern” în redacția Legii nr.21-XVIII din 18.09.2009 „Privind modificarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern” – Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

malnutriția moderată, componența pachetelor alimentare pentru femeile gravide și mamele care alăptează copii de pînă la 6 luni a fost stabilită prin alocarea a: 2 kg hrișcă, 1 kg orez, 1 kg crupe de grîu, 1 sticlă ulei vegetal, 8 borcane de conserve de carne, iar pentru copiii în vîrstă de la 6-24 luni a: 2 kg hrișcă, 1 kg orez, 1 kg crupe de grîu, 1 sticlă ulei vegetal, 24 de borcane de pireu de carne.

Conform Acordului, au fost preconizate spre distribuire 43632 de pachete alimentare în sumă de 1654,0 mii dolari SUA (inclusiv pentru femeile gravide și mamele care alăptează copii de pînă la 6 luni – 18024 de pachete alimentare în sumă de 513,6 mii dolari SUA și pentru copii în vîrstă de 6-24 luni – 25608 pachete alimentare în valoare de 1140,4 mii dolari SUA), care urmau a fi distribuite în trei tranșe a cîte 14544 de pachete alimentare.

Analizînd executarea Acordului și situația reală privind achiziționarea și distribuirea pachetelor alimentare, auditul a constatat următoarele.

În cadrul realizării Proiectului de către UNICEF au fost distribuite în total 59933 de pachete alimentare în sumă de 1613,0 mii dolari SUA (femei gravide și mame care alăptează copii de pînă la 6 luni – 22864 de pachete alimentare și copii în vîrstă de 6-24 luni – 37069 de pachete alimentare). Majorarea numărului de pachete cu 16301 față de numărul stabilit în Acord a fost posibilă datorită diferenței între prețurile estimate inițial în Acord și cele real contractate cu furnizorul, ceea ce a dus la procurarea unor cantități mai mari de produse alimentare.

Analiza cantităților de produse aprobate inițial și a celor real executate, precum și a numărului de beneficiari se prezintă în Tabelul nr.8.

Tabelul nr.8

Nr. d/o	Indicatori	Unitate de măsură	Aprobat		Real executat		Nivel de executare,%
			cantitate	nr. de persoane	cantitate	nr. de persoane	
1	2	3	4	5	6	7	8=6/4
1	Produse						
	Orez	kg	43632	x	205130	x	470,1
	Hrișcă	kg	87264	x	174716	x	200,2
	Crupe de grîu	kg	43632	x	205130	x	470,1
	Ulei	litru	43632	x	205130	x	470,1
	Conserve de carne	borcane	144192	x	289567	x	200,8
	Pireu de carne	borcane	614592	x	734574	x	119,5
2	Nr. de beneficiari	persoane		43632		59933	137,4

Sursă: Datele selectate din Acord și din documentele de repartizare a pachetelor alimentare prezentate MS de către UNICEF

Urmare analizei componenței pachetelor alimentare distribuite, s-a constatat că cantitatea unor produse a fost majorată de 2-4 ori, iar a altora – diminuată. Aceste schimbări în componența și cantitatea produselor din pachete au fost decise în cadrul unei întruniri din 07.05.2009 între MS, UNICEF și Banca Mondială.

Distribuirile au fost realizate cu întîrzieri de la 3 pînă la 5 luni față de termenul stipulat în Acord, astfel prima tranșă fiind realizată în luna iunie, a doua – în septembrie și a treia – în noiembrie 2009. Conform comentariilor UNICEF, întîrzierile distribuirilor au fost motivate prin faptul că: Acordul dintre MS și UNICEF a fost semnat la 05.02.2009, ceea ce nu a făcut posibilă realizarea primei distribuții în termen; fondurile bănești au fost recepționate în contul UNICEF în luna martie, după care a demarat procedura de achiziție a produselor alimentare, urmată de livrarea pachetelor alimentare.

Conform rapoartelor de monitorizare întocmite de compania contractată în acest scop de UNICEF, cantitatea de produse alimentare acordată în cadrul Proiectului a acoperit necesitățile beneficiarilor pentru o perioadă între două și mai multe luni. Concomitent, au fost constatate unele neajunsuri, precum: includerea în lista beneficiarilor a unor persoane care nu corespundeau criteriilor aprobate;

neridicarea pachetelor de către unii beneficiari; existența unor cazuri de componență incompletă a pachetelor alimentare.

Auditul relevă faptul că, potrivit Conceptului, în procesul de monitorizare urmau a fi implicați și lucrătorii medicali, în responsabilitatea cărora intră cîntărirea și măsurarea copiilor incluși în listele pentru primirea asistenței alimentare, constituită din două etape: cîntărirea și măsurarea copiilor la momentul includerii acestora în listele beneficiarilor; și după primirea asistenței alimentare pe parcursul a șase luni. Actualmente această activitate este desfășurată de către UNICEF.

Analiza executării financiare a Acordului, în aspectul tipurilor de cheltuieli, conform rapoartelor prezentate MS de către UNICEF, se prezintă în Tabelul nr.9.

Tabelul nr.9

Nr. d/o	Cheltuieli	Conform Acordului, dolari SUA	Executat real**, dolari SUA	Diferența, dolari SUA
1.	Procurarea pachetelor alimentare	1654008,0	1612988,25	-41019,75
	Împachetarea și serviciile de transport	-	52581,39	52581,39
	Recalcularea costului produselor livrate	-	36235,20	36235,20
2.	Taxa de administrare (8,5%)	140591,0	146702,96	6111,96
3.	Cheltuieli neprevăzute legate de fluctuația ratei de schimb	165401,0	8,0	-165393,0
4.	Monitorizare și evaluare	40000,0	24112,36	-15887,6
	TOTAL	2000000,0	1872628,16	-127372,0

Sursă: Datele selectate din Acordul nr.UN/01/IDA din 05.02.2009 și din documentele de executare a acestuia

**Datele prezentate de UNICEF

Datele din tabel relevă că suma alocată UNICEF a fost executată la nivel de cîrcă 94%, rămînînd neutilizate 127,4 mii dolari SUA, care la 17.06.2010 au fost rambursate Băncii Mondiale.

Auditul constată că unele componente specificate în Anexa nr.1 a Acordului au fost executate diferit de nivelul stabilit. Astfel, cheltuielile pentru procurarea pachetelor alimentare, pentru monitorizare și evaluare, precum și cele legate de fluctuația ratei de schimb au fost executate sub nivelul prevăzut, respectiv, cu 41,0 mii dolari SUA, 15,9 mii dolari SUA și 165,4 mii dolari SUA. În același timp, au fost efectuate cheltuieli pentru împachetarea și livrarea pachetelor alimentare în mărime de 52,6 mii dolari SUA și la recalcularea costului produselor livrate de 36,2 mii dolari SUA.

Concluzii:

Ministerul Sănătății n-a asigurat întreprinderea celor mai eficiente acțiuni întru utilizarea deplină a mijloacelor provenite din grant.

Recomandări:

6. Ministerul Sănătății să asigure negocierea cu Banca Mondială referitor la posibilele modalități de valorificare a mijloacelor neutilizate din grant în sumă de 127,4 mii dolari SUA, rămase în sold după executarea Acordului cu UNICEF.

3.4.2. Cu privire la oferirea asistenței financiare instituțiilor ce acordă asistență persoanelor pauperizate și grupurilor vulnerabile prin transferul de numerar, în scopul achiziției de produse alimentare și suplimente nutriționale prin intermediul MMPSF

Acordarea asistenței persoanelor pauperizate și grupurilor vulnerabile, prin intermediul transferurilor de numerar, în scopul achiziției de produse alimentare și suplimente nutriționale în valoare de 4500,0 mii dolari SUA (43875,0 mii lei) a fost realizată de către MMPSF în baza listelor elaborate de Ministerul Finanțelor. Mecanismul de implementare a acțiunii menționate și lista beneficiarilor de mijloace au fost specificate în Manualul operațional pentru finanțarea suplimentară a Proiectului și în Circulara Ministerului Finanțelor¹³. În baza listelor au fost întocmite ordine de plată

¹³ Circulara Ministerului Finanțelor nr.07/2-4-98 din 31.10.2008 „Cu privire la modul de finanțare, administrare și raportarea componentei 4 a Proiectului Serviciii de Sănătate și Asistență Socială”.

și efectuate transferuri instituțiilor beneficiare.

Conform Manualului operațional pentru finanțarea suplimentară a Proiectului, MMPSF urma să asigure utilizarea mijloacelor pentru contracararea majorării prețurilor de produse alimentare pe perioada 2008-2009. Situația executării transferurilor se reflectă în Tabelul nr.10.

Tabelul nr.10
(mii dolari SUA)

Aprobat		Total transferat		Transferuri, inclusiv:				Comision	Total debursat și executat
Nr. de instituții	Suma	Nr. de instituții	Suma	2008		2009			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+9
1680	4500,0	1675	4477,4	1271	2968,3	404	1509,1	22,6	4500,0

Sursă: Datele selectate din Circulara Ministerului Finanțelor nr.07/2-4-98 din 31.10.2008 și din rapoartele de cheltuieli pe Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”

Auditul relevă că transferurile s-au efectuat la 1675 de instituții din 1680 preconizate, sau cu 5 instituții mai puțin. Aceste devieri au fost condiționate de modificarea listelor efectuate de Ministerul Finanțelor.

Analiza executării mijloacelor transferate instituțiilor beneficiare, la situația din 01.07.2010, a identificat că circa 194 de instituții beneficiare n-au utilizat pe deplin mijloacele alocate. Astfel, conform probelor de audit, la situația din 01.07.2010, rămăseră neutilizate 706,3 mii dolari SUA (7373,9 mii lei)¹⁴, circa 16% din suma totală a transferurilor, nefiind atins nivelul așteptat de contracarare a majorării prețurilor la produsele alimentare pe perioada anilor 2008-2009. Din sursele neutilizate, instituțiilor finanțate de la bugetul de stat le-au revenit 622,5 mii dolari SUA (inclusiv celor subordonate Ministerului Educației – 620,8 mii dolari SUA) și celor finanțate de la bugetele locale – 83,8 mii dolari SUA.

Conform Informației operative privind executarea bugetului de stat pe anul 2010 pe proiectele investiționale, prezentată de Ministerul Finanțelor la 28.01.2011, în conturile trezoreriale ale instituțiilor beneficiare de mijloace din grant erau înregistrate solduri de mijloace neutilizate în sumă totală de 3489,0 mii lei (334,2 mii dolari SUA), din care instituțiilor finanțate de la bugetul de stat le revin 3123,6 mii lei (din care Ministerul Educației – 2607,9 mii lei) și celor finanțate de la bugetele unităților administrativ-teritoriale – 365,4 mii lei.

Acest fapt relevă că din start, pentru implementarea acestei activități, n-a fost determinat un mecanism clar și eficient de coordonare, executare, monitorizare și raportare a activităților părților implicate.

Concluzii:

Monitorizarea insuficientă atât din partea MMPSF, ca responsabil pentru realizarea acestei componente, cât și din partea executorilor de buget – beneficiari de mijloace ale grantului și responsabili de utilizarea conform destinației și în termen a mijloacelor transferate a dus la neutilizarea deplină a surselor grantului acordat Republicii Moldova.

Recomandări:

7. MMPSF, în comun cu Ministerul Finanțelor și autoritățile publice centrale și locale, beneficiari ai soldurilor de mijloace neutilizate ale grantului, să întreprindă măsuri pentru valorificarea integrală a surselor neutilizate ale grantului în scopurile prevăzute.

3.4.3. Cu privire la serviciile consultantilor și costurile operaționale conexe executate de către MMPSF în cadrul executării mijloacelor grantului

Pentru serviciile consultantilor și costurile operaționale

Echipa de audit:

Șeful echipei de audit,
controlor superior de stat, auditor public
Controlor superior de stat, auditor public

conexe au fost prevăzute mijloace în sumă de 500,0 mii dolari SUA. Analiza executării, în aspectul categoriilor de cheltuieli, se prezintă în Tabelul nr.11.

Tabelul nr.11
(mii dolari SUA)

Indicatori	Planificat inițial	Modificat	Executat				%	Sold la 31.12.2010
			2008	2009	2010	total		
Servicii ale consultantilor și costuri operaționale incrementale, inclusiv:	500,0	500,0	0,0	37,7	20,9	58,6	11,7	441,4
Monitorizare și evaluare	250,0							0,0
AT internațională pentru a sprijini Ministerul Finanțelor	150,0							0,0
Cheltuieli operaționale	50,0	100,0	0,0	1,1	4,9	6,0	6,0	94,0
Cheltuieli pentru efectuarea auditului	50,0	50,0	0,0	17,9	5,7	23,6	47,2	26,4
Asistența tehnică locală		100,8	0,0	18,7	10,3	29,0	24,4	71,8
Instruirea lucrătorilor sociali		249,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	249,2

Sursă: Datele selectate din planul de procurări pentru Proiectul „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” și din Informația despre executarea mijloacelor pentru cheltuieli operaționale și alte cheltuieli

Datele din tabel relevă că cheltuielile pentru serviciile consultantilor și costurile operaționale conexe, la situația din 31.12.2010, au fost executate la nivel de 11,7% din mijloacele prevăzute.

Partea majoră a mijloacelor preconizate la acest capitol revine activităților pentru instruirea lucrătorilor sociali, care, de fapt, nu au fost realizate.

Deși activitățile finanțate din grant au fost finalizate în luna octombrie 2009, cheltuielile pentru asistența tehnică și operațională continuă. Acest fapt evidențiază necesitatea determinării raționalității efectuării în continuare a cheltuielilor.

Concluzii:

MMPSF n-a asigurat utilizarea mijloacelor grantului la cheltuielile pentru asistența tehnică și operațională cu respectarea principiilor de eficiență. Totodată, n-a întreprins măsurile necesare de valorificare a soldului rămas neutilizat în mărime de circa 441,4 mii dolari SUA întru susținerea obiectivelor grantului.

Recomandări:

8. MMPSF, în coordonare cu Banca Mondială, să decidă asupra redirecționării mijloacelor neutilizate prevăzute pentru serviciile consultantilor și costurile operaționale la realizarea obiectivelor de bază ale grantului, sporind impactul acestuia.

3.5. Concluzii generale

Constatările auditului privind managementul Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” denotă faptul că deși autoritățile publice centrale responsabile de implementarea acestui Proiect au obținut anumite rezultate, valorificarea surselor creditului înregistrează un nivel scăzut. Acest fapt a generat inițierea negocierilor privind extinderea termenului de implementare a Proiectului.

Nivelul scăzut de debursare și valorificare a mijloacelor creditare relevă necesitatea fortificării capacităților manageriale ale autorităților responsabile de implementarea Proiectului, precum și a responsabilizării consultantilor locali.

De asemenea, n-a fost asigurată utilizarea deplină a mijloacelor grantului destinat îmbunătățirii sănătății și statutului nutrițional al păturilor vulnerabile. Lipsa pirghiilor de continuitate și colaborare în procesul de monitorizare la executarea grantului a fost un factor ce a influențat gradul scăzut de utilizare de către beneficiari a mijloacelor alocate din contul acestuia.

Totodată, auditul n-a stabilit erori și abateri la înregistrarea tranzacțiilor financiare, efectuarea plăților, contabilizarea și raportarea acestora de către autoritățile responsabile de implementarea Proiectului.

Vasilisa Cauș
Serghei Merjan

¹⁴ Auditul nu are posibilitate de a reflecta situația din 31.12.2010, deoarece aceasta se va determina după prezentarea dărilor de seamă anuale.

11**HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009**

Curtea de Conturi, în prezența directorului general al Agenției Relații Funciare și Cadastru dl V.Grama și contabilului-șef dna N.Șpilevaia, directorului Î.S. „Cadastru” dna A.Matcov și contabilului-șef dna S.Boreț, șefului adjuncț al Direcției finanțele economiei naționale, cheltuieli capitale și achiziții publice a Ministerului Finanțelor dl V.Pană, șefului Direcției funciare din cadrul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații funciare a Consiliului municipal Chișinău dl N.Creciun, precum și a altor persoane responsabile, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009.

Auditul s-a efectuat în conformitate cu art. 28 și art. 30 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 și în temeiul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010, în care a fost inclus la solicitarea Fracțiunii parlamentare „Alianța Moldova Noastră”.

Misiunea de audit s-a realizat la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Î.S. „Cadastru” și 5 oficii cadastrale teritoriale, având drept scop verificarea regularității implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009.

Auditul a fost planificat și s-a realizat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor analitice și efectuării testelor de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode, cum ar fi examinarea rapoartelor financiare, registrelor contabile, documentelor primare, contractelor de achiziții; analiza comparativă a datelor și informației financiare; observațiile directe etc.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a constatat:

Raportul auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile (în continuare – Programul de stat) în anii 2008-2009 denotă faptul că autoritățile abilitate, prin Hotărârea Guvernului nr.1030 din 12.10.1998 „Despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile”, cu dirijarea realizării Programului de stat nu și-au îndeplinit sarcinile la nivelul corespunzător și în termenele stabilite, ceea ce a determinat admiterea unor irregularități și neconformități, care se exprimă prin:

- lipsa indicatorilor cantitativi și calitativi de implementare, susținuți de date exacte și documente relevante, ce a condiționat lipsa bazei justificative la solicitarea mijloacelor financiare publice necesare pentru implementarea Programului de stat, precum și la stabilirea termenelor de implementare a acestuia;

- nerealizarea acțiunilor privind delimitarea terenurilor proprietate publică în cadrul Programului de stat;

- efectuarea necalitativă a lucrărilor de înregistrare primară masivă a drepturilor asupra bunurilor imobile și nefinalizarea acestor lucrări în termenele stabilite în Programul de stat;

- modul aplicat de executare a lucrărilor de înregistrare a bunurilor imobile determină efectuarea înregistrărilor eronate și înscrierilor neveridice în registrul bunurilor imobile;

- lucrările executate de către Î.S. „Cadastru” la înregistrarea primară masivă nu sînt bazate pe documente justi-

ficative credibile;

- lipsa unui mecanism bine definit de prevenire a erorilor la înregistrarea primară masivă;

- rapoartele privind bunurile imobile evaluate (generate de programele informatice) nu sînt întocmite reieșind din tipurile de bunuri imobile;

- metoda existentă de evaluare a bunurilor imobile nu ajustează valoarea evaluată a bunurilor imobile la prețurile de piață;

- contractele încheiate privind executarea lucrărilor finanțate din bugetul de stat la realizarea Programului de stat nu stabilesc tipul lucrărilor, volumul și valoarea acestora (conform tarifelor existente pe fiecare tip de lucrări), ceea ce determină riscul suportării cheltuielilor suplimentare din bugetul de stat;

- neconlucrarea între organele cadastrale și autoritățile administrației publice locale în cadrul acțiunilor de delimitare a terenurilor proprietate publică și de înregistrare primară masivă.

➤ Un factor care a cauzat nerealizarea deplină a Programului de stat se exprimă prin lipsa de coerență și consecutivitate a normelor juridice ce reglementează modul de înregistrare a bunului imobil accesoriu, în funcție de existența înregistrării dreptului asupra bunului imobil principal, ceea ce duce la apariția unor litigii între proprietarii acestor bunuri, cu implicarea autorităților publice de competență, situație ce afectează direct asigurarea integrității proprietății publice.

➤ Activitățile economice ale Î.S. „Cadastru” s-au realizat cu abateri de la normele legale, și anume:

- Î.S. „Cadastru”, creată în scopul gestionării cadastrului bunurilor imobile pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada auditată a admis neregularități la efectuarea achizițiilor publice;

- lucrările de reparație capitală a imobilelor în anii 2008-2009 s-au efectuat în lipsa planificării corespunzătoare, ceea ce a determinat majorarea valorii lucrărilor executate și executarea necalitativă a lor;

- stabilirea neregulamentară a adaosurilor la salarizarea conducerii Î.S. „Cadastru”, ceea ce a generat suportarea cheltuielilor suplimentare;

- ținerea neconformă a evidenței contabile.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009, anexat la prezenta hotărîre.

2. Hotărîrea și Raportul de audit se remit, pentru informare:

2.1. Parlamentului Republicii Moldova;

2.2. Guvernului Republicii Moldova și se propune să audieze în ședință raportul Agenției Relații Funciare și Cadastru privind situația și cauzele reale care au generat tergiversarea implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile, Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică și Programului de evaluare a bunurilor imobile, cu adoptarea în termene optime a unor hotărîri privind problemele vizate, bazate pe date justificative și termene reale (obiective) de realizare;

¹ Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 “Despre aprobarea Standardelor auditului și Standardelor auditului regularității”.

2.3. Ministerului Finanțelor și se cere să analizeze dacă evaluarea bunurilor imobile, efectuată la implementarea noului sistem de impozitare a bunurilor imobile, corespunde cu valoarea de piață a acestora, cu prezentarea propunerilor de rigoare;

2.4. Agenției Relații Funciare și Cadastru, Î.S. „Cadastru” și se cere să întreprindă măsuri privind implementarea recomandărilor auditului, indicate în Raportul de audit, cu determinarea acțiunilor concrete în vederea lichidării neregularităților constatate și stabilirea termenelor și a responsabililor;

2.5. Autorităților administrației publice locale de nivelul II și se cere să aducă la cunoștință autorităților administrației publice locale de nivelul I recomandările indicate în Raportul de audit, cu monitorizarea îndeplinirii acestora.

3. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct.2.2. – subpct.2.5. din prezenta hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

4. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Ala POPESCU

Nr. 8. Chișinău, 9 februarie 2011.

Aprobat:
 prin Hotărârea Curții de Conturi
 nr. 8 din 9 februarie 2011

RAPORTUL
auditului implementării Programului de stat de creare a cadastrului
bunurilor imobile în anii 2008-2009

I. Introducere

Auditul implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile în anii 2008-2009, inclus în Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010 la solicitarea Frațiunii parlamentare „Alianța Moldova Noastră”, a fost efectuat în conformitate cu art.28 și art.30 alin.(4) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Întreprinderea de stat „Cadastru” și 5 oficii cadastrale teritoriale (în continuare – OCT).

Scopul auditului a constat în verificarea regularității implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile (în continuare – Programul de stat) în anii 2008-2009 de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și Întreprinderea de stat „Cadastru”.

Responsabilitatea Agenției Relații Funciare și Cadastru (în continuare – Agenția) constă în realizarea politicii statului în domeniile cadastrului și evaluării bunurilor imobile; administrarea fondului funciar și reglementarea relațiilor funciare; realizarea programelor anuale ce țin de domeniul său de activitate; stabilirea indicatorilor economici pentru întreprinderile de stat fondate și monitorizarea activității întreprinderilor din subordine în domeniul cadastrului și evaluării bunurilor imobile.

Responsabilitatea Întreprinderii de stat „Cadastru” (în continuare – Î.S. „Cadastru”) constă în crearea și gestionarea cadastrului bunurilor imobile pe teritoriul Republicii Moldova.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor din Raportul de audit privind implementarea Programului de stat de către Agenție și Î.S. „Cadastru” în anii 2008-2009. Auditorii nu sînt responsabili de prevenirea faptelor ce presupun fraudă și eroare.

Metodologia de efectuare a auditului s-a bazat pe colectarea probelor suficiente și relevante de audit la Agenție, Î.S. „Cadastru” și la unele filiale ale acesteia, prin metoda observării, interviuării, studierii și analizei documentelor prezentate de persoanele responsabile. Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi².

II. Prezentare generală

Programul de stat de creare a cadastrului bunurilor

imobile a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1030 din 12.10.1998³, avînd drept scop crearea unui sistem de înregistrare a bunurilor imobile, care reprezintă un sistem unic multifuncțional de înregistrare de stat a bunurilor imobile (terenurile și obiectele aferente) și a drepturilor asupra lor, ce ar corespunde bunelor practici în domeniu ale țărilor europene și cerințelor actuale, precum și de estimare a valorii acestora.

Întru asigurarea realizării Programului de stat, au fost stabilite măsurile de bază și etapele de implementare a acestora.

- În prima etapă (anii 1998-2006) urma să fie creat cadrul legislativ, să se întreprindă măsurile necesare pentru finalizarea procesului de împrumut, asigurarea informațională a populației și instruirea cadrelor, să fie înființate oficiile cadastrale teritoriale, să se efectueze înregistrarea primară masivă în localitățile urbane, cu extinderea treptată în localitățile rurale, să fie implementat proiectul-pilot al cadastrului fiscal în zonele-test, să se estimeze bunurile imobile în localitățile urbane, precum și să se înregistreze circa 4,0 milioane bunuri imobile.

- În etapa a doua (anii 2007-2010) trebuia să fie perfecționat sistemul național unificat de înregistrare a bunurilor imobile, să se finalizeze procesul de privatizare a terenurilor și înregistrarea primară masivă pentru facilitarea dezvoltării unei piețe imobiliare reale, să fie implementat noul sistem de evaluare în masă a bunurilor imobile în scopuri fiscale, precum și să se asigure durabilitatea financiară și instituțională a sistemului național cadastral.

Pentru prima etapă de implementare a Programului de stat, Guvernul, prin Hotărârea nr.803 din 10.07.2006⁴, a luat act de informația Agenției referitor la mersul realizării acestuia, concomitent fiind relevantă și existența unor probleme care au influențat asupra realizării obiectivelor Programului de stat.

Agenției i s-a prescris întreprinderea de acțiuni eficiente în vederea optimizării sistemului de înregistrare a bunurilor imobile.

Autoritățile implicate în realizarea Programului de stat sînt:

- **Agenția Relații Funciare și Cadastru**, care urma să întreprindă măsurile necesare pentru realizarea Programului

¹ Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008(cu modificările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

³ Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 12.10.1998 “Despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 12.10.1998).

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 803 din 10.07.2006 “Cu privire la mersul realizării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 12 octombrie 1998” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 803 din 10.07.2006).

de stat, cu informarea trimestrială a Guvernului;

- **Î.S. "Cadastru"**, cu filialele sale (39 OCT), care urmau să creeze și să gestioneze cadastrul bunurilor imobile;

- **autoritățile administrației publice locale** (în continuare – AAPL), care urmau să finalizeze lucrările de inventariere a bunurilor imobile și să le prezinte Agenției, pentru finalizarea lucrărilor prevăzute în Programul de stat.

În perioada supusă auditului, Agenția a activat conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901 din 25.08.2005⁵, fiind fondatorul următoarelor entități: Î.S. „Cadastru”; Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”; Î.S. „Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”” și Asociația Republicană de Stat pentru Protecția Solurilor.

Î.S. „Cadastru” a fost creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1030 din 12.10.1998, cu modificările operate prin Hotărârea Guvernului nr.819 din 03.08.2005⁶, în urma reorganizării prin fuziune (comasare) a 12 oficii cadastrale teritoriale cu Oficiul informațional central „Cadastru”.

Situația privind implementarea acestui Program de stat a fost în atenția Curții de Conturi începând cu anii 2001-2002, până în prezent fiind adoptate 3 hotărâri. Astfel, în Hotărârea Curții de Conturi nr.22 din 27.03.2002 privind rezultatele controlului asupra unor aspecte ale activității Agenției Naționale Cadastru, Resurse Funciare și Geodezie și a unor întreprinderi subordonate în cadrul Primului Proiect de Cadastru, finanțat din contul creditului extern, s-au constatat așa nereguli, cum ar fi: neasigurarea realizării integrale a tuturor măsurilor de înregistrare primară masivă, preconizată pentru prima etapă; executarea formală a lucrărilor cadastrale de către firmele contractate, care încasau banii transferați la cont, în cea mai mare parte, în numerar; nedelimitarea terenurilor proprietate publică; abateri de la prevederile regulamentare la înregistrarea bunurilor imobile și la delimitarea terenurilor în mun. Chișinău etc.

În februarie 2004 a fost aprobată Hotărârea Curții de Conturi nr.9 din 12.02.2004 privind rezultatele controlului asupra realizării politicii statului în domeniul administrării fondului funciar și reglementării relațiilor funciare în municipiul Chișinău în anul 2002 și I semestru al anului 2003, în care, de asemenea, au fost reflectate nereguli ce țin de înregistrarea condiționată a dreptului de proprietate asupra terenurilor, neefectuarea în măsură deplină a monitoringului fondului funciar al mun. Chișinău, a supravegherii și prognozei stării fondului funciar, precum și a evidenței stricte a acestuia, de lipsa planurilor de sistematizare în scopul determinării direcțiilor principale ale folosirii terenurilor din intravilan pentru construcția caselor și a altor obiecte etc.

În anul 2008, prin Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 12.03.2008 privind raportul asupra executării reglementării de stat a regimului proprietății funciare, ținerii Cadastrului funciar de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și unele întreprinderi din subordine în perioada anilor 2006-2007 (9 luni) (în continuare – Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 12.03.2008), s-au constatat următoarele: datele din Cadastrul funciar republican privind unele categorii de terenuri, la 01.01.2007, nu corespundeau datelor din Cadastrele funciare ale unităților administrativ-teritoriale; unele schimbări efectuate în categoriile de terenuri nu erau argumentate; terenurile agricole cu construcțiile amplasate pe acestea nu erau evaluate regulamentar; prețurile normative n-au fost echilibrate cu cele de piață; unele titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberate

(finanțate în cadrul proiectului) nu erau veridice etc.

În perioada anilor 2008 și 2009, Agenția a beneficiat de alocații bugetare în sumă de 88860,2 mii lei și, respectiv, 49840,0 mii lei, o parte din care au fost destinate pentru componentele Programului de stat: Dezvoltarea relațiilor funciare și a cadastrului (13414,0 mii lei – în anul 2008; 9560,4 mii lei – în anul 2009); Sistemul de evaluare și reevaluare a bunurilor imobiliare (11400,0 mii lei – în anul 2008 și 6803,0 mii lei – în anul 2009).

Pentru perioada supusă auditului, reieșind din obiectivele Programului de stat, măsurile de realizare a acestuia au fost:

- înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile;
- elaborarea mecanismului de estimare a bunurilor imobile;
- crearea sistemului informațional cadastral.

Ținând cont de semnificația acestor măsuri în cadrul Programului de stat și a obiectivelor stabilite, auditul s-a axat pe verificarea realizării primelor două măsuri, precum și a aspectelor expuse în solicitarea Fracțiunii parlamentare „Alianța Moldova Noastră”.

III. Constatări, concluzii și recomandări

1. Indicatorii pentru implementarea Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile (înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile) în anii 2008-2009 nu au fost susținuți prin date și informații justificative credibile

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1030 din 12.10.1998, înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile pe întreg teritoriul țării urma a fi încheiată în anul 2010, fiind stabiliți indicatorii cantitativi privind numărul de bunuri imobile (cu destinație locativă, industrială, comercială, agricolă ș.a.), care trebuiau înregistrați.

1.1. Ținând cont de problemele raportate Guvernului de către Agenție la capitolul înregistrării primare masive, Guvernul, prin Hotărârea nr.120 din 07.02.2007⁷, a aprobat Planul de acțiuni și volumul mijloacelor financiare necesare pentru realizarea Programului de stat pe anii 2008-2011. Astfel, urmau a fi executate lucrări cadastrale și înregistrări primare masive în perioada anilor 2008-2010 la 610,0 mii de bunuri imobile (300,0 mii case individuale de locuit în localitățile rurale, 300,0 mii grădini din extravilan și 10,0 mii de alte bunuri), inclusiv în anii 2008-2009 – la 450,0 mii de bunuri imobile. Valoarea lucrărilor preconizate spre executare (finanțate din buget) în anii 2008-2011 trebuia să constituie 103,5 mil.lei, inclusiv în anii 2008-2009 – 66,6 mil.lei.

Concomitent, Guvernul a aprobat și Hotărârea nr.610 din 01.06.2007⁸, prin care s-a recomandat AAPL, în termen de până la 30.11.2007, să verifice datele din documentația cadastrală, inclusiv suprafața legală atribuită în proprietate, cu întocmirea schemei de amplasare a loturilor de pe lângă casă, din extravilan și cu actualizarea listei proprietarilor acestora. Controlul asupra executării acestei hotărâri a fost pus în sarcina Agenției.

Potrivit informației prezentate auditului de către Agenție, la baza proiectelor de hotărâri ale Guvernului nu au stat date veridice (exacte), prezentate de AAPL, despre numărul real al imobilelor ce urmau a fi înregistrate, iar volumul mijloacelor alocate a fost stabilit în baza calculelor aproximative, în lipsa elaborării unor indicatori întemeiați.

Totodată, OCT auditate nu au prezentat auditului indicatorii cantitativi pentru raza lor de activitate, reieșind din indicatorii stabiliți în Hotărârile Guvernului nr.120 din 07.02.2007 și nr.803 din 10.07.2006, repartizați pe ani și

⁵ Hotărârea Guvernului nr.901 din 25.08.2005 „Cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției Relații Funciare și Cadastru” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 901 din 25.08.2005). Abrogată la 18.05.2010, prin Hotărârea Guvernului nr. 383 din 12.05.2010.

⁶ Hotărârea Guvernului nr. 819 din 03.08.2005 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 12 octombrie 1998”.

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 120 din 07.02.2007 „Cu privire la unele măsuri în vederea finalizării lucrărilor prevăzute în Programul de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 12 octombrie 1998” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 120 din 07.02.2007).

⁸ Hotărârea Guvernului nr. 610 din 01.06.2007 „Cu privire la realizarea Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1030 din 12 octombrie 1998”.

Tabelul nr.1

tipuri de imobile, deoarece astfel de indicatori nu au fost stabiliți nici de Agenție, nici de Î.S."Cadastru".

1.2. Nu s-au prezentat auditului probe că în perioada auditată Agenția a informat trimestrial Guvernul despre mersul realizării Programului de stat. Pe parcursul auditului, Agenția a înaintat Guvernului proiectul pentru operarea modificărilor și completărilor în actele normative ce reglementează realizarea Programului de stat, în vederea extinderii termenului de finalizare a creării cadastrului bunurilor imobile până în anul 2020, cauza invocată fiind neidentificarea și neatragerea surselor financiare suplimentare (granturi, donații etc.).

Auditul a constatat că nota de susținere a modificărilor nu este argumentată prin calcule bine determinate și precise, reieșind din tipul și numărul bunurilor imobile, repartizate pe unitățile administrativ-teritoriale (în continuare – UAT) ale republicii, care ar fi fost bazate pe analiza informațiilor prezentate de AAPL, după cum a prescris Guvernul în Hotărârea nr.803 din 10.07.2006, dar s-au bazat pe informații aproximative, veridicitatea cărora nu este credibilă. În aspectul expus, se relevă faptul că numărul total al localităților, bunurilor imobile, titlurilor de autentificare etc., indicate în informațiile Agenției, este diferit și deviază de la caz la caz.

De asemenea, auditul denotă că propunerile înaintate de Agenție privind solicitarea mijloacelor financiare din bugetul de stat pentru finanțarea cheltuielilor ce țin de realizarea Programului de stat nu sînt bazate pe indicatori cantitativi și calitativi exhaustivi ce ar conține volumele concrete ale lucrărilor preconizate spre executare, repartizate pe UAT, și necesarul exact de mijloace financiare pentru executarea acestora.

Concluzii:

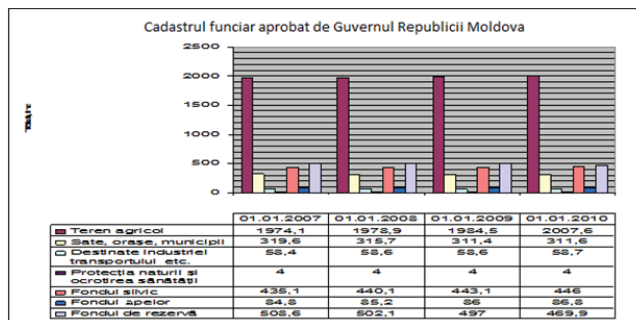
- Neinformarea Guvernului, în termenele stabilite, despre mersul implementării Programului de stat, incertitudinea datelor privind numărul bunurilor imobile identificate pentru înregistrarea primară masivă determină riscul nerealizării obiectivelor de bază ale Programului de stat;

- Calculele necesarului de mijloace financiare publice nu sînt bazate pe date exhaustive, ceea ce determină riscul alocării mijloacelor publice în lipsa destinației concrete și nu permite monitorizarea utilizării acestora conform scopurilor stabilite.

2. Înscrierile din cadastrul bunurilor imobile despre terenuri denotă unele neregularități și probleme

Conform cadrului legal, terenul și caracteristicile lui sînt reflectate în cadastrul bunurilor imobile. Regimul juridic al terenurilor, atribuirea lor, parametrii cantitativi și calitativi și valoarea lor economică necesită a fi înregistrate regulamentar în Cadastrul funciar, care reprezintă un sistem de informații și documente corespunzătoare.

La 01.01.2010, Cadastrul funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.293 din 19.04.2010⁹, constituia **3384,6** mii ha. După tipul de proprietate, terenurile sînt divizate în terenuri proprietate publică a statului, terenuri proprietate publică a UAT și terenuri aflate în proprietate privată. Astfel, conform Cadastrului funciar, suprafața terenurilor proprietate publică a statului constituie **782,5 mii ha (23,12%)**, suprafața terenurilor proprietate publică a UAT – **722,7 mii ha (21,35%)** și suprafața terenurilor aflate în proprietate privată – **1 879,4 mii ha (55,5%)**.

Sursă: Acte normative¹⁰.

Conform datelor din tabel, în perioada anilor 2008-2009, s-a înregistrat modificarea destinației unor suprafețe semnificative de terenuri. În special, s-a majorat suprafața terenurilor agricole (cu 28,7 mii ha) și a Fondului silvic (cu 5,9 mii ha), totodată micșorîndu-se suprafața Fondului de rezervă (cu 32,2 mii ha) și suprafețele satelor, orașelor, municipiilor (cu 4,1 mii ha).

2.1. Agenția a întocmit Cadastrul funciar fără a verifica corectitudinea întocmirii de către AAPL a bilanțurilor funciare ale UAT. Modificările survenite în bilanțurile funciare prezentate Agenției de către AAPL, în comparație cu datele din anii precedenți, nu erau susținute prin documente justificative. De exemplu, în cadrul auditului s-a identificat necoresponderea datelor prezentate de Primăria mun. Chișinău privind suprafața terenurilor cu datele prezentate de către Agenție, situația dată fiind reflectată în Tabelul nr.2.

Tabelul nr. 2

Tipurile de teren	Datele bilanțurilor funciare la 01.01.2010 ale municipiului Chișinău		Datele Agenției (Î.S. „Cadastru”) la 01.01.2010		Divergențe
	Numărul deținătorilor funciari	Suprafața totală (ha)	Numărul de terenuri	Suprafața totală (ha)	
Terenuri cu destinație agricolă	52614	25377,9	94544	25366,0	11,9
Terenurile satelor, orașelor, municipiilor	81620	14524,1	75335	14795,0	-270,9
Terenurile destinate industriei, transportului, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale	1033	4088,5	5765	4004,0	84,5
Terenurile destinate protecției naturii, ocrotirii sănătății, activității recreative, terenurile de valoare istorico-culturală, terenurile zonelor suburbane și ale zonelor verzi	46	1058,8	36	780,0	278,8
Terenurile fondului silvic	21	4030,3	491	3994,0	36,3
Terenurile fondului apelor	12	1320,6	220	1321,0	-0,4

Sursă: Informația Î.S. „Cadastru”, prezentată de Agenție, și bilanțurile funciare pe mun. Chișinău.

Analiza datelor din Tabelul nr.2 relevă devierea semnificativă a suprafeței terenurilor înregistrate la Agenție, comparativ cu datele din bilanțul funciar al mun. Chișinău, care este mai mare cu 6,9 mii ha.

Conform explicațiilor prezentate de Agenție, în bilanțurile funciare evidența terenurilor se ține conform destinației acestora, iar în registrul bunurilor imobile – conform modului de folosință, Agenția nedispunînd de funcții de control asupra AAPL, în vederea ținerii Cadastrului funciar. Necoresponderea datelor deținute de UAT și Agenție este o consecință a faptului că ultima nu dispune de pîrghii privind exercitarea atribuțiilor de coordonare, sistematizare și dirijare metodologică la toate nivelurile (sat, comună, oraș, raion, municipiu, țară) a lucrărilor de întocmire a cadastrului funciar la nivel național, stabilite în pct.7 din Regulamentul Agenției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901 din 25.08.2005.

Auditul a constatat că situația dată determină incompatibilitatea datelor, dublarea evidenței lor și nu permite stabilirea datelor reale, prin ce Agenția nu-și exercită

⁹ Hotărârea Guvernului nr. 293 din 19.04.2010 „Cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2010”.

¹⁰ Hotărârea Guvernului nr.293 din 19.04.2010 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2010; Hotărârea Guvernului nr.264 din 03.04.2009 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2009; Hotărârea Guvernului nr.615 din 19.05.2008 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2008; Hotărârea Guvernului nr.596 din 29.05.2007 cu privire la aprobarea Cadastrului funciar conform situației de la 1 ianuarie 2007.

atribuțiile privind ținerea Cadastrului funciar și asigurarea monitoringului funciar la nivel național.

2.2. În anul 2009, conform informațiilor prezentate, OCT Chișinău a solicitat de la AAPL din componența mun. Chișinău (Colonița, Budești, Cruzești, Tohatin, Vadul lui Vodă) date privind precizarea înregistrărilor despre titularii de drepturi asupra bunurilor imobile și corectarea erorilor comise în cadrul înregistrării primare masive, însă până în prezent aceste date nu au fost prezentate.

Reieșind din informațiile prezentate de către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului municipal Chișinău (în continuare - DGAURF), în municipiul Chișinău administrarea Fondului funciar, reglementarea relațiilor funciare, controlul asupra folosirii și protecției terenurilor se efectuează nu în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Astfel, la Primăria mun. Chișinău lipsesc schemele de reglementare a regimului proprietății funciare, prognozele și programele de ameliorare și protecție a solului, hotarele cu regimurile speciale de ocrotire a naturii, de recreație și de rezervație, prin ce nu s-au executat prevederile art.69 din Codul funciar¹¹, aceasta motivându-se prin faptul că prevederile date sînt o reminiscență a gestionării planificate a resurselor funciare.

Ținerea evidenței terenurilor cu abateri de la prevederile legale este și consecința nefinalizării lucrărilor de înregistrare primară masivă și de delimitare a terenurilor proprietate publică.

Zonele/ariile de activitate ale unor OCT nu sînt corelate cu divizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, ceea ce nu permite conclucrarea eficientă a OCT cu AAPL de diferite niveluri. Astfel, auditul a constatat că în mun. Chișinău și raionul Căușeni activează cîte 2 OCT, iar unele localități din componența unor UAT sînt deservite de OCT din alte UAT (s.Condrița din componența mun.Chișinău este deservit de OCT Ialoveni, iar s.Vădulenii din componența com.Budești este deservit de OCT Criuleni, pe cînd s.Budești – de OCT Chișinău etc.).

Concluzii:

- Agenția Relații Funciare și Cadastru, în calitate de instituție specializată a Guvernului, nu deține informații veridice și complete privind tipurile de terenuri existente, suprafața acestora și deținătorii lor, precum și nu asigură monitoringul funciar la nivel național, nu dispune de mecanisme de conclucrare cu AAPL, ceea ce determină riscul neimplementării integrale și relevante a Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile, precum și al folosirii iraționale a resurselor funciare ale statului.

3. Programul de delimitare a terenurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1528 din 29.12.2007¹², n-a fost implementat, ceea ce condiționează tergiversarea înregistrării primare masive a bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aceasta fiind un impediment în executarea integrală a Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile

3.1. În vederea realizării Programului de stat, Guvernul, printr-un șir de reglementări, a prescris Agenției să intensifice acțiunile privind înregistrarea tuturor bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor și drepturilor asupra lor, care urmau a fi realizate prin măsurile de delimitare a terenurilor proprietate publică și de determinare a competențelor la stabilirea drepturilor asupra acestora.

În acest context, prin Hotărîrea Guvernului nr.1528 din 29.12.2007, s-a aprobat Programul de delimitare a terenurilor proprietate publică (în continuare – Programul de delimitare), Agenția fiind abilitată cu sarcina de

elaborare, în primul trimestru al anului 2008, a devizului de cheltuieli pentru executarea lucrărilor cadastrale privind identificarea și formarea terenurilor proprietate publică a statului și terenurilor proprietate publică a UAT, care urma a fi prezentat autorităților publice centrale și locale pentru încheierea în anii 2008-2009 a contractelor de efectuare a lucrărilor de delimitare a terenurilor cu I.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”.

De asemenea, Guvernul a stabilit etapele de realizare a procesului de delimitare: prezentarea listelor terenurilor proprietate publică a statului (anul 2008); perfectarea hărților cadastrale de bază a UAT (anul 2008); efectuarea lucrărilor cadastrale de identificare și reprezentare pe planuri a hotarelor terenurilor proprietate publică a statului și a UAT (anul 2008); elaborarea proiectului de formare a terenurilor proprietate publică pentru fiecare UAT (anii 2008-2009); elaborarea planurilor cadastrale ale terenurilor proprietate publică a statului și a UAT (anii 2008-2009) și înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a terenurilor proprietate publică a statului și terenurilor proprietate publică a UAT (anii 2008-2009).

Responsabil de realizarea Programului de delimitare a fost indicată Agenția, care, în comun cu ministerele, alte autorități ale administrației publice centrale și AAPL, urmau să asigure efectuarea lucrărilor respective în anii 2008 – 2009.

Conform informației prezentate auditului, Agenția consideră necesară finanțarea lucrărilor cu mijloace financiare în sumă de 125,4 mil.lei, inclusiv: pentru determinarea terenurilor proprietate publică a statului – 85,0 mil.lei (circa 50,0 mii de bunuri imobile, cu suprafața totală de 446,24 mii ha) și pentru determinarea terenurilor proprietate publică a UAT – 40,4 mil.lei (146,0 mii de bunuri imobile proprietate publică a UAT, cu suprafața de 725,42 mii ha).

Auditul a constatat că Agenția nu dispune de calcule bazate pe informații justificative privind denumirea localității (UAT ale republicii), suprafața și tipul terenului proprietate publică a statului sau proprietate a UAT, termenul executării acestor lucrări etc., ceea ce determină riscul neautenticității mijloacelor solicitate.

3.2. Agenția, neexecutînd integral Programul de delimitare, prin ordinele sale, a inițiat la acest compartiment proiectul-pilot în UAT: or.Vadul lui Vodă; or.Orhei; com. Baimaclia, r-nul Căușeni; com.Cocieri, r-nul Dubăsari și s.Bulboaca, r-nul Anenii Noi, conform devizului de cheltuieli în sumă de 746,2 mii lei, fiind finanțate și executate lucrări de 620,0 mii lei. Totodată, în cadrul acestui proiect, Primăria com.Cocieri din r-nul Dubăsari a refuzat prelungirea lucrărilor, iar la Primăria or. Orhei au fost depistate multiple suprapuneri și erori privind stabilirea hotarelor.

Agenția a motivat nefinalizarea proiectului-pilot prin lipsa unei metodologii bine definite, care ar permite îndeplinirea lucrărilor respective în volum preconizat și în termene restrînse, menționînd ulterior că pe parcursul auditului (10.12.2010) a fost elaborată și aprobată o instrucțiune provizorie.

3.3. Din motiv că 4 autorități publice centrale n-au prezentat Agenției listele terenurilor proprietate publică a statului, Guvernul a fost lipsit de posibilitatea de a sistematiza și a aproba aceste liste, cu stabilirea, coordonarea și aprobarea hotarelor terenurilor proprietate publică a statului și terenurilor proprietate publică a UAT, după cum prevede art.7 din Legea nr.91-XVI din 05.04.2007¹³. În aceste condiții, Agenția n-a prezentat auditului justificări privind temeiul eliberării titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de terenuri în perioada anilor 2008-2009.

¹¹ Codul funciar, aprobat prin Legea nr. 828-XII din 25.12.1991 (cu modificările ulterioare; în continuare – Codul funciar).

¹² Hotărîrea Guvernului nr.1528 din 29.12.2007 „Despre aprobarea Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică” (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr.1528 din 29.12.2007).

¹³ Legea nr.91-XVI din 05.04.2007 „Privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor”.

Agenția n-a inițiat reconfirmarea/reactualizarea delimitării terenurilor proprietate publică a statului și a UAT, aprobată prin mai multe Hotărâri ale Guvernului (ulterior abrogate), ceea ce determină riscul dublării unor lucrări la acest capitol, precum și al solicitării repetate a mijloacelor publice în aceste scopuri.

OCT auditate nu au prezentat auditului careva informații privind efectuarea delimitării terenurilor proprietate publică în perioada anilor 2008–2009, acestea efectuând doar înregistrarea la cerere a drepturilor de proprietate. De exemplu, Primăria mun. Bălți, la situația din 01.12.2010, din proprie inițiativă, a stabilit hotarele și a înregistrat 29 de terenuri proprietate publică a UAT din domeniul public, cu suprafața de 15,3 ha.

Auditul a stabilit că pînă în prezent nu există o delimitare exhaustivă a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a municipiului Chișinău, AAPL ale mun. Chișinău stabilindu-și finalizarea acestor lucrări în anul 2011, prin Concepția gestiunii resurselor funciare din orașul Chișinău, aprobată de Consiliul municipal Chișinău în decembrie 2010.

Concluzii:

- Agenția nu dispune de indicatori bine determinați pentru executarea Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică;

- Lipsa delimitării terenurilor proprietate publică a statului și a UAT, precum și nespecificarea domeniului din care acestea fac parte (public sau privat), neconclucrarea în acest aspect între autoritățile administrației publice de diferite niveluri determină riscul ca pentru unele terenuri să fie adoptate de către autorități decizii privind drepturile de proprietate asupra acestora în lipsa competențelor corespunzătoare, precum și riscul de transmitere în proprietate privată a terenurilor din domeniul public.

4. Verificarea executării lucrărilor de înregistrare a bunurilor imobile a constat abateri de la normele legale și situații de incertitudine

4.1. În rezultatul auditului au fost determinate riscuri, inclusiv riscuri ce au decurs din modul de implementare a I etape (anii 1998-2006) de realizare a Programului de stat, care condiționează și vor condiționa pe viitor posibile cheltuieli suplimentare din bugetul de stat pentru înregistrarea primară masivă a bunurilor. Astfel, în această perioadă (anii 1998-2006), în conformitate cu prevederile Programului de stat, în cadrul înregistrării primare masive a bunurilor imobile, urma să fi finalizat procesul de improprietary a cetățenilor cu pămînt conform prevederilor art.11 și art.12 din Codul funciar, precum și procesul de înregistrare a drepturilor asupra apartamentelor și caselor de locuit din localitățile urbane. Pînă la sfîrșitul anului 2010 trebuia finalizat procesul de înregistrare a drepturilor asupra apartamentelor și caselor de locuit din localitățile rurale, precum și asupra altor bunuri imobile, inclusiv asupra loturilor pomicole și construcțiilor de pe acestea, grădiniilor din extravilan, garajelor și altor bunuri. Înregistrarea bunurilor imobile cu destinație comercială și industrială s-a efectuat curent, la cerere.

Autoritățile responsabile nu dețin informația completă privind numărul total și suprafața bunurilor care au fost pasibile de înregistrare în cadrul înregistrării primare masive, precum și numărul total și suprafața bunurilor real înregistrate.

N-au fost prezentate auditului situațiile din 01.01.2008, 01.01.2009 și 01.01.2010 privind înregistrarea drepturilor de proprietate asupra terenurilor din raza de activitate a OCT și suprafața terenurilor pentru care s-au înregistrat drepturile asupra bunurilor imobile în dependență de tipurile acestora, numărul deținătorilor funciari, precum și pentru terenurile

proprietate a AAPL. Conform explicațiilor prezentate, aceste date nu pot fi selectate la situațiile respective, deoarece la crearea soft-urilor n-au fost create modulele necesare.

Aceste condiții relevă nerealizarea de către organele cadastrale și AAPL a măsurilor pentru urgentarea procesului de improprietary, reglementat în Hotărîrea Guvernului nr.984 din 21.09.1998¹⁴, care a avut ca scop realizarea prevederilor art.11 din Codul funciar și a lucrărilor de înregistrare primară masivă a terenurilor de pe lîngă casele de locuit particulare, conform Programului de stat.

4.2. Urmare analizei efectuate privind modul de implementare a cadastrului bunurilor imobile în orașul Chișinău și improprietary persoane fizice în conformitate cu prevederile art.11 din Codul funciar, au fost selectate 4 sectoare cadastrale (numerele 117; 110; 415; 423), care sînt ocupate preponderent de terenuri aferente caselor individuale de locuit. În acest scop, s-au solicitat aleatoriu dosarele tehnice și cadastrale pentru 53 de adrese cadastrale, dar au fost prezentate dosarele pentru 51 de adrese, lipsind dosarele pentru 2 adrese cadastrale. În rezultat, s-au constatat următoarele:

- la 6 terenuri (numerele cadastrale 162, 182, 165, 178, 179, 167 din sectorul 415) lipsesc informațiile privind înregistrarea drepturilor;

- drepturile de proprietate privată asupra terenurilor aferente caselor de locuit particulare (51), în cadrul înregistrării primare masive, nu au fost înregistrate nici după un beneficiar;

- după înregistrarea primară masivă, la cererea proprietarilor caselor de locuit particulare, au fost înregistrate drepturile de proprietate privată asupra a 25 de terenuri, dintre care la 18 terenuri, la momentul înregistrării primare masive, în arhiva organelor cadastrale existau documentele necesare pentru înregistrarea condiționată a drepturilor de proprietate conform prevederilor art.6/1 din Codul funciar;

- din 51 de terenuri, în lipsa documentelor justificative anexate la dosare, 13 terenuri sînt înregistrate ca proprietate a administrației publice locale, iar 6 – ca proprietate a Republicii Moldova;

- la 1 teren (nr. cad. 415.147) lipsește informația privind proprietarii acestuia.

La înregistrarea drepturilor de proprietate asupra terenurilor aferente caselor de locuit particulare, care trebuiau trecute în proprietate privată în cadrul înregistrării primare masive (serviciile pentru care au fost achitate din contul creditorilor externe contractate de către Republica Moldova în anii 1998-2007), o persoană fizică trebuie să achite, în medie, pentru serviciile acordate de către OCT și unele firme licențiate circa 1200 lei (în cazul examinării cererii în termenele de valabilitate a documentelor solicitate). Astfel, persoanele fizice achită dublu serviciile pentru trecerea în proprietate privată a terenurilor aferente caselor de locuit particulare: în primul caz - în calitate de contribuabil, prin rambursarea din buget a creditorilor externe contractate; și în al doilea caz - în calitate de beneficiar al serviciilor prestate la cerere.

4.3. Deși în Hotărîrea Curtii de Conturi nr.9 din 12.02.2004 privind rezultatele controlului asupra realizării politicii statului în domeniul administrării fondului funciar și reglementării relațiilor funciare în municipiul Chișinău în anul 2002 și I semestru al anului 2003 s-a indicat că „Cu încălcarea prevederilor art.6/1 din Codul funciar, fără a înregistra condiționat dreptul de proprietate asupra terenurilor specificate în acest articol, Primăria mun. Chișinău a înregistrat dreptul de proprietate municipală asupra terenurilor aferente caselor particulare la 1912 deținători” și s-a cerut „reexaminarea deciziilor de înregistrare ca proprietate

¹⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 984 din 21.09.1998 “Cu privire la unele măsuri pentru urgentarea procesului de improprietary”.

municipală a terenurilor aferente acestora și înregistrarea lor (conținând) conform prevederilor Codului funciar”, auditul a constatat că aceste cerințe nu au fost îndeplinite.

4.4. În raionul Florești s-au efectuat lucrările de înregistrare masivă în 15 localități, inclusiv în 3 orașe și 12 comune și sate. Reieșind din componența raionului Florești, în localitățile urbane lucrările date au fost efectuate la nivelul de 100%, iar în localitățile rurale – de 32,4%.

În raionul Hîncești, din 63 de localități, înregistrarea primară masivă în intravilan a fost efectuată numai în 30 de localități, ceea ce constituie 47% din numărul total de localități, iar înregistrarea primară masivă în extravilan s-a efectuat în toate localitățile.

4.5 În cadrul verificării implementării Programului de stat la capitolul înregistrarea primară masivă, auditul a constatat unele nereguli și nejustificări ale volumului lucrărilor executate. În acest context, auditul a identificat unele riscuri, care pot determina efectuarea de cheltuieli suplimentare din bugetul de stat pentru înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile, cum ar fi:

- Înregistrarea primară masivă din contul alocațiilor de la bugetul de stat, în perioada anilor 2008-2009, în unele oficii s-a efectuat preponderent în programul informațional „LegalCad”, doar pentru a avea posibilitatea de evaluare a acestor bunuri, fără a fi efectuate înregistrările și notările de rigoare ale drepturilor asupra acestor bunuri;

- În cadrul lucrărilor de înregistrare primară masivă a bunurilor imobile nu sînt stabilite și înregistrate toate tipurile de terenuri dintr-un sector de teren, efectuîndu-se doar măsurările terenurilor de pe lângă casă și grădinilor. Astfel, nu sînt stabilite hotarele terenurilor adiacente ocupate de organizații, instituții publice, drumuri etc. Conform explicațiilor prezentate, terenurile aferente drumurilor, fondului apelor, fondului silvic etc. vor fi formate prin procedura de delimitare a terenurilor stabilită în normele legale;

- În cadrul înregistrării primare masive a apartamentelor nu s-au înregistrat drepturile de proprietate municipală (sau ale altui proprietar) asupra apartamentelor neprivatizate, cu înregistrarea grevării acestora (dreptului de folosință) persoanelor indicate în bonul de repartiție a locuinței. AAPL din mun. Chișinău, în cadrul înregistrării primare masive a apartamentelor, n-au prezentat documentele necesare pentru înregistrarea dreptului de proprietate municipală asupra acestora, dar nici OCT Chișinău n-a solicitat aceste informații.

4.6. În localitățile care nu au fost supuse înregistrării primare masive, la cererea persoanelor fizice și juridice, sînt efectuate lucrări de înregistrare primară selectivă, care, conform art.55 alin.(10) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998¹⁵, nu pot fi atinse în cadrul înregistrării primare masive ulterioare. Astfel, dacă aceste înregistrări selective conțin erori (privind stabilirea hotarelor terenului), apare riscul de înregistrare cu erori și a terenurilor învecinate. În acest aspect, se exemplifică următorul caz: un teren (nr.cad. 415.258) trecut în proprietate privată la cerere (16.11.2006) se extinde parțial pe 4 terenuri învecinate, în timp ce un alt teren se extinde pe acesta. Astfel, stabilirea hotarelor terenurilor și trecerea lor în proprietate privată, conform cererilor individuale, în lipsa delimitării exhaustive a terenurilor și a drepturilor asupra lor, determină riscul apariției litigiilor, cu implicarea organelor de competență.

Conform explicațiilor prezentate de Î.S. „Cadastru”, în cadrul înregistrării primare masive s-a efectuat întocmirea planurilor cadastrale, cu stabilirea hotarului general, fără coordonarea acestuia cu proprietarii terenurilor adiacente,

conform prevederilor art.19 alin.(5) din Legea nr. 1543-XIII din 25.02.1998, precizarea suprafeței cărora poate fi efectuată ulterior.

4.7. În perioada anilor 2008-2009, OCT Hîncești a efectuat înregistrarea primară masivă a bunurilor din extravilanul unei singure localități (s.Bălceana) în valoare de 137,6 mii lei. Acesta a primit neregulamentară¹⁶ lucrările efectuate de către executor fără a întocmi actul de transmitere-predare, cu specificarea numărului de planuri cadastrale transmise pe suport de hîrtie și magnetic, a informației cadastrale, juridice și tehnice despre fiecare bun imobil. Înregistrarea drepturilor asupra acestor terenuri s-a efectuat fără întocmirea actelor privind lucrările de înregistrare executate în UAT respectivă, semnate de primarul localității, și fără furnizarea informației cadastrale din registrul bunurilor imobile pentru AAPL, după cum reglementează art.11 alin.(3) lit.f) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998.

Situația dată a condiționat apariția la OCT Hîncești a divergențelor dintre datele Raportului privind executarea lucrărilor de înregistrare primară masivă a terenurilor agricole din localitatea Bălceana (2414 bunuri), borderoul lucrărilor executate de registrator (2414 bunuri) și informația cadastrală din registrul bunurilor imobile pentru organul administrației publice locale (2419 bunuri), fapt care determină riscul admiterii erorilor în procesul de introducere a datelor în sistemul informațional de către registratori și la calcularea salariului angajaților OCT.

4.8. Auditul a constatat înregistrări eronate și înscrieri neveridice în registrul bunurilor imobile, efectuate în lipsa documentelor justificative privind drepturile asupra terenurilor. Astfel, în rezultatul verificării de către audit a înregistrării primare masive la OCT Hîncești, s-au stabilit cazuri de introducere în registrul bunurilor imobile a datelor în lipsa titlului deținătorului de teren și a datelor eronate privind data eliberării titlului deținătorului de teren, precum și de reflectare neautentică a datei, lunii și a anului de naștere a persoanelor fizice, prin ce nu s-au respectat cerințele regulamentare¹⁷.

Ca rezultat, în lipsa unui mecanism bine definit de prevenire a erorilor, atît întreprinderea cu filialele sale, cit și persoanele fizice și juridice pot suporta cheltuieli suplimentare pentru stabilirea și excluderea erorilor admise la introducerea datelor în sistemul informațional. Lipsa acestui mecanism determină existența riscului neveridicității datelor din registrul bunurilor imobile.

5. Neregulile și problemele constatate în cadrul verificărilor la capitolul înregistrării primare masive condiționează necesitatea efectuării lucrărilor de corectare a erorilor, precum și suportarea cheltuielilor suplimentare din contul alocațiilor bugetare

Pentru implementarea Primului Proiect de Cadastru, prin care urma a fi realizată prima etapă a Programului de stat, în perioada 01.01.1998 – 31.10.2007, s-au alocat **31,2 mil. dolari SUA**. Controalele și auditele precedente ale Curții de Conturi au relevat existența multiplelor abateri de la prevederile normelor legale în cadrul efectuării înregistrării primare masive, care pînă în prezent n-au fost înlăturate.

În vederea îmbunătățirii calității registrului bunurilor imobile și întru executarea Planului de acțiuni aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.120 din 07.02.2007, Î.S. „Cadastru” a emis ordine, prin care au fost stabilite tipurile de erori, modalitatea de corectare a lor și raportarea lucrului îndeplinit, precum și responsabilitățile în cazurile apariției erorilor critice după prezentarea raportului pe localitate și corectarea acestora din contul persoanei (lucrătorului OCT) care le-a comis.

¹⁵ Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările ulterioare; în continuare - Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998).

¹⁶ art.15 alin.(1) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998 și pct.48 din Instrucțiunea „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor”, aprobată de către Agenția Relații Funciare și Cadastru prin Ordinul nr.112 din 22.06.2005 (în continuare - Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ARFC nr. 112 din 22.06.2005).

¹⁷ art.28 din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998 și pct.54 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ARFC nr. 112 din 22.06.2005.

Conform prevederilor regulamentare, mijloacele financiare necesare pentru corectarea erorilor comise la întocmirea planurilor cadastrale sînt finanțate din bugetul de stat. Prevederile legale¹⁸ stabilesc că registratorul din cadrul oficiilor cadastrale teritoriale este în drept să efectueze corectarea greșelilor din registrul bunurilor imobile în baza deciziei, care trebuie să conțină: data descoperirii greșelii, cauza apariției ei (din culpa titularului de drepturi sau a oficiului cadastral teritorial), modul de corectare a greșelii, sursele de reparație a prejudiciului cauzat, ceea ce, în majoritatea cazurilor, nu s-a efectuat.

Cea mai frecventă eroare constatată de către AAPL ale unor localități din componența mun. Chișinău este supra-punerea terenurilor, ca urmare a schimbării sistemului de măsurare, eroare care poate fi integral corectată doar după măsurările suplimentare, ce necesită cheltuieli în plus. Astfel, se constată că Agenția nu a solicitat corectarea erorilor din registrele cadastrale de la agenții economice care au efectuat lucrările cadastrale în cadrul înregistrării primare masive, aceasta efectuîndu-se din contul alocațiilor bugetare și al beneficiarilor serviciilor.

Pe parcursul anilor 2008-2009, OCT Hîncești a modificat înregistrările din registrul bunurilor imobile, efectuate în cadrul înregistrării primare masive. Conform rapoartelor privind executarea lucrărilor de corectare a erorilor comise la întocmirea planurilor cadastrale, au fost înregistrate, prin modificarea registrului bunurilor imobile, 9117 corectări, fără anexarea deciziilor corespunzătoare, ceea ce a dus la efectuarea cheltuielilor suplimentare din bugetul de stat în sumă de 264,4 mii lei. Corectările au fost efectuate în localitățile supuse înregistrării primare masive (s. Drăgușeni Noi – 4237 corectări; s. Nemțeni – 3891 corectări; s. Fîrlădeni – 488 corectări; s. Bobeica – 501 corectări).

În aceeași perioadă, conform rapoartelor privind executarea lucrărilor de îmbunătățire a calității registrului bunurilor imobile neactive, OCT Hîncești a înregistrat în registrul bunurilor imobile 948 de corectări, din care: 631 de corectări ale erorilor critice create în rezultatul trecerii la forma nouă a registrului și 317 corectări ale erorilor critice obținute în rezultatul introducerii datelor în registru în lipsa deciziilor corespunzătoare.

În perioada anilor 2008-2009, OCT Florești a efectuat corectări ale erorilor comise la întocmirea planurilor cadastrale, cu modificarea registrului bunurilor imobile, în com. Roșietici din r-nul Florești (163 de cazuri, în sumă de 14,4 mii lei) și în com. Vărvăreuca din r-nul Florești (75 de cazuri, în sumă de 4,7 mii lei).

De menționat că în anul 2010, în urma desfășurării licitației publice, au fost declarate drept câștigătoare ale procedurii de achiziționare a serviciilor de executare a lucrărilor cadastrale în 11 primării întreprinderile: Î.S. „INGEOCAD”, Asociația Republicană de Stat pentru Protecția Solurilor și S.R.L. „Geocarm-Grup”. Auditul a constatat că contractele încheiate cu aceste întreprinderi nu prevăd corectarea erorilor din contul executorului în urma stabilirii lucrărilor necalitative, termenul de valabilitate a contractului și responsabilitatea executorului în cazul neexecutării lucrărilor în termenele stabilite.

Concluzii:

- *Lacunele și erorile constatate determină riscul tergiversării finalizării lucrărilor cadastrale masive, cu finanțări suplimentare din contul bugetului de stat, în scopul creării cadastrului bunurilor imobile pe teritoriul republicii.*

6. Cu privire la corectitudinea înregistrării dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile în lipsa drepturilor de proprietate asupra terenurilor sau a acceptului proprietarului de drept

6.1. Lipsa de coerență și incompatibilitatea normelor

¹⁸ art.12 alin.(8) lit.e) și art.38 alin.(1) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998.

juridice ce reglementează modul de înregistrare a bunului imobil accesoriu, în funcție de existența înregistrării dreptului asupra bunului imobil principal, duce la apariția unor litigii între proprietarii acestor bunuri, cu implicarea autorităților publice de competență, situație ce afectează direct asigurarea integrității proprietății publice și creează riscul neveridicității cadastrului bunurilor imobile.

Astfel, art.35 alin.(1), alin.(2) și alin.(3) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998 prevede expres că înscrierea dreptului de proprietate asupra construcției se face după înscrierea dreptului de proprietate asupra terenului; înscrierea dreptului de proprietate asupra încăperilor izolate se efectuează după înscrierea drepturilor asupra terenului și construcției, iar înscrierea grevărilor dreptului de proprietate - după înscrierea acestui drept. Reglementări similare sînt exhaustiv stabilite și în art.329 din Codul civil. Totodată, prin art.35 alin.(4) din Legea nr. 1543-XIII din 25.02.1998 se prevede că: „Dreptul de proprietate asupra construcției poate fi înscris pînă la înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului pe care aceasta este amplasată, dacă: a) terenul se află în proprietatea statului sau a unității administrativ-teritoriale și elaborarea planului terenului nu este necesară; b) proprietarul terenului și proprietarul construcției (încăperii izolate) sînt persoane diferite”. Deși legea indică că Agenția va stabili modul de efectuare a înscrierilor în registrul bunurilor imobile, nu au fost elaborate și aprobate prevederi privind modul univoc de efectuare a acestora.

În aceste condiții, auditul a constatat cazuri de înregistrare a drepturilor asupra bunurilor imobile în lipsa acordului proprietarului sau beneficiarului terenului și/sau al proprietarului bunului imobil.

Conform recomandărilor prescrise de către Î.S. „Cadastru”, „registratorii, la formarea bunurilor imobile proprietate publică, trebuie să solicite acordul expres al proprietarului (Decizia Consiliului municipal Chișinău, în continuare – CMC), dar s-a constatat că aceștia solicită doar coordonarea cu DGAURF. Astfel, coordonarea planurilor cadastrale efectuate de către DGAURF este doar o confirmare a situației arhitecturale și a corespunderii normelor de urbanism și amenajare a teritoriului, însă nu reprezintă acordul AAPL, cu atît mai mult că Regulamentul intern al DGAURF nu prevede astfel de împuterniciri”. În pofida celor menționate, registratorii n-au ținut cont de recomandările date la exercitarea funcțiilor sale. Astfel, la înregistrarea drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile (construcții) din str.L.Tolstoi 24/1 (nr. cad.101370) după o societate cu răspundere limitată, care s-a efectuat la 01.12.2008 și 30.09.2009, lipsea acordul proprietarului terenului (CMC) privind înregistrarea acestor drepturi, precum și a drepturilor de folosință a terenului. Înregistrarea drepturilor s-a efectuat, cu toate că construcțiile în cauză sînt parțial construite și pe terenurile învecinate (numerele cadastrale 101035 și 101492), fapt indicat în registrul bunurilor imobile. Și în cazul dat a lipsit acordul proprietarului acestor terenuri (CMC) privind înregistrarea construcțiilor în cauză.

În lipsa acordului proprietarului s-a efectuat și notarea drepturilor asupra imobilelor din str.A.Pușkin 24 (nr. cad.205243) și str.Alexandru cel Bun 18 (nr.cad.420299), solicitată de către o Fundație. Astfel, în dosarul cadastral lipsește acordul expres al proprietarului (Ministerul Culturii) privind încheierea contractului nominalizat. În dosar sînt anexate unele scrisori cu însemnări care se prezumă că ar fi ale ministrului culturii și turismului, însă acestea nu poartă un caracter oficial și au un conținut de ordin general.

De asemenea, fără acordul proprietarului și beneficiarului terenului din str. Circului 32 (nr.cad.415116), la

02.03.2009, s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra construcției (lit.B). Înregistrarea drepturilor s-a efectuat în pofida faptului că această construcție este parțial amplasată pe terenul vecin (nr.cad.415190), fără indicarea în registrul bunurilor imobile și fără a se ține cont că în certificatul de urbanism din 23.08.2002 se menționează că înregistrarea construcției date la OCT Chișinău va fi posibilă „numai după stabilirea modului de proprietate asupra terenului aferent și stabilirea hotarelor-limită ale terenului aferent pentru deservirea acestei construcții”.

6.2. Organele cadastrale nu dispun de reglementări procedurale interne privind înregistrarea bunului în situațiile cînd construcția se află pe terenuri diferite și privind înregistrarea grevării drepturilor beneficiarului terenului aferent caselor de locuit particulare concomitent cu înregistrarea drepturilor de proprietate de stat sau municipală. Această situație determină admiterea de către registratori a unor abordări neunivoce, precum și riscul apariției litigiilor. Spre exemplu, registratorii adoptă decizii diametral opuse în cazurile cînd:

- construcția se află pe terenuri diferite: într-un caz se refuză înregistrarea bunului (nr.cad. 423204, cererea 09/33438 din 22.05.2009), iar în alt caz cererea se acceptă (nr.cad. 415116, cererea 09/16834 din 13.03.2009);

- deși în unele Decizii ale Primăriei mun.Chișinău și ale CMC privind înregistrarea drepturilor de proprietate municipală sînt stabiliți și beneficiarii terenurilor, aceste drepturi nu au fost înregistrate, iar în alte cazuri (numerele cadastrale 415168, 110187, 110206; contractul de folosință din anul 1956) aceste drepturi s-au înregistrat în lipsa cererii beneficiarilor.

6.3. La OCT Hîncești s-a stabilit că înregistrările în registrele bunurilor imobile, ținute în formă manuală, se efectuează cu abateri de la prevederile regulamentare¹⁹, și anume: nu sînt numerotate foile anexate în dosar, nu sînt specificate documentele anexate. În cazul apariției divergențelor dintre datele din registrul manual și cele din fișierele electronice, în conformitate cu prevederile normelor legale²⁰, prioritate se acordă registrului pe suport de hîrtie.

Concluzii:

- Lipsa de coerență și consecutivitate a normelor juridice, lacunele din actele normative determină riscul de aplicabilitate neuniformă a normelor de drept, ceea ce duce la nerealizarea pe deplin a scopului stabilit la crearea cadastrului bunurilor imobile – apărarea drepturilor de proprietate, inclusiv asigurarea integrității proprietății publice.

7. Sistemul de evaluare în masă a bunurilor imobile în scopuri fiscale nu și-a atins pînă în prezent obiectivele orientate spre asigurarea realizării intereselor statului

7.1 Conform Programului de stat, cadastrul bunurilor imobile presupune și evaluarea lor, care urma să se efectueze de către OCT în perioada anilor 1998 – 2011. Pentru evaluarea permanentă a bunurilor imobile, în perioada anilor 2002-2008 a fost creat sistemul automatizat de evaluare.

Potrivit prevederilor regulamentare²¹, sistemul de evaluare urmează a fi implementat pe măsura finalizării înregistrării bunurilor imobile, fiind evaluate toate categoriile de bunuri imobile de pe teritoriul republicii, prin determinarea valorii de piață, care este utilizată la calcularea bazei impozabile a bunurilor imobile.

Î.S. „Cadastru” nu deține toată informația privind bunurile

imobile care necesită a fi evaluate, ci doar lista bunurilor înregistrate la care s-a efectuat evaluarea, fără a generaliza informația dată.

Situația bunurilor imobile evaluate este prezentată în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Categoria bunurilor imobile supuse evaluării în scopul impozitării	Perioada executării lucrărilor de evaluare masivă	Numărul de bunuri imobile ce urmează a fi evaluate conform programelor aprobate pînă la 01.01.2010	Numărul de bunuri imobile evaluate la 01.01.2010
Apartamente și alte încăperi izolate cu destinație locativă	01 iunie 2004	325000	325 105
Case de locuit individuale cu accesorii și terenuri destinate construcției locative din localitățile urbane	01 iunie 2005	170 000	165 524
Case de locuit individuale cu accesorii și terenuri destinate construcției locative din localitățile rurale	---	300 000	---
Bunuri imobile cu destinație comercială și industrială	01 iunie 2009	115 000	84 373
Terenuri agricole și construcții amplasate pe ele și folosite în activitatea economică, plantații perene	---	3 000 000	---
Loturi din întovărășirile pomicole și construcțiile amplasate pe ele	01 iunie 2007	80 000	73 506
Grădini din extravilan	---	150 000	---
Garaje pentru transport individual, cu excepția celor amplasate pe terenurile aferente caselor de locuit	01 iunie 2007	50 000	49 645
Alte bunuri imobile	---	---	---

Sursă: Hotărîrea Guvernului nr.670 din 09.06.2003 și informația Agenției.

Datele reflectate în tabel denotă că obiectivele Programului de stat în perioada de pînă la 01.01.2010 n-au fost realizate conform sarcinilor stabilite.

Rapoartele privind bunurile imobile evaluate (generate de programele informatice) nu sînt întocmite reieșind din tipurile de bunuri imobile, ceea ce nu permite determinarea îndeplinirii planurilor de evaluare a bunurilor imobile conform indicilor stabiliți de Guvern, din ce rezultă că, în lipsa informațiilor necesare, auditul nu se poate expune asupra aprecierii implementării sistemului de evaluare în masă a bunurilor imobile în scopuri fiscale.

7.2. OCT nu a respectat graficul evaluărilor masive stabilite regulamentar. Astfel, în raionul Florești, pînă la data de 28.11.2010 n-a fost efectuată evaluarea masivă a terenurilor agricole și construcțiilor amplasate pe ele și folosite în activitatea economică. De menționat că Î.S. „Cadastru”, în baza ordinelor sale din anii 2008-2009, a planificat executarea de către OCT Florești, pe această perioadă, a lucrărilor de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării în sumă, respectiv, de 161,2 mii lei și 91,4 mii lei, fără a repartiza alocațiile după tipul de bunuri imobile, stabilite conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.670 din 09.06.2003.

De asemenea, nu s-au evaluat terenurile agricole și construcțiile de pe acestea, în scopul impozitării, la OCT Căușeni, deoarece lipsește modelul de evaluare, iar termenele de colectare a datelor despre obiectele evaluării și datelor privind prețul de piață al acestora n-au fost stabilite. OCT Căușeni n-a respectat prevederile stabilite de Agenție²², neîntocmind listele pe fiecare UAT; nu au fost colectate date despre aceste terenuri, iar planurile geometrice și listele lor nu sînt aprobate de AAPL; baza de date (parametrii tehnici) există numai în format electronic, în programa MapInfo.

Conform informației prezentate, în baza ordinului Agenției din 29.11.2010, în luna decembrie 2010, la toate OCT au fost calculate valorile terenurilor agricole și construcțiilor amplasate pe ele și folosite în activitatea economică.

7.3. Întru stabilirea corespunderii valorii evaluate cu valoarea de piață a bunurilor imobile, ținîndu-se cont de faptul că estimarea acestora în scopul impozitării prevede utilizarea informației privind valoarea de piață, în special privind prețurile de vînzare, auditul a efectuat analiza comparativă a acestora, care se reflectă în Tabelul nr.4.

¹⁹ Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ARFC nr.112 din 22.06.2005.

²⁰ art.22 alin.(5) din Legea nr. 1543-XIII din 25.02.1998.

²¹ Legea nr.989-XV din 18.04.2002 „Cu privire la activitatea de evaluare” (art.7); Hotărîrea Guvernului nr.670 din 09.06.2003”Despre aprobarea Programului de măsură privind implementarea noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.670 din 09.06.2003).

²² pct.23, pct.41-46 și pct.49-78 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr.93 din 25.06.2008.

Tabelul nr. 4
 (lei)

Adresa bunului imobil	Numărul cadastral	Tipul bunului	Prețul evaluat de către OCT Chișinău la 1 m ² de:		Prețul mediu de piață la 1 m ² de construcție în anul 2009	
			teren	construcție	min.	max.
bd Gr.Vieru, 8	0100419.006.04.001	clădire-magazin		6299,2	11799	14904
str. Albișoara, 38	0100419.199	teren	2699,7			
	0100419.199.01	clădire administr.		0	2950	4502
str. A.Russo, 1/1	0100414.019	teren	2008,9			
	0100414.019.01	construcție		1777,6	12420	17077
str. M. Eminescu, 55	0100206.057	teren	3789,4			
	0100206.057.01	cinematograf		882,0	3105	13972
bd Ștefan cel Mare, 124	0100206.168	teren	6479,9			
	0100206.168	teren	2481,7			
	0100206.168.01	clădire admin.			4347,1	
	0100206.168.02	clădire admin.			3065,8	
	0100206.017.01	magazin			12839,5	
	0100206.017.02	sală de jocuri			14800,2	
	0100206.017.03	fototeatru			11605,4	
bd. Ștefan cel Mare, 73	0100205.143	teren	6680,0			
	0100205.007	teren	2529,3			
	0100205.143.01	schimb valutar		6823,0	12420	16767
str.Circului, 30	0100415.190	teren	448,5			
	0100415.189	teren	573,1			
str.Circului, 34	0100205.166	teren	1913,0			
	0100205.207	teren	2822,7			
str. A. Pușkin, 26	0100205.166.01	oficii		1487,5		
	0100205.207.01	clădire admin.		4954,8		
	0100205.166.01.008	oficii		8201,0		
	0100205.166.01.001	punct de trecere		5591,3		
	0100205.166.01.003	oficiu bancar		9759,2		
					7762	46574

Sursă: Registrul bunurilor imobile, informația Bursei imobiliare „Lara”.

Reieșind din datele reflectate în tabel, valoarea evaluată a bunurilor imobile este mai mică decât valoarea de piață de la 2 ori pînă la 10 ori, iar valoarea evaluată a terenurilor învecinate diferă una de alta de circa 2,6 ori.

Aceeași situație s-a constatat la OCT Bălți și OCT Florești, ca urmare a contrapunerii valorii bunurilor imobile, indicată în contractele de ipotecă, cu valoarea stabilită în urma evaluării masive a bunurilor în scopul impozitării.

Tabelul nr. 5
 (lei)

Nr. d/o	Codul cadastral	Valoarea de piață indicată în contractul de ipotecă	Valoarea bunului imobil în scopul impozitării	Diferența dintre valoarea de piață și valoarea evaluată în scopul impozitării
1.	0300308.425.01.003	170312,5	81176,0	89136,5
2.	0300308.339.01.020	210287,5	222530,0	- 12242,5
3.	0300201.328.01.038	140920,0	153850,0	- 12930,0
4.	0300201.406.01.012	495261,0	184884,0	310377,0
5.	0300201.803.01.010	279976,9	118123,0	161853,9
6.	0300201.321.01.030	381745,3	181615,0	200130,3
	Total	1678503,2	942178,0	736325,2
1.	4501208.287	33900,0	12395,0	21505,0
2.	4501217.106.01.008	408000,0	71252,0	336748,0
3.	4501212.078			1182222,0
	4501212.078.01	1672000,0	489778,0	
	4501212.078.02			
4.	4501210.179.01.004	200900,0	52727,0	148173,0
5.	4501215.060.01.008	222800,0	48862,0	173938,0
6.	4501206.243			102486,0
	4501206.243.01	477000,0	374514,0	
7.	4501208.148			80283,0
	4501208.148.03	154000,0	73717,0	
	4501208.148.06			
8.	4502103.110	68000,0	5989,0	62011,0
	Total	3236600,0	1129234,0	2107366,0

Sursă: Registrul bunurilor imobile, informația din dosarele cadastrale.

Astfel, s-a constatat că la OCT Bălți valoarea evaluată a bunurilor imobile în scopuri fiscale este, în medie, de 2 ori mai mică decât valoarea lor de piață, iar la OCT Florești – respectiv, de 3 ori.

Verificîndu-se unele date privind valoarea unor garaje din or. Căușeni, stabilită în contractele de vânzare-cumpărare, s-a constatat că aceasta a fost indicată în funcție de mărimea garajelor (de la 1,0 mii lei pînă la 12,0 mii lei). Totodată, OCT Căușeni, în cadrul colectării datelor pentru evaluarea garajelor, a stabilit nivelul prețului lor de piață de la 12,0 mii lei pînă la 30,0 mii lei, iar prin metoda evaluării masive (în scopul impozitării) – la nivelul mediu de 8,0 mii lei.

Aceste situații sînt motivate de către OCT prin faptul că evaluarea bunurilor în scopul impozitării a fost efectuată în anii 2004-2005, cu valorile aprobate prin ordinul Agenției, care nu sînt actualizate pînă în prezent.

Cele menționate denotă faptul că metoda de evaluare folosită nu asigură evaluarea bunurilor imobile la prețurile

de piață, ceea ce determină diminuarea bazei impozabile și, în consecință, neobținerea veniturilor în bugetele locale.

7.4. Problema privind neechilibrarea prețurilor normative față de cele de piață a fost constatată și în Hotărîrea Curții de Conturi nr.7 din 12.03.2008, în care s-a menționat că atunci cînd prețurile normative sînt mult mai mici față de cele de piață, cumpărătorii de terenuri proprietate publică, după achitarea costului integral al lor, au posibilitatea să le înstrăineze la prețuri de piață, fapt ce lipsește bugetul de mijloace financiare semnificative. *Constatările actualei audit denotă că situația dată a rămas neschimbată, iar Agenția și întreprinderile de profil nu dispun de pîrghii eficiente de ameliorare a situației la acest capitol.*

8. Contractarea, justificarea și raportarea lucrărilor finanțate din bugetul de stat pentru crearea cadastrului bunurilor imobile de către Agenția Relații Financiare și Cadastru Î.S. „Cadastru” în anii 2008-2009 s-au efectuat cu unele lacune

Din conținutul mijloacelor bugetului de stat, pe parcursul anilor 2008 și 2009, Î.S. „Cadastru” a prestat diferite tipuri de servicii în sumă de 16959,9 mii lei și, respectiv, de 10509,7 mii lei, care sînt reflectate în Tabelul nr.6.

Tabelul nr. 6
 (mii lei)

Tipul serviciului	Valoarea lucrărilor executate,	
	Anul 2008	Anul 2009
Evaluarea și reevaluarea bunurilor în scopul impozitării	7639,7	4881,8
Înregistrarea primară masivă	2894,3	394,6
Îmbunătățirea calității registrului bunurilor imobile	545,0	975,6
Înregistrări curente	2759,1	2772,7
Crearea sistemului automatizat „Registrul de stat al Unităților Administrativ-Teritoriale și al străzilor”	2676,8	385,5
Lucrări necesare pentru finalizarea evaluării bunurilor imobile	0	547,1
Lucrări tehnice și cadastrale	102,7	188,2
Alte servicii	342,3	364,2
Total	16 959,9	10509,7

Sursă: Rapoartele financiare prezentate de către Î.S. „Cadastru”.

Sursă: Rapoartele financiare prezentate de către Î.S. „Cadastru”.
8.1. În vederea executării măsurilor de realizare a Programului de stat, în perioada anilor 2008-2009, Agenția a încheiat cu Î.S. „Cadastru” 6 contracte în valoare de 36,5 mil.lei și 11 acorduri adiționale. Lucrările executate în sumă de 31,0 mil.lei au fost achitate integral din bugetul de stat.

Analiza realizării obiectivelor contractelor încheiate relevă că acestea au reflectat doar suma totală alocată din buget, nefiind stabilite tipul lucrărilor, volumul și valoarea acestora (conform tarifelor existente pe fiecare tip de lucrări), ceea ce n-a permis auditului să se expună asupra executării condițiilor contractuale, precum și asupra utilizării eficiente și conform destinației a mijloacelor publice.

8.2. În perioada anului 2008 au fost executate lucrări de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării în valoare de 9,2 mil.lei și lucrări de înregistrare primară masivă în valoare de 2,2 mil.lei, iar în anul 2009 lucrările nominalizate s-au executat, respectiv, în valoare de 6,4 mil. lei și 0,4 mil.lei.

Lucrările executate de către Î.S. „Cadastru” privind evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării și înregistrarea primară masivă, recepționate de la OCT, se transmit Agenției în baza facturilor fiscale și de expediție, cu întocmirea și anexarea registrelor de executare a lucrărilor potrivit tipurilor acestora și actelor de recepție a lucrărilor executate (semnate de părțile contractante). În actele de recepție a lucrărilor executate se indică denumirea lucrărilor, volumul executat (numărul de imobile) și suma acestora în funcție de tarifele aplicabile (aprobate regulamentar). Perfectarea documentară și forma de raportare a executării lucrărilor nu conțin date concrete despre obiectul la care s-au efectuat acestea (numărul cadastral, adresa, proprietarul etc.), ceea ce face imposibil controlul din partea Agenției asupra executării volumelor raportate, astfel fiind generat riscul neexecutării volumelor indicate sau raportării

duble a unor lucrări executate.

8.3. La raportarea executării lucrărilor de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării s-au constatat unele neconformități

În cadrul auditului s-a stabilit că la OCT verificate lipseau rapoartele semnate de persoanele responsabile, care ar confirma volumul și valoarea lucrărilor executate de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării, ceea ce determină riscul neautenticității veniturilor reflectate în rapoartele financiare ale Î.S. „Cadastru”. Rapoartele privind executarea lucrărilor pe perioada anilor 2008 și 2009 de evaluare a bunurilor comerciale (simple și complicate), întovărășirilor pomicole, garajelor, apartamentelor și caselor de locuit individuale, generate de programul informațional „EvalualCad”, nu conțin date privind valoarea lucrărilor executate.

Reieșind din cele relatate, auditul nu a avut posibilitatea de a determina autenticitatea datelor incluse în aceste rapoarte, deoarece nu a putut fi stabilită corelarea între volumul lucrărilor executate și veniturile din aceste lucrări, înregistrate în evidența contabilă. Această corelare nu a putut fi determinată nici la OCT, nici la Î.S. „Cadastru”, deoarece lipseau listele bunurilor imobile evaluate în funcție de tipul acestora și complexitatea lor.

Programul informațional „EvalualCad” nu permite prezentarea listei bunurilor imobile evaluate de către fiecare angajat în parte, pe o perioadă determinată în care s-a efectuat evaluarea. De asemenea, la Î.S. „Cadastru” lipsește procedura de verificare și confirmare a listei bunurilor evaluate și a complexității bunului imobil evaluat, deși astfel de liste servesc ca temelie pentru calcularea salariului angajatului care a efectuat lucrările de evaluare. Documentele justificative ce au servit ca bază pentru calcularea salariului angajatului care a efectuat lucrările de evaluare (deși sunt anexate listele în formă liberă ale bunurilor imobile evaluate, ce conțin uneori sute, sau chiar mii de adrese cadastrale) nu sînt semnate de careva persoane, ceea ce determină riscul calculării incorecte a salariului angajatului, respectiv al reflectării incorecte a cheltuielilor pentru serviciile oferite și a valorii serviciilor prestate și achitate din contul bugetului de stat.

9. Constatări privind activitățile aferente implementării Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile

În perioada auditată realizarea măsurilor de implementare a Programului de stat a fost pusă în sarcina Î.S. „Cadastru”, reieșind din ce auditul expune următoarele.

Î.S. „Cadastru” a fost creată în urma reorganizării și fuzionării în anul 2005 a următoarelor oficii cadastrale teritoriale – întreprinderi de stat: Chișinău, Bălți, Orhei, Cahul, Comrat, Taraclia, Soroca, Ungheni, Tighina, Hîncești, Edineț, Centru și Oficiul informațional central „Cadastru”, fiind succesorul de drepturi și obligații al acestora.

Indicatorii economico-financiarți în perioada auditată au înregistrat o tendință de descreștere. Astfel, încasările bănești de la serviciile prestate au scăzut de la 120,9 mil. lei (în anul 2008) pînă la 104,7 mil. lei (în anul 2009), iar profitul net – respectiv, de la 17,2 mil. lei pînă la 12,2 mil. lei, ceea ce constituie o descreștere a profitului cu 29,2%. Factorii care au determinat diminuarea încasărilor bănești sînt: scăderea cererii la unele servicii cu plată și diminuarea veniturilor cu 4,4 mil. lei (de la 31,3 mil. lei (fără TVA), în anul 2008, pînă la 26,9 mil. lei (fără TVA), în anul 2009), precum și diminuarea finanțării serviciilor achitate din contul bugetului de stat cu suma de 7,7 mil. lei.

Analiza situației veniturilor din vânzări și a costului vânzării în perioada anilor 2008-2009 denotă un ritm de descreștere a veniturilor cu 12%, sau cu 13,3 mil. lei, și a

costului vânzării – cu 9%, sau cu 6,1 mil. lei.

Analizînd structura cheltuielilor, se relevă o diminuare la unele componente și o creștere la altele. Astfel, s-a constatat că în perioada auditată au crescut considerabil cheltuielile generale și administrative, acestea în anul 2008 constituind 25,9 mil. lei și în anul 2009 – 24,6 mil. lei, iar în anul 2007 – 13,9 mil. lei. De asemenea, au crescut cheltuielile nelegate de activitatea de bază a întreprinderii - pentru donații și în scopuri de binefacere (cu 1,0 mil. lei), care sînt reflectate la cheltuielile administrative.

În perioada anterioară celei auditate întreprinderea a beneficiat gratuit de bunuri primite de la fondator și de la Oficiul de Implementare a Primului Proiect de Cadastru în sumă, respectiv, de 12,6 mil. lei și 7,3 mil. lei. Auditul remarcă că bunurile n-au fost reflectate regulamentar la majorarea capitalului social, cu toate că, conform ordinelor Agenției, bunurile transmise (investițiile efectuate de către fondator) erau destinate depunerii în capitalul social, aceste tranzacții fiind reflectate la datorii față de fondator și alți participanți, precum și la finanțări și încasări cu destinație specială.

La 24.01.2011, întreprinderea a informat despre pregătirea documentelor necesare pentru majorarea capitalului social pînă la 53,0 mil. lei.

10. Reieșind din solicitarea Frațiunii parlamentare „Alianța Moldova Noastră”, din riscurile stabilite și semnificația unor tranzacții, auditul a verificat achiziția mijloacelor fixe și a serviciilor de reparație a acestora, precum și regularitatea remunerării muncii

10.1. Achiziția mijloacelor fixe s-a efectuat cu abateri de la normele regulamentare

Î.S. „Cadastru” urma să respecte prevederile Legii nr. 96-XVI din 13.04.2007²³. În acest context, auditul remarcă că întreprinderea a fost înființată în scopul asigurării implementării Legii cadastrului bunurilor imobile și sarcinilor stabilite (crearea și gestionarea cadastrului bunurilor imobile), fiindu-i acordat dreptul unic de administrare și protecție a Băncii centrale de date a cadastrului bunurilor imobile pentru toată populația republicii. Astfel, întreprinderea desfășoară activități de înregistrare a bunurilor în interes public (utilizînd și mijloace bugetare), dar nu din proprie inițiativă.

Auditul a constatat că Regulamentul privind achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii, aprobat de conducerea întreprinderii la 22.06.2007, nu stabilește criteriile prin care este determinat cîștigătorul tenderului (de exemplu, prețul cel mai mic, caracteristicile calitative, termenul minimal de executare a lucrărilor, raportul dintre preț, calitate și eficacitatea bunurilor procurate, garanția livrării îndelungate a pieselor de schimb etc.). De asemenea, n-a fost prezentat spre verificare ordinul managerului-șef, prin care au fost nominalizate persoanele care au făcut parte din grupul de lucru în anii 2008-2009, fiind prezentat ordinul cu privire la instituirea grupului de lucru pentru achiziții, semnat la 07.05.2010.

În rezultatul examinării modalității de achiziționare a mărfurilor, lucrărilor și serviciilor, s-au constatat unele nereguli, cum ar fi:

- alegerea furnizorilor și antreprenorilor cu care au fost încheiate contractele nu întotdeauna au avut la bază organizarea tenderelor (selectarea ofertanților);

- la contractele încheiate cu furnizorii n-au fost anexate procesele-verbale ale comisiei de selectare (grupului de lucru);

- în unele cazuri, lipsesc documentele justificative care au stat la baza deciziei adoptate de către comisia de selectare a furnizorilor;

- persoanele responsabile din secțiile care au inițiat procedurile achiziției n-au elaborat și aprobat sarcinile tehnice necesare pentru efectuarea achizițiilor și n-au

²³ Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice” (cu modificările ulterioare).

stabilit criteriile de alegere a ofertei câștigătoare;

la întocmirea contractelor, lipsește analiza economicității și eficacității achiziției respective (utilaj performant, existența posibilității de procurare a pieselor de schimb, prețul cel mai mic la lucrările contractate).

Lipsa acestor cerințe nu creează condiții care ar dezvolta o concurență reală între participanții la procedurile de achiziții și ar combate concurența neloială.

În condițiile date, conform dărilor de seamă, în perioada auditată Î.S. „Cadastru” a efectuat achiziția tehnicii de calcul (unul din pilonii de bază ai implementării Programului de stat), inclusiv bunuri (echipamente tehnice) în valoare de 12,1 mil. lei (de 6,9 mil. lei – în anul 2008 și de 5,2 mil. lei – în anul 2009). Astfel, auditul a constatat că, în perioada anilor 2008-2009, pentru activitatea întreprinderii au fost achiziționate echipamente tehnice de ținere a evidenței computerizate a dosarelor din arhivă, laptopuri, servere și aparate de alimentare cu siguranță, programe de lucru, desene tehnice, licențe, soft-uri: Intelli CAD, programe de protecție, monitoare, echipamente tehnice, programe TI, tahimetre electronice (aparate de măsurare) etc. Achiziția acestor bunuri a fost efectuată în baza tenderelor, reieșind din oferta de preturi, în unele cazuri, în lipsa caietelor de sarcini.

În perioada anilor 2008-2009, Î.S. „Cadastru” a procurat 12 autoturisme în valoare de 2,2 mil. lei, care au fost repartizate OCT. Totodată, în anul 2008, întreprinderea a transmis cu titlu gratuit la balanța Agenției un automobil procurat în anul 2007, în valoare de 0,3 mil. lei, sumă care reprezintă cheltuielile neproductive ale întreprinderii, ceea ce a determinat majorarea cheltuielilor întreprinderii și micșorarea profitului în această perioadă.

10.2. Lucrările de reparație

În perioada auditată au fost efectuate lucrări de reparație capitală a imobilelor, inclusiv a oficiilor administrative ale Î.S. „Cadastru”, cu capitalizarea valorii acestora în sumă de 4,0 mil. lei, inclusiv în sumă de 1,4 mil. lei – în anul 2008, și de 2,6 mil. lei – în anul 2009.

Auditul denotă că lucrările de reparație capitală a imobilelor în perioada auditată s-au desfășurat cu abateri de la prevederile cadrului legal, care se exprimă prin următoarele:

- grupul de lucru n-a avut o politică determinată de selectare a potențialilor ofertanți, care să corespundă obiectivelor de asigurare a utilizării mijloacelor financiare pe principiul economicității;

- volumul lucrărilor de reparații contractate nu era bine determinat pe principii de calitate și durabilitate, fapt ce a dus la apariția necesității de a efectua lucrări suplimentare pe parcursul demarării lucrărilor contractate;

- chiar dacă au fost selectați furnizori de mărfuri și servicii care la momentul depunerii ofertelor au oferit cele mai mici prețuri, ulterior, prin încheierea unor acorduri adiționale, valoarea lucrărilor menționate în contracte se majora, în unele cazuri acestea dublându-se.

În scopul evaluării vizuale a realizării acestor lucrări, auditorii, în comun cu reprezentanții Î.S. „Cadastru”, s-au deplasat la fața locului (OCT Edineț, OCT Florești, OCT Anenii Noi și OCT Criuleni), unde au constatat lucrări necalitative (OCT Anenii Noi și OCT Criuleni), și anume: fisuri în pereți și tavane; în unele locuri, scurgerea apei din tavan din cauza acoperișului nereparat; pereți mușcăți; tencuială necalitativă etc.

10.3. Calcularea și achitarea de salarii angajaților și conducerii Î.S. „Cadastru” s-au efectuat cu unele abateri de la prevederile legale

Pentru organele cadastrale remunerarea muncii a fost reglementată prin următoarele acte normative: Legea nr. 847-XV din 14.02.2002, Hotărârile Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 și nr. 985 din 27.09.2000²⁴.

Conform Rapoartelor financiare, cheltuielile pentru retribuirea muncii la Î.S. „Cadastru” dețin o pondere semnificativă în totalul cheltuielilor, astfel încât în anul 2008 acestea au constituit 61,3 % (59,8 mil. lei), iar în anul 2009 – 58,7 % (53,0 mil. lei).

Potrivit schemelor de încadrare aprobate de directorul Î.S. „Cadastru” și coordonate cu directorul general al Agenției, în anul 2007 au fost aprobate 931,5 unități, în anul 2008 – 976,5 unități și în anul 2009 – 1043 unități, cu o creștere în această perioadă de 111,5 unități, acestea fiind preponderent destinate aparatului central. În timp ce statele de personal ale întreprinderii au avut o tendință de creștere, statele de personal ale OCT Chișinău s-au micșorat cu 23 de unități: de la 211 unități – în anul 2008, până la 188 unități – în anul 2010.

Personalul scriptic în anul 2007 a alcătuit, în medie, 922 de unități, în anul 2008 – 965 de unități, în anul 2009 – 876 de unități, iar nivelul fluctuației personalului – respectiv, 12,4 %, 9,6 % și 7,5 %.

De menționat că venitul mediu adus de un angajat al OCT a depășit venitul mediu adus în aceeași perioadă de un angajat al aparatului central, în special, în anul 2007 – de 2 ori mai mare (98 mii lei/angajat), și în anii 2008-2009 – de 4 ori mai mare (122 și, respectiv, 105 mii lei/angajat). Totodată, salariul mediu lunar al unui angajat al aparatului central în anul 2007 a constituit 5,0 mii lei, în anul 2008 – 7,4 mii lei și în anul 2009 – 6,6 mii lei, iar salariul mediu al unui angajat al OCT – respectiv, 3,5 mii lei, 5,6 mii lei și 4,8 mii lei, ceea ce denotă că modalitatea de salarizare la întreprindere nu motivează contribuția angajaților la formarea veniturilor acesteia, prin ce se diminuează interesul angajaților privind creșterea productivității muncii și prestarea serviciilor calitative.

Analiza corectitudinii calculării salariilor a relevat că angajații întreprinderii pot beneficia de sporuri și adaosuri stabilite de Guvern. Totodată, sporul pentru vechime în muncă, nereglementat prin Hotărâre de Guvern, a fost specificat atât în contractele colective de muncă pentru anii 2008-2009, cât și în contractul între fondator și administrator.

Auditul a constatat că, în lipsa Hotărârii de Guvern care ar reglementa sporul pentru vechimea în muncă pentru angajații și conducerea întreprinderii (după cum prevăd Hotărârile Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 și nr. 985 din 27.09.2000), în perioada anilor 2008-2009, doar conducătorul întreprinderii a beneficiat neregulamentar de acest spor în sumă de 92,9 mii lei.

La verificarea evidenței contabile a remunerării muncii și corectitudinii calculării salariului executorilor de lucrări finanțate din buget, s-a constatat că executorii nu prezintă Direcției economice informațiile corespunzătoare necesare pentru calcularea salariului.

Listele bunurilor imobile evaluate și înregistrate, în care s-au corectat erorile critice etc. (cu indicarea numerelor cadastrale), anexate la borderoul lucrărilor executate din alocațiile bugetare, ale căror date privind cantitatea bunurilor servesc drept bază pentru calcularea salariilor executorilor, sînt întocmite în formă liberă sau lipsesc, iar veridicitatea datelor din listele prezentate nu pot fi verificate de către economist sau contabil.

11. Înregistrarea unor operațiuni economico-financiare și ținerea evidenței contabile la Î.S. „Cadastru” și OCT denotă existența unor erori

²⁴ Legea salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002; Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 “Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” (cu modificările ulterioare); Hotărârea Guvernului nr. 985 din 27.09.2000 “Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la salarizarea conducătorilor întreprinderilor de stat, întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai celor monopoliste, indicate de Guvern” (cu modificările ulterioare).

11.1. Din componența statelor de personal ale OCT și organigrama acestora nu fac parte economistul și contabilii, aceștia fiind incluși în statele de personal ale aparatului central al Î.S. „Cadastru”, în Direcția economică și Direcția evidenței contabile. Astfel, *serviciul economic și serviciul contabil nu se supun șefului filialei, iar modalitatea de conlucrare între ei nu este reglementată, ceea ce denotă lipsa proceselor sistemului de control intern.*

Politicile de contabilitate ale Î.S. „Cadastru” pe anii 2008 și 2009 nu stabilesc care sînt documentele în baza cărora s-ar confirma volumul lucrărilor executate și valoarea acestora și care servesc ca justificare pentru calcularea salariilor și înaintarea conturilor de plată pentru serviciile prestate, inclusiv bugetului de stat, precum și persoanele responsabile de semnarea acestor informații, numărul de exemplare și serviciile în care acestea se păstrează. De asemenea, politicile de contabilitate nu descriu modalitatea de evidență analitică a decontărilor cu persoanele fizice privind serviciile prestate.

Pentru planificarea prestării serviciilor finanțate din bugetul de stat, OCT nu dispune de caiete de sarcini (comenzi), în care ar fi fost indicate volumul și tipul lucrărilor ce trebuie executate, parvenite de la Î.S. „Cadastru”. Prin ordinea Î.S. „Cadastru” se aprobă doar planul operațional de venituri pentru anul respectiv, în care este indicată valoarea veniturilor scontate din prestarea serviciilor finanțate din bugetul de stat, prin intermediul Agenției, însă fără a fi specificat volumul serviciilor prestate. Acest plan operațional de venituri, de regulă, este rectificat la finele anului, pentru a corespunde indicatorilor real executați.

La prestarea serviciilor, pentru perioada anilor 2008-2009, OCT nu au dispus de rapoarte, semnate de persoanele responsabile ale OCT și Î.S. „Cadastru”, care ar confirma volumul și valoarea lucrărilor executate la prestarea serviciilor din contul alocațiilor bugetare, acestea păstrîndu-se la aparatul central al Î.S. „Cadastru”. Totodată, OCT nu au dispus nici de documentele justificative, aprobate în modul corespunzător, care ar fi confirmat volumul și valoarea lucrărilor executate de fiecare angajat în parte și în total de către oficiu.

11.2. Evidența serviciilor acordate de Î.S. „Cadastru” se ține cu abateri de la prevederile regulamentare, ceea ce determină riscul neautenticității rapoartelor întocmite și prezentate oficial, precum și riscul neînregistrării conforme a serviciilor prestate și achitate din contul mijloacelor publice

La Î.S. „Cadastru” nu este asigurată realizarea principiului de necompensare, stabilit regulamentar²⁵, la contul 221 „Creanțe pe termen scurt aferente facturilor comerciale”, poziția destinată pentru generalizarea plăților efectuate de către persoanele fizice, și la contul 523 „Avansuri pe termen scurt primite”, aceeași poziție. Astfel, la OCT lipsește evidența analitică a decontărilor cu persoanele fizice.

În rezultatul analizei modalității de înregistrare a calculării și achitării valorii serviciilor prestate persoanelor fizice, s-a constatat că valoarea acestora se determină ca diferență dintre valoarea totală a serviciilor prestate pe o lună, conform bazei de date Cadastru, și valoarea serviciilor prestate persoanelor juridice, care au fost înregistrate în evidența contabilă în baza facturilor emise. Achitarea pentru serviciile prestate se înregistrează la contul 221, indiferent dacă a fost sau nu prestat serviciul, iar la sfîrșit de lună soldul creditor se transferă la contul 523.

Lipsa evidenței analitice a contului 221 și contului 523 privind serviciile prestate persoanelor fizice determină compensarea datoriilor debitoare și creditoare, ceea ce duce la nemonitorizarea achitării datoriilor debitoare formate

de către persoanele fizice și la neîntreprinderea măsurilor pentru încasarea acestora. *Neînregistrarea corectă a datoriilor debitoare și creditoare condiționează, în final, denaturarea rapoartelor financiare pe perioada raportată.* Spre exemplu, la OCT Chișinău, în rezultatul verificării cererilor și comenzilor neprimite de către persoanele fizice în perioada anilor 2008 și 2009, s-a constatat că, din 2629 de cereri și comenzi, la 543 sînt calculate adăugător spre plată mijloace financiare în sumă, respectiv, de 29,7 mii lei și 28,6 mii lei, care nu sînt reflectate ca creanțe la contul 221.

De menționat că evidența veniturilor OCT se ține atît în Sistemul Informațional Cadastru, cit și în evidența contabilă la contul 611. Deși Direcția de păstrare a documentelor a OCT ține evidența executării lucrărilor pe fiecare cerere și comandă, aceste informații nu pot fi totalizate și nici prezentată lista cererilor și comenzilor neridicate de către beneficiari, precum și nu pot fi totalizate creanțele acestora.

OCT nu întreprind măsuri pentru încasarea creanțelor persoanelor fizice, iar conținutul cererii sau comenzii primite de la persoanele fizice nu întrunește clauze privind drepturile, obligațiile și responsabilitățile părților implicate la executarea și achitarea serviciilor prestate. De asemenea, nu se efectuează lucru eficient și pentru încasarea creanțelor persoanelor juridice.

Lipsa unei evidențe analitice a datoriilor persoanelor fizice nu dă posibilitate de a stabili și datorile cu termenul de prescripție expirat, ca rezultat nefiind posibilă decontarea acestor datorii la venituri, ceea ce duce la majorarea datoriilor. Astfel, la OCT Chișinău, datoria persoanelor fizice la 31.12.2009 constituia suma de 1555,2 mii lei.

În anul 2008, OCT Căușeni a înregistrat la venituri valoarea lucrărilor de înregistrare primară, executate în anul 2006, în sumă de 39,8 mii lei (actul de executare a lucrărilor – corectarea erorilor din luna mai 2006, în sumă totală de 56,3 mii lei), fără a se asigura că aceste venituri n-au fost înregistrate în contabilitate în anul 2006. Documente justificative pentru verificarea acestui aspect al auditului n-au fost prezentate.

Verificarea selectivă a înregistrărilor primare și curente ale actelor privind moștenirea bunurilor imobile a relevat că numărul acestora în registrul bunurilor imobile (baza de date) al OCT Căușeni constituie 2158 de bunuri imobile, în valoare de 86,2 mii lei, iar în informațiile Î.S. „Cadastru” cu privire la înregistrare (Anexa nr.2.2 la ord. nr.110 din 15.10.2007) – 2199 de bunuri imobile, în valoare de 87,9 mii lei, sau cu 41 de bunuri imobile (1,7 mii lei) mai mult față de lucrările real executate.

Auditul a constatat că la unele OCT, în diferite rapoarte, tipurile de lucrări indicate nu corespund cu cele real executate. Astfel, în Rapoartele privind sistematizarea veniturilor, OCT Căușeni, în anul 2008, a reflectat la venituri din înregistrarea primară masivă suma de 150,4 mii lei, însă în Rapoartele privind executarea lucrărilor și în listele acestora s-a reflectat efectuarea diferitor corectări, modificări la suma de 67,1 mii lei, restul 83,3 mii lei constituind veniturile din înregistrarea bunurilor imobile. Aceeași situație a fost atestată și în anul 2009.

La OCT Căușeni, nu toate hărțile privind planurile de adrese pe UAT și descrierile amplasării clădirilor cu adresele poștale, necesare pentru crearea sistemului automatizat „Registrul de stat al UAT și al străzilor”, sînt vizate și sigilate de către AAPL.

Recomandări:

Agenției Relații Funciare și Cadastru:

- să asigure exercitarea monitoringului funciar la nivel

²⁵ art.6 alin.(1) lit. e) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările ulterioare).

național și întocmirea bilanțurilor funciare de către autoritățile administrației publice locale, în baza documentelor justificative, înaintînd propunerile necesare în modul stabilit;

- să stabilească unele modalități eficiente de conlucrare între AAPL și Î.S. „Cadastru”;

- să elaboreze și să înainteze Guvernului, spre aprobare, propuneri privind executarea lucrărilor de delimitare a terenurilor proprietate publică concomitent cu efectuarea lucrărilor de înregistrare primară masivă a bunurilor imobile, cu asigurarea unei modalități de înregistrare a drepturilor asupra tuturor tipurilor de bunuri imobile, indiferent de proprietarul lor;

- să determine acordarea suportului necesar de către instituțiile și întreprinderile din subordine întru delimitarea terenurilor proprietate publică, înregistrarea acestora și stabilirea domeniului din care acestea fac parte;

- să stabilească indicatori bine determinați pentru executarea Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică;

- să asigure justificarea calculului de mijloace financiare necesare pentru realizarea Programului de creare a cadastrului bunurilor imobile, Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică și Programului de evaluare a bunurilor imobile;

- să contracteze lucrările de creare a cadastrului bunurilor imobile, de delimitare a terenurilor proprietate publică și de evaluare a bunurilor imobile, cu indicarea exhaustivă a tipurilor lucrărilor, volumului și valorii acestora;

- să revadă principiile de evaluare a bunurilor imobile, cu asigurarea stabilirii valorii evaluate în mărimea valorii de piață;

- să identifice motivele de comitere a erorilor în cadrul înregistrării primare masive, cu întreprinderea măsurilor necesare pentru recuperarea prejudiciilor cauzate;

- să inițieze modificarea art.35 alin.(4) din Legea nr.1543-XIII din 25.02.1998 privind excluderea abordărilor neunivoce de înregistrare a bunurilor imobile, înaintînd propunerile respective în modul stabilit;

- să elaboreze și să aprobe prevederi referitor la modul univoc de efectuare a înscrierilor în registrul bunurilor imobile;

- să examineze posibilitatea elaborării și implementării unor sisteme informaționale compatibile privind ținerea evidenței fondului funciar și privind ținerea registrului bunurilor imobile;

- în colaborare cu AAPL, să asigure inventarierea modului de implementare a cadastrului bunurilor imobile și a realizării prevederilor art.11 și art.12 din Codul funciar în teritoriile administrate, cu stabilirea unor acțiuni concrete pentru înlăturarea deficiențelor existente;

- să examineze legalitatea calculării și achitării, în perioada auditată, a sporului pentru vechime în muncă managerului Î.S. „Cadastru”;

Î.S. „Cadastru”:

- să revizuiască programul informațional al registrului bunurilor imobile, pentru a putea prezenta rapoarte privind bunurile imobile înregistrate, modul lor de folosință, tipul, suprafața, proprietarii acestora etc., necesare pentru asigurarea suportului AAPL la efectuarea monitoringului funciar și la întocmirea bilanțului funciar;

- să contracteze și să execute lucrările și serviciile din contul alocațiilor bugetare doar în baza unor comenzi exhaustive, indicîndu-se tipul, volumul și valoarea acestora;

- să stabilească căi de comunicație eficiente cu AAPL privind schimbul operativ de informații, necesar pentru implementarea cadastrului bunurilor imobile;

- să asigure înregistrarea în registrul bunurilor imobile a tuturor bunurilor imobile existente, cu stabilirea proprietarului sau beneficiarului acestora, inclusiv prin înregistrarea:

• drepturilor de proprietate asupra terenurilor aferente caselor de locuit particulare în conformitate cu prevederile art.6/1 și art.11 din Codul funciar, cu examinarea posibilității de anulare a înregistrării acestora ca proprietate de stat sau municipală, efectuată în cadrul înregistrării primare masive;

• drepturilor de beneficiar funciar asupra terenurilor aferente caselor de locuit particulare în conformitate cu deciziile AAPL ale mun.Chișinău, emise în cadrul înregistrării primare masive;

- să asigure anexarea la dosarul cadastral a deciziilor în baza cărora a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra terenurilor, inclusiv ca proprietate de stat și municipală, precum și a deciziilor privind efectuarea corectării erorilor din registrul bunurilor imobile;

- să nu admită efectuarea înregistrării în registrul bunurilor imobile a drepturilor asupra bunului imobil secundar (construcție sau încăpere) în lipsa acordului proprietarului bunului imobil principal (terenului sau construcției);

- să asigure justificarea volumului și a valorii serviciilor prestate din contul alocațiilor bugetare, incluse în Rapoartele privind volumul serviciilor prestate, cu asigurarea păstrării unei copii la OCT;

- să ajusteze programul informațional „EvalualCad”, pentru a avea posibilitatea de a stabili lista bunurilor imobile evaluate într-o perioadă respectivă și de către o persoană anumită;

- să asigure un control intern eficient la stabilirea volumului lucrărilor executate de către angajații OCT, necesar pentru calcularea salariilor acestora;

- să asigure încasarea creanțelor înregistrate în evidența contabilă;

- să revadă modalitatea de evidență a serviciilor prestate și achitate de către persoanele fizice, pentru a asigura o evidență analitică a decontărilor cu acestea;

- să elaboreze și să aprobe regulamentul privind achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii în corespundere cu prevederile legislației în vigoare;

Autorităților administrației publice locale:

- să asigure întocmirea bilanțurilor funciare în baza documentelor justificative;

- să acorde organelor cadastrale suportul necesar pentru înregistrarea tuturor bunurilor imobile, corectarea datelor din registrul bunurilor imobile și inventarierea implementării cadastrului bunurilor imobile și realizării prevederilor art.11 și art.12 din Codul funciar;

- de comun acord cu organele cadastrale, să stabilească acțiuni concrete pentru înlăturarea deficiențelor constatate la implementarea Programului de stat.

Echipa de audit:

Director-adjunct al Departamentului de audit III,

auditor public

Controlori superiori de stat, auditori publici

Sergiu Știrbu

Ala Cebanu

Ina Bejenari

Iurie Ispas

Maria Roibu

PARTEA II
Hotăriri ale Guvernului Republicii Moldova**136 H O T Ă R Î R E****privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 40 al Legii nr.416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție**Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea articolului 40 al Legii nr.416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Ministrul afacerilor interne
Ministrul justiției**Alexei Roibu**
Alexandru Tănase

Nr. 96. Chișinău, 18 februarie 2011.

137 H O T Ă R Î R E**cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat**

În temeiul art.47 din Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art. 13 din Legea nr.146-XIII din 16 iunie 1994 cu privire la întreprinderea de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.2, art.9), cu modificările și completările ulterioare, și art.7 din Legea nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.90-93, art.401), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Ministerele și alte autorități administrative centrale:

1) vor înainta, pînă la data de 10 ianuarie a anului următor celui gestionar, consiliilor societăților pe acțiuni, cu cotă de stat ce depășește 5 la sută din acțiunile cu drept de vot, o cerere cu privire la includerea pe ordinea de zi a adunării generale a acționarilor a chestiunii ce ține de repartizarea profitului net al societății pe anul gestionar și aprobarea normativelor de repartizare a profitului net pe anul următor celui gestionar;

2) vor promova în consiliul societăților pe acțiuni cu cotă de stat un număr maxim posibil de membri din partea statului, iar în societățile pe acțiuni, în care cota statului depășește 50 la sută din capitalul social, vor include și reprezentanți ai:

a) Ministerului Finanțelor;

b) Ministerului Economiei și/sau ai organului abilitat cu administrarea și deetatizarea proprietății publice;

3) vor promova, prin intermediul reprezentantului statului, la adunarea generală a acționarilor, adoptarea deciziei privind distribuirea, pentru plata dividendelor, a unei părți a profitului net obținut, în proporție nu mai mică de 50 la sută din valoarea totală a acestuia, iar pentru societățile pe acțiuni incluse în Lista bunurilor nepasibile de privatizare – anexă la Legea nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, nu mai mică de 25 la sută;

4) vor asigura, prin intermediul consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat, pînă la data de 30 aprilie a anului următor celui gestionar, adoptarea deciziilor cu privire la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut în proporție nu mai mică de 50 la sută din valoarea totală a acestuia, iar pentru întreprinderile de stat incluse în Lista bunurilor nepasibile de privatizare – nu mai mică de 25 la sută;

5) nu vor promova decizii cu privire la plata dividendelor/

defalcărilor în bugetul de stat, în cazul în care:

a) întreprinderea este insolubilă sau plata dividendelor/ defalcărilor în bugetul de stat va conduce la insolabilitatea ei;

b) valoarea activelor nete, conform ultimului bilanț al întreprinderii, este mai mică decît capitalul ei social sau va deveni mai mică în urma plății dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat;

c) profitul net, în totalitate, a fost obținut în urma casării datoriilor întreprinderii și/sau din subvenții de stat. În caz contrar, se va distribui valoarea obținută din diferența profitului net și valoarea datoriilor casate și/sau subvențiilor de stat;

d) întreprinderea este subiect al unor hotăriri de Guvern sau al unor acorduri în vigoare ale Republicii Moldova, care prevăd scutirea de plata dividendelor sau defalcărilor în bugetul de stat.

2. Proiectele hotărîrilor de Guvern ce țin de scutirea de la plata dividendelor sau defalcărilor în bugetul de stat vor fi elaborate de către Ministerul Economiei, la propunerile argumentate ale ministerelor și altor autorități administrative centrale privind utilizarea profitului net pentru investiții în vederea dezvoltării producției întreprinderii, cu capitalizarea obligatorie a acestora (majorarea capitalului social) și/sau acoperirea pierderilor din anii precedenți, înaintate pînă la 25 februarie a anului următor celui gestionar.

3. Întreprinderile de stat vor transfera în bugetul de stat, pînă la data de 1 iulie a anului următor celui gestionar, partea din profitul net stabilită de consiliul de administrație al întreprinderii de stat respective. În același termen, întreprinderile vor prezenta inspectoratelor fiscale de stat teritoriale darea de seamă privind calculul defalcării din profitul net al acestora. În caz de neonorare în termen a obligațiilor aferente profitului net, Serviciul Fiscal de Stat va aplica majorarea de întîrziere, conform legislației în vigoare.

4. Ministerele și alte autorități administrative centrale vor prezenta Agenției Proprietății Publice pe lîngă Ministerul Economiei, pînă la data de 15 iulie a anului următor celui gestionar, informații detaliate privind executarea punctului 1 al prezentei hotărîri, iar pentru întreprinderile scutite de la plata dividendelor/defalcărilor în buget, Ministerului Economiei, pînă la 25 decembrie, informația privind utilizarea sumelor corespunzătoare, cu anexarea documentelor confirmative.

5. Agenția Proprietății Publice pe lângă Ministerul Economiei, în baza analizei materialelor recepționate, va prezenta Guvernului, pînă la data de 1 august a anului următor celui gestionar, informația generalizată privind executarea prezentei hotărîri.

6. Se abrogă hotărîrea Guvernului nr.1396 din

PRIM-MINISTRU
Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul finanțelor

Nr. 110. Chișinău, 23 februarie 2011.

12 decembrie 2007 „Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al întreprinderilor de stat și al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială, art.1435).

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța

138   H O T Ă R Î R E

pentru modificarea Listei localităților care vor beneficia de facilități pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Lista localităților care vor beneficia de facilități pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010,

aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 960 din 15 octombrie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 206-209, art.1070), va avea următorul cuprins:

„Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului nr.960
din 15 octombrie 2010

LISTA **localităților care vor beneficia de facilități pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010**

Nr. crt.	Raionul	Localitățile
1.	Briceni	or. Lipcani, s. Criva, s. Drepcăuți
2.	Cahul	s. Brînza, s. Cișlița-Prut, s.Colibași, s. Crihana Veche, s. Slobozia Mare, s. Vadul lui Isac, s. Văleni
3.	Cantemir	com. Antonești (s. Antonești, s. Leca), com. Gotești, com. Țiganca (s. Țiganca, s. Ghioltosu), com. Toceni, s. Stoianovca
4.	Hîncești	com. Cotul Morii (s. Cotul Morii, s. Sărățeni), s. Nemțeni, s. Obileni
5.	Nisporeni	s. Bărboieni, s. Zberoaia, s. Grozești
6.	Ungheni	or. Ungheni, com. Măcărești, com. Sculeni (s. Sculeni, s. Blindești), com. Petrești (s. Medeleni), com. Valea Mare, com. Zagarancea (s. Zagarancea, s. Semeni), s. Costuleni
7.	Rîșcani	s. Varatic
8.	Edineț	s. Bădragii Vechi
9.	Anenii Noi	s. Calfa, s. Telîța, s. Șerpeni”

PRIM-MINISTRU
Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor
Ministrul finanțelor
Ministrul afacerilor interne

Nr. 111. Chișinău, 1 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Marcel Răducan
Veaceslav Negruța
Alexei Roibu

139 HOTĂRÎRE
pentru modificarea Regulamentului privind modul
de alocare a mijloacelor financiare destinate compensării
prejudiciilor materiale cauzate gospodăriilor individuale
de inundațiile din vara anului 2010, aprobat prin
Hotărîrea Guvernului nr. 918 din 5 octombrie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

La punctul 2 din Regulamentul privind modul de alocare a mijloacelor financiare destinate compensării prejudiciilor materiale cauzate gospodăriilor individuale de inundațiile din vara anului 2010, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 918 din 5 octombrie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.197-199, art.1009), termenul „sinistrați” va avea următorul cuprins:

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor

Nr. 112. Chișinău, 1 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța

Marcel Răducan

„sinistrați – persoane fizice și juridice sau familii care au suferit pagube exprimate prin distrugerea sau deteriorarea fizică a caselor individuale și a construcțiilor gospodărești aferente, pierderi de culturi agricole de pe terenurile aferente gospodăriilor individuale, de pe cele din extravilan, precum și pierderi de animale ca urmare a inundațiilor ce au avut loc în vara anului 2010”.

140 HOTĂRÎRE
cu privire la eliberarea grîului alimentar
din rezervele materiale de stat

În temeiul art. 8 din Legea nr. 589-XIII din 22 septembrie 1995 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.11-12, art.114), cu modificările și completările ulterioare, Regulamentului cu privire la rezervele cerealiere de stat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.128 din 10 februarie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 41-44, art. 177), cu modificările ulterioare, precum și în scopul asigurării populației cu pâine și produse de panificație și menținerii prețurilor stabile ale acestora pe piața internă, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se autorizează Agenția Rezerve Materiale să elibereze, din rezervele materiale ale statului, în vederea împrăștiării și înlocuirii periodice, 8670 tone de grâu alimentar întreprin-

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul finanțelor

Nr. 113. Chișinău, 2 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

Vasile Bumacov
Veaceslav Negruța

derilor de panificație nominalizate de consiliile raionale/municipale, conform volumelor specificate în anexă.

2. Agenția Rezerve Materiale va prevedea în contractele încheiate cu beneficiarii de grâu alimentar obligativitatea acestora de a utiliza grâul primit strict în scopuri de panificație, pentru aprovizionarea populației din teritoriu cu pâine.

3. Restituirea grîului alimentar eliberat din rezervele materiale de stat se va efectua de către beneficiarii finali în termen de pînă la 1 septembrie 2011.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina dlui Vasile Bumacov, ministru al agriculturii și industriei alimentare, și dlui Vasile Pinteș, director general al Agenției Rezerve Materiale.

Anexă

la Hotărîrea Guvernului nr. 113
din 2 martie 2011

Volumele de grâu alimentar eliberat beneficiarilor
din rezervele materiale ale statului

Nr. d/o	Denumirea localităților (beneficiarilor)	Cantitatea (tone)
1.	Raionul Briceni	150
2.	Raionul Criuleni	200
3.	Raionul Drochia	300
4.	Raionul Edineț	400
5.	Raionul Fălești	120

6.	Raionul Hîncești	500
7.	Raionul Orhei	1000
8.	Municipiul Chișinău	3000
9.	Municipiul Bălți	3000
	TOTAL	8670

141 HOTĂRÎRE **cu privire la restabilirea în funcție** **a dlui Octavian MAHU**

În scopul executării Hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 23 august 2010 (dosarul nr.3-3290/10) și în temeiul alin.(2) art.256 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.626 din

PRIM-MINISTRU

Nr. 114. Chișinău, 2 martie 2011.

4 noiembrie 2009 „Cu privire la eliberarea din funcție a dlui Octavian Mahu” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.160-161, art.694).

2. Se restabilește dl Octavian MAHU în funcția de șef al Direcției teritoriale control administrativ Bălți.

Vladimir FILAT

142 HOTĂRÎRE **cu privire la restabilirea în funcție** **a dlui Alim AFONIN**

În scopul executării Hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 5 octombrie 2010 (dosarul nr.3-2841/10) și în temeiul alin.(2) art.256 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.621 din 4 noiembrie

PRIM-MINISTRU

Nr. 115. Chișinău, 2 martie 2011.

2009 „Cu privire la eliberarea din funcție a dlui Alim Afonin” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.160-161, art.689).

2. Se restabilește dl Alim AFONIN în funcția de șef al Direcției teritoriale control administrativ Soroca.

Vladimir FILAT

143 HOTĂRÎRE **cu privire la restabilirea în funcție** **a dlui Ion NASALCIUC**

În scopul executării Hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2011 (dosarul nr.3-3078/2010) și în temeiul alin.(2) art.256 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.623 din

PRIM-MINISTRU

Nr. 116. Chișinău, 2 martie 2011.

4 noiembrie 2009 „Cu privire la eliberarea din funcție a dlui Ion Nasalciuc” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.160-161, art.691).

2. Se restabilește dl Ion NASALCIUC în funcția de șef al Direcției teritoriale control administrativ Orhei.

Vladimir FILAT

144 DISPOZIȚIE

În scopul coordonării acțiunilor privind pregătirea și desfășurarea vizitei de lucru în Republica Moldova a E.S. dlui Joe BIDEN, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii:

1. Se creează Comitetul organizatoric pentru pregătirea și desfășurarea vizitei de lucru în Republica Moldova a E.S. dlui Joe BIDEN, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, care va avea loc la 11 martie 2011, și se aprobă, conform anexei, componența lui nominală.

2. Comitetul organizatoric va întreprinde acțiunile necesare în vederea pregătirii și desfășurării evenimentului în cauză.

3. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

PRIM-MINISTRU

Nr. 21-d. Chișinău, 21 februarie 2011.

va elabora programul vizitei de lucru în Republica Moldova a E.S. dlui Joe BIDEN, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii și va coordona toate acțiunile privind asigurarea desfășurării vizitei nominalizate.

4. Cancelaria de Stat va oferi o asistență deosebită pregătirii edificiilor pentru vizita nominalizată, asigurării cu transport, cazării și deservirii membrilor delegației oficiale, precum și a persoanelor însoțitoare.

5. Se stabilește că, în caz de eliberare a membrilor Comitetului organizatoric din funcțiile deținute, atribuțiile acestora vor fi exercitate de persoanele nou-de desemnate în funcțiile respective, fără emiterea unei noi dispoziții de Guvern.

Vladimir FILAT

Anexă
la Dispoziția Guvernului nr. 21-d
din 21 februarie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ**a Comitetului organizatoric pentru pregătirea și desfășurarea vizitei de lucru în Republica Moldova a E.S. dlui Joe BIDEN, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, care va avea loc la 11 martie 2011**

BODIU Victor	- secretar general al Guvernului, președinte al Comitetului	FURDUI Valeriu	- vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate
BĂNĂRUC Eduard	- secretar general adjunct al Guvernului, vicepreședinte al Comitetului	REVENCO Roman	- director al Direcției generale asigurări a Serviciului Grăniceri
TOMA Victor	- consultant principal al Direcției administrare și management intern a Cancelariei de Stat, secretar al Comitetului	BALIȚCHI Tudor	- director general al Serviciului Vamal
ROIBU Alexei	- ministru al afacerilor interne	BODORIN Igor	- director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat
CĂPĂȚINĂ Mihai	- secretar general al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene	ZIDU Iurie	- prim-vicedirector general al Administrației de Stat a Aviației Civile
PANFILE Igor	- viceministru al apărării	PODCORÎTOV Roman	- director general al Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”
SOLTAN Viorel	- viceministru al sănătății	GROZAVU Nistor	- viceprimar general al municipiului Chișinău
GHERASIM Boris	- viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor	DOBÎNDĂ Veaceslav	- șef al Departamentului protocol diplomatic de stat al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene
STURZA Eugen	- consilier principal de stat al Prim-ministrului	MARIN Constantin	- președinte al Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”.
BUGA Eugen	- consilier principal de stat al Prim-ministrului		

145 DISPOZIȚIE

În scopul organizării și desfășurării manifestărilor consacrate Zilei Memoriei (2 martie) (ziua de comemorare a celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și a victimelor acestui conflict):

1. Se creează Grupul de lucru pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor de comemorare consacrate Zilei Memoriei și se aprobă componența nominală a acestuia, conform anexei nr.1.

PRIM-MINISTRU**Nr. 22-d. Chișinău, 1 martie 2011.**

2. Se aprobă Planul manifestărilor de comemorare consacrate Zilei Memoriei, conform anexei nr.2.

3. Se recomandă Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”, altor posturi de radio și televiziune să organizeze difuzarea reportajelor de la manifestările dedicate evenimentului.

4. Controlul asupra executării prezentei dispoziții se pune în sarcina dlui Mihail Moldovanu, viceprim-ministru.

Vladimir FILAT

Anexa nr.1
la Dispoziția Guvernului nr. 22-d
din 1 martie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ**a Grupului de lucru pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor de comemorare consacrate Zilei Memoriei**

MOLDOVANU Mihail	- viceprim-ministru, președinte al Grupului de lucru	BULIGA Valentina	- ministru al muncii, protecției sociale și familiei
ROIBU Alexei	- ministru al afacerilor interne, vicepreședinte al Grupului de lucru	SLEAHTIȚCHI Mihail	- ministru al educației
OPREA Valeriu	- șef al Direcției generale resurse umane a Ministerului Afacerilor Interne, secretar al Grupului de lucru	ȘALARU Anatolie	- ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor
MARINUȚA Vitalie	- ministru al apărării	FOCSA Boris	- ministru al culturii
NEGRUȚA Veaceslav	- ministru al finanțelor	MARIN Constantin	- președinte al Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”
		CARP Lilian	- șef al Cabinetului primarului general al municipiului Chișinău

Anexa nr.2
 la Dispoziția Guvernului nr. 22-d
 din 1 martie 2011

PLANUL
manifestărilor de comemorare consacrate Zilei Memoriei

Nr. d/o	Denumirea manifestărilor	Responsabilii de executare	Termenele de realizare
1	2	3	4
1.	Organizarea dezbaterilor la postul de televiziune "Moldova-1" cu genericul "19 ani de la declanșarea conflictului armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova. Cronologia evenimentelor"	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării	2 martie 2011
2.	Asigurarea deplasării delegațiilor oficiale din localitățile țării spre mun. Chișinău, pentru participarea la activitățile comemorative consacrate Zilei Memoriei și a deplasării delegațiilor oficiale din mun. Chișinău spre localitățile țării	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	2 martie 2011
3.	Organizarea și desfășurarea în instituțiile de învățământ mediu și superior din țară, precum și în unitățile militare din cadrul componentelor Forțelor Armate a întîlnirilor cu veteranii conflictului armat și desfășurarea lecțiilor de educație militar-patriotică și de comemorare a eroilor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, cu păstrarea unui minut de reculegere în memoria acestora	Ministerul Educației, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Grăniceri	2 martie 2011
4.	Organizarea participării la serviciile divine în catedralele și bisericile din țară pentru comemorarea celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării	2 martie 2011
5.	Organizarea și desfășurarea în localitățile țării a activităților comemorative consacrate Zilei Memoriei	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, autoritățile administrației publice locale	2 martie 2011
6.	Asigurarea coloanei sonore și difuzarea pieselor muzicale cu caracter patriotic în Piața Marii Adunări Naționale și la monumentul „Maica îndurerată” din cadrul Complexului memorial „Eternitate”	Ministerul Culturii, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (I.S. Radiotelecomunicații)	2 martie 2011

1	2	3	4
7.	Depunerea de flori la monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfînt	Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Cancelaria de Stat	2 martie 2011
8.	Organizarea marsului de comemorare pe străzile mun. Chișinău: Piața Marii Adunări Naționale – bd. Ștefan cel Mare și Sfînt – str. Ismail – str. Pan Halippa – Complexul memorial "Eternitate", coloana fiind asigurată cu asistență medicală de urgență (ambulată)	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății	2 martie 2011
9.	Desfășurarea mîngulului de comemorare în memoria eroilor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova și depunerea de flori la monumentul „Maica îndurerată” din cadrul Complexului memorial "Eternitate"	Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Cancelaria de Stat	2 martie 2011
10.	Depuneri de flori la mormintele celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, precum și la monumentele ridicate în cinstea acestora	Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Serviciul Grăniceri, autoritățile administrației publice locale	2 martie 2011
11.	Participarea veteranilor conflictului armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova la masa de pomenire organizată în mun. Chișinău	Ministerul Afacerilor Interne	2 martie 2011
12.	Acordarea ajutorului material unic în mărime de 500 lei familiilor celor căzuți la datorie în timpul conflictului armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, invalizilor de gradul I și II, a căror invaliditate a survenit în urma rănilor, contuziilor și mutilărilor primite în conflictul menționat, în condițiile Legii Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației nr.827-XIV din 18 februarie 2000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Pină la 2 martie 2011

146 DISPOZIȚIE

1. Pentru coordonarea activității autorităților administrației publice centrale implicate în asigurarea securității membrilor delegației SUA în Republica Moldova, se creează Statul Major Operativ și se aprobă componența lui nominală, conform anexei nr.1.

2. Se aprobă Planul de acțiuni al autorităților administrației publice centrale implicate în asigurarea securității delegației SUA (11 martie 2011, mun. Chișinău), conform anexei nr.2.

3. Șeful Statului Major Operativ va prezenta cu regularitate președintelui Comitetului organizatoric pentru pregătirea și desfășurarea vizitei de lucru a delegației SUA în

Republica Moldova, informația necesară în vederea executării Planului de acțiuni al autorităților administrației publice centrale implicate în asigurarea securității.

4. Ministerul Apărării, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor vor asigura, conform competențelor, condițiile necesare pentru zborul, aterizarea, parcare, alimentarea cu combustibil și decolarea avioanelor speciale cu membrii delegației oficiale.

5. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va asigura perfectarea însemnelor de autentificare necesare (ecusoane, permise de trecere pentru automobile etc.) pentru buna desfășurare a vizitei.

PRIM-MINISTRU
Nr. 23-d. Chișinău, 1 martie 2011.
Vladimir FILAT

 Anexa nr.1
 la Dispoziția Guvernului nr. 23-d
 din 1 martie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ
a Statului Major Operativ pentru coordonarea
activităților autorităților administrației publice centrale
implicate în asigurarea securității delegației SUA
în Republica Moldova

BODORIN Igor - director al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, șeful Statului Major Operativ

CHEPTĂNARU Iurie - viceministru al afacerilor interne, adjunct al șefului Statului Major Operativ

FURDUI Valeriu - vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate, adjunct al șefului Statului Major Operativ

DERMENJI Veaceslav - director adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, adjunct al șefului Statului Major Operativ

SOLTAN Viorel - viceministru al sănătății

BALIȚCHI Tudor - director general al Serviciului Vamal

REVENCO Roman - director al Direcției generale a Serviciului Grăniceri

ZIDU Iurie - director general interimar al Administrației de Stat a Aviației Civile

PODCORÎTOV Roman - director general al Aeroportului Internațional Chișinău

DOBÎNDĂ Veaceslav - director al Departamentului Protocol Diplomatic de Stat

COCIORVA Sergiu - comisar al Comisariatului General de Poliție, mun. Chișinău

CEBOTARI Mihai - șef adjunct al Departamentului Poliție

HARABAGIU Mihail - șef al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne

CARAMAN Lilian - șef adjunct al Centrului Antitero al Serviciului de Informații și Securitate

CEBOTARI Oleg - șef direcție în cadrul Ministerului Apărării

TOMA Victor - consultant principal în cadrul Cancelariei de Stat

Anexa nr.2
la Dispoziția Guvernului nr. 23-d
din 1 martie 2011

P L A N U L
de acțiuni al autorităților administrației publice centrale
implicate în asigurarea securității delegației SUA
(11 martie 2011, mun. Chișinău)

Nr. d/o	Denumirea acțiunii	Responsabili	Termen de executare
1	2	3	4
1.	Elaborarea agendei de lucru a vizitei oficiale în Republica Moldova a vicepreședintelui SUA, Joseph BIDEN	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Pină la 3 martie 2011
2.	Elaborarea planurilor de lucru privind activitățile obligatorii, necesare pentru buna desfășurare a vizitei	Ministerul Apărării Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (Administrația de Stat a Aviației Civile)	Pină la 3 martie 2011
3.	Elaborarea Planului de acțiuni privind asigurarea protecției și pazei demnitarilor străini pe durata aflării acestora în Republica Moldova	Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Pină la 4 martie 2011
4.	Organizarea și desfășurarea unui complex de măsuri preventiv-profilactice în scopul intensificării lucrului individual-profilactic cu persoanele aflate la evidență specială; supravegherea circulației armamentului, cu întreprinderea măsurilor respective pentru ridicarea armelor deținute ilegal	Ministerul Afacerilor Interne	Pină la 25 februarie 2011
5.	Întreprinderea unor măsuri suplimentare pentru asigurarea ordinii publice și a securității circulației rutiere pe durata desfășurării vizitei	Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Începând cu 1 martie 2011
6.	Elaborarea Planului de acțiuni privind prevenirea și reacționarea operativă la lichidarea consecințelor eventualelor situații excepționale, în locurile de aflare a membrilor delegației și pe rutele de deplasare a acestora	Ministerul Afacerilor Interne	Pină la 25 februarie 2011
7.	Întreprinderea acțiunilor necesare în scopul prevenirii și contracarării posibilelor acte teroriste și altor acțiuni ilegale în timpul pregătirii și desfășurării vizitei	Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne	Începând cu 23 februarie 2011

1	2	3	4
8.	Realizarea unui complex de măsuri în vederea înăsprirea regimului de securitate a frontierelor de stat ale Republicii Moldova și a regimului vamal pe durata de pregătire și desfășurare a vizitei, conform unor planuri speciale	Serviciul Grăniceri, Ministerul Finanelor (Serviciul Vamal)	Începând cu 23 februarie 2011
9.	Intensificarea acțiunilor necesare pentru neadmiterea cazurilor de evadare de sub pază a deținuților, precum și neadmiterea tulburărilor în masă în institutiile penitenciare	Ministerul Justiției	Începând cu 22 februarie 2011
10.	Asigurarea membrilor delegației cu personal și mijloace medico-sanitare necesare, pe durata de pregătire și desfășurare a vizitei	Ministerul Sănătății	Începând cu 2 martie 2011
11.	Verificarea modului de depozitare și păstrare a armamentului, munițiilor, tehnicii de luptă, materialelor și dispozitivelor explozibile aflate în gestiune, cu prezentarea notei informative Statului Major Operativ	Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Grăniceri, Ministerul Apărării, Ministerul Justiției, Serviciul Vamal, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Pină la 25 februarie 2011

147 DISPOZIȚIE

În scopul realizării Deciziei Comisiei guvernamentale pentru integrare europeană a Republicii Moldova din 3 februarie 2011 cu privire la necesitatea perfecționării procesului de armonizare legislativă:

1. Se desemnează dl Oleg Efrim, viceministru al justiției, negociator-șef adjunct al Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, în calitate de coordonator național pentru armonizare legislativă.

2. Coordonatorul național pentru armonizare legislativă:

PRIM-MINISTRU

Nr. 24-d. Chișinău, 1 martie 2011.

va identifica soluții și va prezenta propuneri privind perfecționarea procesului de armonizare legislativă;

va coordona procesul de armonizare legislativă în contextul negocierii Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană și altor documente aferente procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

3. Coordonatorul național pentru armonizare legislativă va fi asistat în activitatea sa de către Centrul de armonizare a legislației al Ministerului Justiției.

Vladimir FILAT

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei
Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
182 RAPORTUL FINANCIAR
al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
pentru anul 2010

1. Bilanțul executării bugetului la 31.12.2010

mii lei

	La început de an	La sfârșit de an	
		până la închiderea anuală	după închiderea anuală
Activ			
Mijloace fixe	3 080.9	3995.3	3995.3
Stocuri de materiale	77.2	109.2	109.2
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	625.5	752.8	752.8
Mijloace bănești	399.3	4097.0	4097.0
Decontări	1 639.0	686.3	686.3
Cheltuieli	-	16385.9	-
Venituri	0,0	0,0	0,0
Total activ	5 821.9	26026.5	9640.6
Pasiv			
Fonduri și mijloace cu destinația specială	3 706.4	4748.1	4748.1
Decontări	25.6	22.6	22.6
Venituri	2 089.9	19165.9	4869.9
Total pasiv	5 821.9	23936.6	9640.6

2. Raport privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale pentru anul 2010

mii lei

Denumirea	Aprobat inițial pe an	Plan precizat pe an	Precizat pe perioada de gestiune	Executat in perioada de gestiune		Datorii	
				Venituri / cheltuieli de casă	Venituri / cheltuieli efective	TOTAL	
						Debitoare	Creditoare
A	5	6	7	8	9	10	11
I. VENITURI, TOTAL	16385.9	16385.9	16385.9	20128.0	19165.9	663.9	6.2
II. CHELTUIELI, TOTAL	16385.9	16385.9	16385.9	16415.0	16385.9	22.2	16.6
Retribuirea muncii	10377.9	9685.9	9685.9	9708.0	9685.9	-	0.2
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	2331.8	2195.9	2195.9	2083.5	2195.9		
Plata mărfurilor și serviciilor	2397.0	2663.2	2663.2	2786.9	2663.2	22.2	16.4
Deplasările în interes de serviciu	329.9	319.6	319.6	333.3	319.6		
Contribuții de asigurări medicale de stat obligatorii	354.8	319.1	319.1	319.1	319.1		
Procurarea mijloacelor fixe	594.5	1202.2	1202.2	1184.2	1202.2		
Excedent (+)/Deficit (-)				3713.0	2780.0	X	X
Soldul la începutul perioadei de gestiune				369.7	2089.9	X	X
Soldul la sfârșitul perioadei de gestiune				4082.7	4869.9	X	X

Director general

Victor PARLICOV

Contabil-șef

Natalia DVORNIC

Acte ale Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței**183 HOTĂRÎRE**

Consiliul Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței,

acționînd în temeiul art. 12 al Legii nr. 1103-XIV din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței,

urmare a investigării cazurilor inițiate de Consiliul Administrativ al ANPC prin Dispoziția nr. 18 din 05.07.2007 și Dispoziția nr. 53 din 25.10.2007,

în conformitate cu prevederile pct. 13 și lit. e) a pct. 17 ale Regulamentului ANPC, aprobat prin Legea nr. 1103-XIV din 30 iunie 2000,

HOTĂRĂȘTE:

1. A constata că acțiunile coordonate a agenților economici: **ÎCS „Lukoil Moldova” SRL, ÎCS „Petrom-Moldova” SA, ÎCS „Bemol Retail” SRL, ÎM „Romp petrol Moldova” SA, ÎM „Tirex Petrol” SA, SC „Parstar Petrol” SRL, „Valiexchimp” SRL**, realizate în perioada **05.12.2010 – 17.01.2011**, referitor la stabilirea simultană a prețurilor identice de comercializare cu amănuntul a benzinei, au drept rezultat limitarea concurenței pe piața comercializării cu amănuntul a benzinei în Republica Moldova, ceea ce contravine prevederilor alin. (1) al art. 7, alin. (2) al art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

2. A constata că acțiunile **Agencției Naționale pentru Reglementare în Energetică** de coordonare a activității agenților economici participanți la piața comercializării cu amănuntul a benzinei împiedică dezvoltarea concurenței loiale, ceea ce contravine lit. a) a alin. (4) al art. 9, alin. (3) al art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

3. A emite prescripții adresate **ÎCS „Lukoil Moldova” SRL, ÎCS „Petrom-Moldova” SA, ÎCS „Bemol Retail” SRL, ÎM „Romp petrol Moldova” SA, ÎM „Tirex Petrol” SA, SC „Parstar Petrol” SRL, „Valiexchimp” SRL** de încetare a acțiunilor coordonate de stabilire a prețurilor identice de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale pe piața Republicii Moldova.

4. A emite o prescripție **Agencției Naționale pentru Reglementare în Energetică** de încetare a acțiunilor ce contravine prevederilor lit. a) a alin. (4) al art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

5. A intenta acțiuni în instanța judecătorească referitor la încasarea de la **ÎCS „Lukoil Moldova” SRL, ÎCS „Petrom-Moldova” SA, ÎCS „Bemol Retail” SRL, ÎM „Romp petrol Moldova” SA, ÎM „Tirex Petrol” SA, SC „Parstar Petrol” SRL, „Valiexchimp” SRL** a 1% din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

6. A reitera informarea Guvernului Republicii Moldova privind necesitatea eliminării barierelor de intrare pe piața produselor petroliere din Republica Moldova.

7. A informa Parlamentul Republicii Moldova referitor la problemele ce țin de mediul concurențial pe piața produselor petroliere din Republica Moldova.

8. Hotărîrea intră în vigoare la data adoptării.

9. Partea dispozitivă a prezentei hotărîri va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

10. Hotărîrea poate fi atacată în instanța de judecată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
ADMINISTRATIV AL AGENȚIEI NAȚIONALE
PENTRU PROTECȚIA CONCURENȚEI**

Nr. CNP-18/53-07/11. Chișinău. 17 februarie 2011.

Viorica CĂRARE

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare
184 HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele controlului complex
privind respectarea legislației în domeniul
asociațiilor de economii și împrumut
de către A.E.Î. „BUSINESS CREDIT”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 32/1- O din 06.08.2010¹ și Ordinului președintelui C.N.P.F. nr. 70 din 06.08.2010, a fost efectuat controlul complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BUSINESS CREDIT” (or. Căușeni, str. Păcii 60), pentru perioada de activitate 01.01.2009 - 31.07.2010.

A.E.Î. „BUSINESS CREDIT” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1004608000205, certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0070390 din 28.01.2004 și deține licența de categoria B seria C.N.P.F. nr. 000208, eliberată la data de 15.05.2009.

Conform datelor din rapoartele financiare și specializate aferente perioadei supuse controlului, asociația a înregistrat deficite față de anumiți indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul de mai jos:

(mii lei)

Indicatorii normativi	Valoarea înregistrată	Normativul stabil	Abaterea absolută (+, -)
Rezerva instituțională			
31.07.2009	158,8	160,6	- 1,8
31.05.2010	253,2	265,3	- 12,1
30.06.2010	253,0	267,1	- 14,1
31.07.2010	238,3	268,2	-29,9
Plasarea rezervei instituționale			
31.01.2009	0	46,8	- 46,8
Plasarea lichidităților obligatorii			
28.02.2009	90,4	116,2	- 25,8
31.10.2009	92,9	114,1	- 21,2
30.11.2009	93,1	118,1	- 25,0
28.02.2010	171,1	174,1	- 3,0
31.03.2010	152,7	178,9	- 26,2
30.04.2010	120,1	189,2	- 69,1
31.05.2010	195,4	231,5	- 36,1
31.07.2010	179,5	237,3	- 57,8

Din rezultatele reflectate se constată că administratorii asociației nu au asigurat respectarea prevederilor art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007² (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007), pct.4 și pct. 12 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr.17/8 din 30.04.2008³ (în continuare - Normele de prudență financiară), conform cărora asociația care deține licență de categoria B este obligată să dețină și să mențină rezerva instituțională în raport cu valoarea activelor la orice dată de minimum 10 la sută începând cu al șaselea an de activitate, precum și să asigure plasarea și menținerea rezervei instituționale de minimum 4 la sută din active în conturi bancare de depozit

la termen și/sau în valori mobiliare de stat. Nerespectând cerințele pct. 7 și pct. 13 din Normele de prudență financiară, administratorii asociației nu au constituit și menținut la orice dată active lichide în mărime de minimum 10 la sută din valoarea totală a depunerilor de economii, iar valoarea totală a cotelor de membru ale asociației a depășit mărimea de 20 la sută din rezerva instituțională.

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul de mai jos, constată majorarea valorii împrumuturilor acordate cu 69,3 la sută din contul creșterii depunerilor de economii cu 95,6 la sută. Creșterea depunerilor de economii acceptate, concomitent cu lipsa creditelor externe permise, determină un grad înalt al independenței financiare a asociației față de sursele externe atrase.

(mii lei)

Nr.	Indicatorii	31.07.2009	31.07.2010	2010 față de 2009 (-, +)	2010 față de 2009 (%)
1.	Împrumuturi acordate	1324,9	2243,5	+ 918,6	169,3
2.	Provizioane pentru pierderi din împrumuturi	- 13,2	- 81,2	- 68,0	Creștere de 6,2 ori
3.	Total active	1606,1	2682,1	+ 1076,0	167,0
4.	Credite bancare și împrumuturi primite	164,0	0	- 164,0	0
5.	Depuneri de economii	1213,2	2373,2	+ 1160,0	195,6
6.	Profit net	1,3	7,5	+ 6,2	Creștere de 5,8 ori

În perioada supusă controlului organul executiv al asociației nu a asigurat ținerea contabilității cu respectarea prevederilor legislației. Contrar prevederilor art. 9 alin. (2) lit. b) și art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, art. 7 alin. (2), art.13 alin. (2) lit. h) și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007⁴ (în continuare - Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), rapoartele specializate și financiare ale asociației nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale activității asociației. La situația din 30.06.2010 valoarea portofoliului de împrumut, reflectată în raportul specializat al asociației, înregistrează o abatere de circa 180,2 mii lei față de datele balanței de verificare a împrumuturilor, fiind astfel încălcate prevederile art.13 alin. (2) lit. h), art. 18, art. 23 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007. Ca rezultat al nerespectării cerințelor privind constituirea și utilizarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, precum și privind împrumuturile expirate, stabilite la pct. 27, pct. 28 și pct. 37 din Normele de prudență financiară, asociația nu a contabilizat la următoarea dată gestionară la conturile extrabilanțiere împrumuturile și dobânzile aferente, clasificate "compromise", în mărime de 5,8 mii lei, astfel rezultatul financiar al asociației la data de 30.06.2010 a fost majorat nejustificat cu circa 54,1 mii lei.

Nerespectând prevederile art. 13 alin. (2) lit. e), art. 24 alin. (1) și art. 29 alin. (9) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și cerințele capitolului IV din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992⁵ (în continuare

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 148-149, art. 536

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr. 11, art. 351

- Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă), directorul executiv al asociației nu a asigurat efectuarea inventarierii patrimoniului, inclusiv a casei asociației pe parcursul perioadei supuse controlului. Inventarierea numerarului deținut în casieria asociației, efectuată la data de 16.08.2010 de către grupul de control, a constatat lipsă de bani în sumă de 18022,64 lei. Nerespectând prevederile pct. 29 și pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă, directorul executiv nu a asigurat respectarea cerințelor privind modul de amenajare a casieriei asociației, lipsește încăperea specială amenajată și izolată, destinată primirii, eliberării și păstrării provizorii a numerarului, precum și privind efectuarea reviziilor inopinate ale casieriei cel puțin o dată în trimestru.

În unele cazuri contabilul - șef al asociației a întocmit scriptele de casă cu încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2), art. 19 alin. (1), alin. (2), alin. (6) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și pct. 20 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă, fiind constatate dispoziții de încasare și plată fără aplicarea ștampilei, în lipsa numărului și datei întocmirii documentelor primare. Contrar prevederilor pct. 23 și pct. 24 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă, înscrierile în registrul de casă au fost efectuate cu abateri aferente soldului mijloacelor bănești transcris de la sfârșitul zilelor precedente, fiind admise ștersături și rectificări neprevăzute. Nerespectând cerințele art. 18, art. 23 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007, unele date din documentele primare și centralizatoare nu au fost înregistrate în registrele contabile obligatorii Cartea Mare sau balanța de verificare.

La situația din 31.01.2010 și în perioadele 01.05.2010 - 31.07.2010 asociația nu a asigurat corespunderea termenelor obligațiilor scadente cu termenele creanțelor suficiente pentru plata obligațiilor respective, ceea ce contravine cerințelor pct. 18 din Normele de prudență financiară, fiind astfel majorat riscul de rambursare în termen a depunerilor de economii acceptate.

Administratorii asociației nu au asigurat respectarea cerințelor privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente conform prevederilor pct. 36 din Normele de prudență financiară, fiind constatate cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru împrumuturile expirate mai mult de 90 de zile. Contrar cerințelor pct. 55 din Normele de prudență financiară, pe parcursul anului 2009 administratorii asociației au admis restituirea depunerilor pentru garantarea împrumuturilor în lipsa cererilor în scris din partea membrilor. Consiliul asociației nu a elaborat, aprobat și asigurat implementarea adecvată a politicii de gestiune a activelor și datorilor, politicii de investiții și politicii de împrumut în termen de 3 luni din data obținerii licenței, încălcând astfel cerințele art. 40 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, pct. 15, pct. 19, pct. 43 și pct. 58 din Normele de prudență financiară.

Deținând licența de categoria B, contrar prevederilor art. 7 alin. (4), art. 9 alin. (2), art. 29 alin. (3) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și pct. 3 din statut, asociația a desfășurat activitate în afara limitei unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea pentru care este valabilă licența acordată, consiliul asociației adoptând hotărâri privind primirea în calitate de membri a persoanelor fără viză de reședință în aria de activitate stabilită conform licenței deținute.

În perioada supusă controlului organele de conducere ale asociației nu au asigurat în deplină măsură respectarea procedurii de convocare și desfășurare a adunărilor generale ale membrilor. Organul executiv și președintele consiliului nu au asigurat convocarea adunării generale anuale a membrilor pentru anul 2010, fiind încălcate prevederile art. 37 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 5/1. Chișinău, 11 februarie 2011.

Contrar prevederilor art. 36 alin. (2) lit. d), art. 37 alin. (5) și art. 38 alin. (6) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, președintele consiliului asociației nu a respectat termenul stabilit de legislație privind informarea membrilor despre convocarea adunării generale din 10.03.2009, totodată nu a fost aleasă comisia de numărare a voturilor și întocmit procesul-verbal respectiv. Nerespectând cerințele art. 36 alin. (2) lit. g), art. 41 alin. (7) și art. 43 alin. (11) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, consiliul asociației nu a prezentat adunării generale a membrilor raportul anual privind activitatea sa și activitatea asociației, inclusiv privind executarea bugetului, iar comisia de cenzori nu a prezentat raportul privind controlul anual obligatoriu.

Contrar prevederilor art. 15 din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, administratorii asociației nu asigură păstrarea tuturor documentelor la sediul asociației, nefiind oferit accesul deplin al grupului de control la acestea. Directorul executiv al asociației nu ține registrul membrilor săi în conformitate cu cerințele art. 24 din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare"⁶, art. 44 alin. (4), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. "BUSINESS CREDIT", dna Elena BISTRITCHI, și a contabilului-șef, dna Tatiana NAȘCU, conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie administratorilor A.E.Î. "BUSINESS CREDIT" înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

3. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. "BUSINESS CREDIT" a încălcărilor reflectate în actul de control și anume:

- înregistrarea în raportul specializat pentru luna noiembrie 2010 a valorilor ajustate normelor de prudență financiară privind clasificarea împrumuturilor și dobânzilor aferente în scopul constituirii și utilizării provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, precum și privind împrumuturile expirate, constituirii și menținerii la orice dată a activelor lichide în mărime de minimum 10 % din valoarea totală a depunerilor de economii;

- întocmirea registrului membrilor asociației în conformitate cu prevederile art. 24 din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007;

- perfectarea registrului centralizator în conformitate cu prevederile art. 23 din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007;

- încasarea mijloacelor bănești constatate lipsă în casierie în mărime de 18022,64 lei (dispoziția de încasare nr. 77 din 11.02.2011) de la contabilul-șef al asociației, dna Tatiana NAȘCU.

4. A.E.Î. "BUSINESS CREDIT" va informa lunar Comisia Națională a Pieței Financiare despre măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Aurica DOINA

⁶ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

185 HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele supravegherii activității participantului profesionist la piața valorilor mobiliare Compania „M-Invest” S.A.

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 52/6-O din 18.11.2010¹, a ordinelor Președintelui C.N.P.F. nr. 110 din 19.11.2010 și nr. 114 din 03.12.2010, s-a efectuat controlul complex al activității desfășurate de participantul profesionist la piața valorilor mobiliare Compania „M-Invest” S.A. pentru perioada 01.01.2007 – 31.10.2010. În rezultatul efectuării controlului nominalizat s-au constatat următoarele.

Compania „M-Invest” S.A. (în continuare - Compania) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat ca societate cu răspundere limitată la data de 18.06.1993 cu numărul de înregistrare 102027424. Ulterior, Compania a fost reorganizată în societate pe acțiuni și înregistrată în noua formă organizatorico-juridică în Registrul de Stat al persoanelor juridice la data de 24.10.2008 ca societate pe acțiuni nou-creată, numărul de înregistrare de stat (IDNO): 1002600005794.

La momentul efectuării controlului Compania deținea licența cu seria C.N.P.F. 000562 din 03.02.2010, valabilă până la 03.02.2015 pentru dreptul de a desfășura activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare de dealer – ca activitate de bază și de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional – ca activități conexe, acordată prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 3/4 din 21.01.2010².

Compania dispune de 7 persoane ce dețin atestate de calificare cu dreptul de a activa pe piața valorilor mobiliare, dintre care 2 persoane cu funcții de răspundere și 5 specialiști.

În perioada 01.01.2007 – 31.10.2010 de către Companie au fost efectuate 574 tranzacții cu valori mobiliare în valoare de 137, 53 mln. lei, dintre care în 21 tranzacții a participat în calitate de dealer.

Structura tranzacțiilor bursiere după tipurile de tranzacții efectuate este reflectată în următorul tabel:

Nr. d/o	Denumirea tipului de tranzacții	Numărul de tranzacții (unități)				Volumul total al tranzacțiilor, lei			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
1.	Vnzare - cumpărare pe piața interactivă	196	69	16	25	39 849 174,32	936 600,30	564 297,00	1 925 410,20
2.	Licitatii cu strigare (pachet unic)	21	74	96	51	39 828 062,36	33 939 778,13	5 060 544,43	2 596 414,90
3.	Licitatii ale fondurilor in proces de lichidare	-	-	15	-	-	-	1 965 161,16	-
4.	Licitatii ale Agentei Proprietati Publice	-	2	-	1	-	1 363 075,09	-	787 760,00
5.	Oferta publică	6	-	2	-	8 585 102,66	-	126 870,30	-
	Total	223	146	129	76	88 262 339,34	36 239 453,52	7 716 872,89	5 309 585,1

Încălcări la efectuarea tranzacțiilor cu valorile mobiliare nu au fost constatate.

În rezultatul verificării modului de ținere de către Companie a registrului deținătorilor de valori mobiliare ale clienților săi, s-a constatat că la închiderea contului personal cu nr. 2031 (F/BO/709) nu a fost respectat termenul de 3 zile prevăzut de pct. 3.10. și pct. 7.2.2. din Regulamentul cu privire la modul de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare nominative de către regulator și dețină-

torul nominal, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (C.N.V.M.) nr. 15/1 din 16.03.2007³.

Totodată, conform hotărârii adunării generale extraordinare a acționarilor Companiei din data de 29.09.2010, a fost luată decizia privind încetarea desfășurării activității profesionale pe piața valorilor mobiliare⁴. Astfel, în perioada efectuării controlului au fost verificate și aspectele ce țin de rezilierea contractelor încheiate și neexecutate anterior, identificarea valorilor mobiliare aflate în deținere nominală și controlul privind satisfacerea pretențiilor înaintate de către clienții Companiei.

În rezultatul verificării procesului de lichidare a genului de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurat anterior de către Companie, s-a constatat că toate obligațiile rezultate din activitatea profesionistă au fost stinse.

Reieșind din cele menționate, luând în considerație și cererea prezentată de către Companie cu privire la retragerea benevolă a licenței pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare, în temeiul art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. b), lit. c), lit. f) și lit. m), art. 9 alin. (1) lit. n), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁵, art. 1, art. 8, art. 33, art. 34, art. 42 alin. (4) și alin. (4)³ lit. a) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare”⁶, Regulamentului cu privire la modul de efectuare a controalelor activității participanților la piața valorilor mobiliare de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr.9/7 din 14.03.2002⁷, Regulamentului cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002⁸ și a Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 53/12 din 31.10.2008⁹,

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de rezultatele controlului complex.
2. Se retrage la solicitarea Companiei „M-Invest” S.A. licența pentru dreptul de a desfășura activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare de dealer – ca activitate de bază și de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional – ca activități conexe, cu seria C.N.P.F. 000562.
3. Se radiază din Registrul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare Compania „M-Invest” S.A.
4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.
5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Aurica DOINA

Nr. 5/3. Chișinău, 11 februarie 2011.

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.235-240, art.923

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 13-14, art. 41

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.51-53, art.199

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.200-2001, art.691

⁵ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126

⁶ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.117-119, art. 270

⁸ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.20-22, art.31

⁹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.1

186 HOTĂRÎRE
cu privire la rezultatele controlului
privind respectarea legislației în domeniul
asociațiilor de economii și împrumut
de către A.E.Î. „SOFMICROCREDIT”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 38/2-O din 10.09.2010¹ și Ordinului Președintelui C.N.P.F. nr. 81 din 10.09.2010, a fost efectuat controlul privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „SOFMICROCREDIT” (s. Sofia, r-nul Drochia), pentru perioada de activitate 01.01.2009 - 31.07.2010.

A.E.Î. „SOFMICROCREDIT” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1005607000870, certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0079899 din 30.01.2000 și deține licența de categoria B, seria C.N.P.F. nr. 000036, eliberată la data de 12.02.2009.

Conform datelor din raportul specializat și valorile efective înregistrate la 31.07.2010, asociația a înregistrat următorii indicatori caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul de mai jos:

(mii lei)

Nr. d/o	Indicatori	Valoarea înregistrată conform raportului financiar	Valoarea efectiv înregistrată
1.	Total active	2435,3	2300,0
2.	Împrumuturi acordate și dobânzile calculate	2463,6	2090,4
3.	Profit (pierdere netă) al anului de gestiune	-165,3	- 295,2
4.	Valoarea rezervei instituționale	absolută, mii lei	301,0
		relativă, %	12,4
5.	Plasarea rezervei instituționale	absolută, mii lei	184,5
		relativă, %	7,6
6.	Plasarea lichidităților obligatorii	absolută, mii lei	100,0
		relativă, %	8,14
7.	Valoarea totală a cotelor de membru	absolută, mii lei	93,4
		relativă, %	31,0

Din rezultatele reflectate se constată că administratorii asociației nu au respectat prevederile art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007² (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct.4 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr.17/8 din 30.04.2008³ (în continuare - Normele de prudență financiară), conform cărora asociația care deține licență de categoria B este obligată să dețină și să mențină rezerva instituțională în raport cu valoarea activelor la orice dată de minimum 10 la sută începând cu al șaselea an de activitate. Valoarea insuficientă a rezervei instituționale înregistrată a condiționat nerespectarea cerințelor privind limita stabilită față de valoarea totală a cotelor de membru pentru perioadele respective, fiind astfel încălcate prevederile pct. 7 din Normele de prudență financiară. Nerespectând cerințele pct. 13 din Normele de prudență financiară, administratorii asociației nu au constituit și menținut la orice dată active lichide în mărime de minimum 10 la sută din valoarea totală a depunerilor de economii pentru perioadele 01.01.2009 - 28.02.2009, 01.02.2010 - 31.03.2010 și la situația din 31.07.2010.

Contrar prevederilor art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007⁴, raportul financiar al asociației nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației privind provizioanele pentru pierderi din împrumuturi. Ca rezultat al nerespectării cerințelor privind constituirea și utilizarea

provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, precum și privind împrumuturile expirate, stabilite la pct. 27, pct. 28 și pct. 37 din Normele de prudență financiară, asociația nu a contabilizat la următoarea dată gestionară la conturile extrabilanțiere împrumuturile și dobânzile aferente, clasificate “compromise”, în mărime de 368,0 mii lei, astfel rezultatul financiar al asociației la situația din 31.07.2010 a fost majorat nejustificat cu circa 129,9 mii lei.

Administratorii asociației nu au asigurat respectarea cerințelor privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente conform prevederilor pct. 36 din Normele de prudență financiară, fiind constatate cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru împrumuturile expirate mai mult de 90 de zile. Verificarea contractelor de împrumut a constatat calcule și încasări ale dobânzilor cu încălcarea clauzelor contractuale, în anul 2009 fiind majorată rata dobânzii la împrumuturi fără înștiințarea în scris a membrilor beneficiari ai acestora, nerespectându-se astfel prevederile art. 668 alin. (3) din Codul civil al Republicii Moldova⁵ (în continuare - Codul civil) și pct. 2.7 din clauzele contractuale de acordare a împrumuturilor respective. Contrar prevederilor art. 199, art. 210 alin. (1) și art. 679 alin. (1) din Codul civil, organul executiv al asociației a încheiat și executat unele contracte de depuneri de economii la termen în lipsa consimțământului și semnăturii din partea membrilor beneficiari ai acestora.

Președintele consiliului asociației, ales la adunarea generală extraordinară repetată a membrilor din 07.04.2010, nu s-a conformat exigențelor și termenului stabilit în pct. 9 și pct. 55 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 63/6 din 25.12.2007⁶, continuând să-și exercite atribuțiile fără confirmarea în funcție de către C.N.P.F. Consiliul asociației nu a elaborat, aprobat și asigurat implementarea adecvată a politicii de gestiune a activelor și datorii și a politicii de investiții în termen de 3 luni din data obținerii licenței, astfel încălcând prevederile art. 40 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, pct. 15, pct. 43 și pct. 58 din Normele de prudență financiară.

În perioada supusă controlului organele de conducere ale asociației nu au asigurat în deplină măsură respectarea procedurii de desfășurare a adunărilor generale ale membrilor. Adunarea generală extraordinară repetată a membrilor din 11.01.2009 a fost desfășurată cu încălcarea cerințelor art. 36 alin. (2) lit. d) și art. 38 alin. (6) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, nefiind aleasă comisia de numărare a voturilor și întocmit procesul-verbal respectiv. Nerespectând cerințele art. 36 alin. (2) lit. g), art. 41 alin. (7) și art. 43 alin. (11) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, consiliul asociației nu a prezentat adunării în cauză raportul anual privind activitatea sa și activitatea asociației, inclusiv privind executarea bugetului, iar comisia de cenzori nu a prezentat raportul privind controlul anual obligatoriu.

Nerespectând prevederile pct. 29 și pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 172-178, art. 627

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 37-39, art. 90

Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992⁷, directorul executiv nu a asigurat respectarea cerințelor privind efectuarea reviziilor inopinate ale casieriei cel puțin o dată în trimestru, precum și a cerințelor privind modul de amenajare a casieriei asociației, lipsește încăperea specială amenajată și izolată, destinată primirii, eliberării și păstrării provizoriei a numerarului.

Reiesind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare"⁸, art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) din Legea nr.139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 6/1. Chișinău, 18 februarie 2011.

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. "SOFMICRO-CREDIT", dl Valeriu Bacalov, conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie administratorilor A.E.Î. "SOFMICRO-CREDIT" întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

3. A.E.Î. „SOFMICRO-CREDIT” va informa lunar Comisia Națională a Pieței Financiare despre măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr. 11, art. 351

⁸ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

187 HOTĂRÎRE
cu privire la retragerea licenței pentru dreptul
de a desfășura activitate în domeniul
asociațiilor de economii și împrumut
de către A.E.Î. „IZVOARELE ONIȚCANI”

Ca urmare a examinării cererii Asociației de Economii și Împrumut "IZVOARELE ONIȚCANI" (r-nul Criuleni, s. Onițcani, IDNO 1005600013862) din 25.01.2011 privind retragerea licenței, precum și depunerii benevole a acesteia, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. c), art. 9 alin. (1) lit. r), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 32 alin. (1) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506), art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 36), art. 21 alin. (2) lit. a) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 "Privind

reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se retrage licența Asociației de Economii și Împrumut "IZVOARELE ONIȚCANI" seria A MMII nr. 017025, eliberată la 23 septembrie 2005 pentru dreptul de a desfășura activitatea asociațiilor de economii și împrumut ale cetățenilor.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 6/2. Chișinău, 18 februarie 2011.

Mihail CIBOTARU

188 HOTĂRÎRE
cu privire la înregistrări în Registrul
de stat al valorilor mobiliare

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare valorile mobiliare plasate conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Societății pe acțiuni "MATCON-MOTRICALA" (IDNO 1003600152477; mun. Chișinău, str. Doina 11/1) în sumă de 200000 lei în număr de 200000 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 leu cu numărul înregistrării de stat MD14MATC1006 din contul mijloacelor bănești.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 6/5. Chișinău, 18 februarie 2011.

Mihail CIBOTARU

189 HOTĂRÎRE
cu privire la prescrierea repetată
unor asociații de economii și împrumut
de a prezenta rapoartele specializate pentru
trimestrul III al anului de gestiune 2010

Ca rezultat al monitorizării executării Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 3/8 din 28.01.2011 "Cu privire la prezentarea de către asociațiile de economii și împrumut a rapoartelor specializate pentru trimestrul III al anului de gestiune 2010" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 18-21a, art. 113), s-a constatat nerespectarea cerințelor pct. 1 din hotărâre de către 3 asociații de economii și împrumut.

În temeiul art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), lit. e) și lit. r), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (2) din Legea nr. 192 -XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 9 alin. (2) lit. b), art. 32 alin. (1), art. 44 alin. (2) și art. 49 alin. (1) lit. a) și lit. c) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506), art. 21 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 “Privind reglementarea prin licențiere a activității de între-

prinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se prescrie repetat administratorilor unor asociații de economii și împrumut, conform anexei, de a prezenta Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în termen de 10 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, rapoartele specializate pentru trimestrul III al anului de gestiune 2010.

2. Se avertizează administratorii asociațiilor de economii și împrumut cu retragerea licențelor pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asociațiilor de economii și împrumut, în cazul nerespectării prevederilor pct. 1 din prezenta hotărâre.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 7/1. Chișinău, 25 februarie 2011.

Mihail CIBOTARU

Anexă
la Hotărârea CNPF
nr. 7/1 din 25 februarie 2011

	Denumirea asociației	Adresa	IDNO
1	AEI "Dărcăuți"	s. Dărcăuți, r-nul Soroca	1003607008089
2	AEI "Răcăria"	s. Răcăria, r-nul Rîșcani	1004602000948
3	AEI "Opaci"	s. Obreja, r-nul Fălești	1003608006370

190 HOTĂRÎRE
cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice
a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare
a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Agro-Fortus”

Examinînd materialele prezentate de ofertantul Societatea pe acțiuni "Avis Nord", în temeiul art.1 alin.(1), art.8 lit. k), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.1, art.21 alin.(8²) lit.c) și art.22 din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 “Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.53-54, art. 215),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de vânzare, inițiată de ofertantul Societatea pe acțiuni „Avis Nord”, obiectul căreia îl constituie vânzarea a 118 717 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „Agro-Fortus” (IDNO 1006602006601, or. Rîșcani, str. Independenței, 147) la prețul de 17,60 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 7/3. Chișinău, 25 februarie 2011.

Mihail CIBOTARU

191 HOTĂRÎRE
cu privire la suspendarea ofertei publice
pe piața secundară a valorilor mobiliare

În rezultatul examinării cererii privind anunțarea ofertei publice competitive de procurare a valorilor mobiliare emise de Societatea pe acțiuni „Autocomerț Service”, prezentată de ofertantul Societatea pe acțiuni „F.O.N.D. - Administrator Fiduciar” la data de 17.02.2011, în temeiul art.1 alin.(1), art.21 alin.(1), art. 22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art.21 alin.(8⁶), alin.(8¹⁰) și art.22 din Legea nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 183-185, art. 655), pct.79, pct.81 și pct.87 din Instrucțiunea cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 215),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se suspendă derularea ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de preluare obligatorie a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Autocomerț Service”, înregistrată prin Hotărârea Comisiei Naționale a

Pieței Financiare nr.3/2 din 28.01.2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.18-21a, art. 109).

2. Se stabilește data de 9 martie 2011, ora 14.00, la care va avea loc, la sediul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, licitația privind majorarea prețurilor oferite de ofertanți în cadrul ofertelor inițiate.

3. Pentru desfășurarea licitației, nominalizate în pct.2 din prezenta hotărâre, se desemnează Comisia de licitație în următoarea componență:

PUSCAȘ Alexandra – membru al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare – președintele Comisiei de licitație;

TARNOVSCAIA Maria – șef al Direcției reglementare și autorizare participanți profesioniști – secretar al Comisiei de licitație;

DOSCA Nina – director al Direcției generale supraveghere valori mobiliare – membru al Comisiei de licitație;

BULIBA Roman – director al Direcției generale asistență juridică – membru al Comisiei de licitație;

LEVITKII Evghenii – șef al Serviciului securitate internă – membru al Comisiei de licitație.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Mihail CIBOTARU

Nr. 7/4. Chișinău, 25 februarie 2011.

192 HOTĂRÎRE
cu privire la înregistrări în Registrul
de stat al valorilor mobiliare

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind

rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Societății pe acțiuni „ZILANT” (IDNO 1003600031589; mun. Chișinău, bd. Moscova, 21) în sumă de 254144 lei în număr de 254144 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1 leu cu numărul înregistrării de stat MD14ZILA1003 din contul capitalului propriu.

1.2 Excluderea din Registrul de stat al valorilor mobiliare și anularea valorilor mobiliare emise anterior de Societatea pe acțiuni „BULMAGA” (IDNO 1003605151121, r-nul Cimișlia, s. Mihailovca, str. Ștefan Vodă 188) în număr de 5287 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14BUGA1002 ca rezultat al lichidării.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Mihail CIBOTARU

Nr. 7/6. Chișinău, 25 februarie 2011.

193 HOTĂRÎRE
cu privire la autorizarea reorganizării
Societății pe acțiuni „VIVACOM”

Examinînd cererea și materialele prezentate de Societatea pe acțiuni „VIVACOM” (IDNO 1003600167989, r-nul Cimișlia, s. Gura Galbenei, str. Lupu Vasile 25), în temeiul art.1 alin.(1), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.93 și art.96 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul

Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.69 și art.85 din Codul civil al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se autorizează reorganizarea Societății pe acțiuni „VIVACOM” prin transformare în societate cu răspundere limitată.
2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Mihail CIBOTARU

Nr. 7/7. Chișinău, 25 februarie 2011.

194 ORDONANȚĂ
cu privire la suspendarea operațiunilor
bancare la conturile curente ale Societății
pe acțiuni „Cicec”

În scopul asigurării ținerii registrului deținătorilor de valori mobiliare, prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 58/6 din 30.12.2010 „Cu privire la asigurarea ținerii registrului deținătorului de valori mobiliare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.1-4, art. 32), s-a prescrist Societății pe acțiuni „Cicec”, în termen de 15 zile din data intrării în vigoare a hotărîrii nominalizate, întreprinderea măsurilor privind asigurarea ținerii registrului deținătorilor de valori mobiliare în conformitate cu prevederile legislației. Pînă în prezent Societatea pe acțiuni „Cicec” nu a întreprins măsurile de rigoare.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.1 alin. (1), art. 3, art. 4, art. 9 alin. (1) lit. c), art. 21 alin. (2), art. 22 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-

126 BIS), art. 1 și art. 7 alin. (1) din Legea nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art. 665),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se suspendă operațiunile bancare la conturile curente ale Societății pe acțiuni „Cicec” (IDNO 1004611001503, or. Comrat, str. Ialoveni 29) pînă la asigurarea ținerii registrului deținătorilor de valori mobiliare în conformitate cu prevederile legislației.
2. Controlul asupra executării prezentei ordonanțe se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.
3. Prezenta ordonanță intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Mihail CIBOTARU

Nr. 6/4-O. Chișinău, 18 februarie 2011.

Acte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat**195 ORDIN**
privind aprobarea formularului Citației la examinarea
contestației

Întru respectarea prevederilor art. 226 alin. (2) și art. 270 din Codul fiscal,

ORDON:

1. A aproba modelul Citației la examinarea contestației de către organul fiscal (în continuare citație), (anexa nr. 1).

2. A stabili:

a) Citațiile se întocmesc în 2 exemplare, una dintre care se înmînează/expediază persoanei citate, iar alta se anexează la contestația depusă de contribuabil;

b) Evidența citațiilor se ține în Registrul de evidență a citațiilor (anexa nr. 2).

3. Direcția economico-financiară a IFPS să asigure organele fiscale cu citațiile în cauză.

4. Direcția Asistență Juridică va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Secția gestionarea documentelor și arhivare să aducă la cunoștință prezentul ordin tuturor subdiviziunilor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratelor Fiscale de Stat teritoriale.

ȘEFUL INSPECTORATULUI
FISCAL PRINCIPAL DE STAT

Nicolae PLATON

Nr. 125. Chișinău, 1 martie 2011.

Anexa nr. 1 la Ordinul
Inspectoratului Fiscal Principal de Stat
nr.125 din 1 martie 2011

Inspectoratul Fiscal de Stat _____

Seria _____ Nr. _____ **CITAȚIE** din _____ 20__

invită _____

denumirea completă a contribuabilului

cod fiscal _____, pe data de _____, ora _____,

la _____

denumirea organului fiscal

adresa _____ biroul nr. _____,

în conformitate cu prevederile art. 270 alin. (2) din Codul fiscal, pentru examinarea contestației nr. _____ din _____

împotriva deciziei organului fiscal și/sau acțiunii funcționarului fiscal _____

denumirea organului și/sau numele funcționarului fiscal

nr. _____ din _____.

Sinteți în drept de a prezenta și alte documente confirmative aferente contestației depuse de Dvs.

În caz dacă, din motive neîntemeiate, nu vă prezentați la data, ora și locul indicate în citație, contestația va fi examinată în absența contribuabilului.

semnătura șefului (adjunctului) organului fiscal

L.S.

Anexa nr. 2 la Ordinul
Inspectoratului Fiscal Principal de Stat
nr.125 din 1 martie 2011

Registru de evidență a citațiilor

Nr. d/o	Denumirea (numele, prenumele) persoanei citate, cod fiscal	Seria și numărul citației eliberate	Data întocmirii citației	Actul administrativ contestat și/sau numele funcționarului acțiunile cărui se contestă la examinarea contestației	Executorul citației	Semnătura executorului
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

196 HOTĂRÎRE cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare și prevederilor Strategiei Politicii Monetare a Băncii Naționale a Moldovei pentru 2010-2012, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292 din 29 decembrie 2009, luând în considerație Raportul lunar de situație macroeconomică februarie 2011, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul

actual de 8.0 la sută anual.

2. Se mențin ratele de dobândă:

a) la creditele overnight la nivelul actual de 11.0 la sută anual;

b) la depozitele overnight la nivelul actual de 5.0 la sută anual.

3. Ratele nominalizate la punctele 1 și 2 se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentei hotărâri pînă la data intrării în vigoare a ratelor noi.

4. Următoarea ședință a Consiliului de administrație cu privire la politica monetară va avea loc pe data de 31 martie 2011 în conformitate cu calendarul aprobat.

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUȚANU

Nr. 27. Chișinău, 24 februarie 2011.